ಮದಿಪು

ಪಗ್ಗು - ಬೇಷ್ಯ - ಕಾರ್ತೆಲ್

29

2003

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಡಾ. ಗಾಯತ್ರಿ ನಾವಡ

ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ

ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ

ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್

ಮನೋಹರ ಪ್ರಸಾದ್

ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ

ಮಂ. ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ

ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣ

ವಿ. ಜಿ. ಪಾಲ್

ನಾ. ಪುಜಿರೆ

ಕೊಯಿರಾ ಎನ್. ಬಾಳೆಪುಣಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್

ಮಂಗಳೂರು **- 575 003.**

ಮುಡಿ - 29

ಪಗ್ಗು - ಬೇಶ - ಕಾರ್ತೆಲ್

Madipu

A quarterly on Tulu Language, Literature and Culture :
Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy,
Mangalore - 575003. ✆ : 2459389

Chief Editor	:	Dr. Vamana Nandavara
Editor	:	Dr. Palthadi Ramakrishna Achar
Managing Editor	:	S.H. Shivarudrappa
Cover Design	:	Gopadkar
Printed at	:	Tulunaad Press Kadri, Mangalore - 575 002
Pages	:	64
Vol.	:	8
Issue	:	1
ಬಿಲೆ	:	15/-
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ	:	50/-
ಆಜೀವ ಚಂದಾ	:	500/-

ಎದ್‌ರ್ ಪುಟ

ಕಾರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕುಡಲದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಸಿರಿದೊಂಪ' ಬೊಕ್ಕ 'ನಮಗೆ ನಾವೇ ಒಡೆಯರು' ಬಾನುಲಿ ಸರಣಿಲೆ ಇನಾಮು ಪಟ್ಟುನ ಕೂಟೊಡು ಇನಾಮು ಗೆಂದಿನಕುಲು ಚಾವಡಿದ ಸಭೆಟ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಪೊರ್ತು, ಈ ಇನಾಮುಲೆನ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನ ಮಾಹೆ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ.ಬಿ. ಎಮ್. ಹೆಗ್ಡೆ. ಕುಡಲ ಆಕಾಶವಾಣಿದ ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಸಿ. ಯು. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿರಿದೊಂಪೊಡು' ಧಾರಾವಹಿಯಾದ್ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿನ 'ಕಪ್ಪುಗಿಡಿ' ಕಾದಂಬರಿತ ಲೇಖಕಿ ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ವೇದಿಕೆಡುಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚೆನೆ ಕುಡಲ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲದ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಬಿ. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಲೇಖಕಿ ಪ್ರಮೋದ ಸುವರ್ಣ, ಕುಡಲ ತುಳುಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರೆ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗೆರ್, ರಂಜಿನಿ ಸುರೇಶ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನಕುಲು ಸಭೆಟ್ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಪಿರವು ಪುಟ ಮಿತ್ತವು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬಾಲವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಿತಿ ಪುತ್ತೂರುದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟೆರ್ನ 'ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್' ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಿಣೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಪೊರ್ತು ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನ ಸಿ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಆರ್. ನಾಗೇಶ್, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್‌ತ್‌ದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟೆರ್, ಪುತ್ತೂರ್ದ ಸಹಾಯಕ ಆಯುಕ್ತೆ ಪಂಕಜ್ ಪಾಂಡೆ ಕೂಟೊಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪಿರವು ಪುಟ ಮಿತ್‌ತ್‌ಡ್ ರಡ್ಡನೆದವು

ಬೆಂಗಳೂರು 'ಸರಿಗಮ ಸಂಪದ' ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡತಿನ 'ಕರಾವಳಿ ಕಲೋತ್ಸವ'ದ ಉದಿಪನ ಕೂಟೊಡು ಅಕಾಡೆಮಿದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಮದಿಪು' ಸಂಚಿಕೆ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಖ್ಯಾತ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಡಾ. ಟಿ. ಗೋವಿಂದರಾಜ್, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಪ್ರೊ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಾಣಿಯೂರು, ಸರಿಗಮ ಸಂಪದದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ರಘುಪತಿ ಆಚಾರ್ಯ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಮಂ. ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಸೀತಾ ಹೊಳ್ಳ ಕೂಟೊಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪಿರವು ಪುಟ ತಿರ್ತ್‌ಡ್ ರಡ್ಡನೆದವು

ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳುಕೂಟ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಡತಿನ ತುಳು ಪರ್ಬೊ ಬಿಸು ಆಚರಣೆದ ಉದಿಪನದ ಮದಿಪು ಕೊರ್ನ ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟೆರ್, ತಮ್ಮನ ಬಲ್ಮನ ಪಡೆಯಿನ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಬಿ. ಎಂ.ಇದಿನಬ್ಬ, ಗುರ್ಕಾರ್ನೆಡ್ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್ ಸಂತೋಷ್ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ, ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಡೆ, ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದ ನಾಯಕ ನಟೆ ಶಿವಧ್ವಜ್, ತಮ್ಮನ ಬಲ್ಮನ ಪಡೆಯಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಆರಕ್ಷಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಿ.ಕೆ. ಶಿವರಾಂ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಕ್ರೀಡಾಪಟು ಶಿಲ್ಪ ಸ್ಕಿಕೇರಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಮಂ. ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ ವೇದಿಕೆಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪಿರವು ಪುಟ ತಿರ್ತವು

ಕುಡಲದ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೂಟ ಬೊಕ್ಕ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ನಡತಿನ ಅತ್ತಾವರ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರೆರ್ನ 'ಕಡಲ್' ಕಬಿತೆಗೊಂಚಿಲ್ ಬುಡುಗಡೆ ಕೂಟ. 'ಸ್ವೀಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೂಟ'ದ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತಿನ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ನಿವೃತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಡಾ. ಎನ್. ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ, ಗುರ್ಕಾರ್ನೆಡ್ ಚಕ್ರಪಾಣಿ ಗೋಪಿನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನ ಅತ್ತಾವರ ಆಡಳಿತ ಮೊಕ್ತೇಸರೆರ್ ಬಿ. ಧರ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕ್, 'ಕಡಲ್' ಕವಿತೆಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತಿನ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಸ್ವೀಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಧಾರಾವಾಹಿದ ಕಿರುತೆರೆ ನಟಿ ನೀತಾ ಮಂಜುನಾಥ್ ವೇದಿಕೆಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪುಂಡಿದುಲಯಿದ ಮದಿಪು

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ ಮದಿಪು		4
ಸಂಪಲ್ತಿನಾರೆ ಮದಿಪು		6
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುರ್ತೋದಾರೆ ಪತ್ತಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್		8
ಅಳಿದಾಂತಿ ಕಟ್ಟ	ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ	14
ಪತ್ತನಾಜೆ : ಪತ್ತಾಯೊ ಜಿಂಜಾವುನ ಪರ್ಬ	ಪುಷ್ಪಲತಾ ಕೆ.	15
ಕಾರ್ನಿಕ	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾರ್ಕಳ	18
ಬೇಲೆದ ಪದ ಪಂತಿನಾರ್	ಇಟ್ಟಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟಾರ್ತಿ ಸಂ. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ	24
ಅಮರ ಸುಳ್ಯೊದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿ	ಟಿ. ಜಿ. ಮೂಡೂರು	25
ಮಾಮನ ನೆಂಪು	ಸುನೀತಾ ಎಸ್.	32
ರುಕ್ಕಕನ ಕತೆ	ಡಿ.ಜಿ. ನಡ್ಕ ಪಡ್ಡಿನಂಗಡಿ	38
ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಲು	ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಇರುವೈಲು	42
ಅಜ್ಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೆಲತ ಮರ	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ	44
ಬಿಸುತ ಪಿರ ದುಂಬು	ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್	46
ಮಾಣಿಗೆರಡ್ ಪಾತೆರ	ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ	47
ಬಿಸು ಕಣಿ	ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ	50
ಒಲೂಂಡು ಬಿಸು ?	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ	52
ಎಂಕ್ಲೆನ ಊರುಗು ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನ ಎಂಚ?	ಶಶಿಲೇಖಾ ಬಿ.	54
ಗರ್ತ್‌ದಾನಗ	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್	55
ಅಲೆನ ನೆಲೆಟ್	ಹೇಮಾವತಿ ವೆಂಕಟ್ ಸುಳ್ಯ	57
ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಜಿ ದೃಷ್ಠಿ	ರಘು ಗುರುಪುರ	58
ಮೋಕೆದಾಲೆಡ ಕೊಂಡಾಟದ ಪಾತೆರ	ರಘು ಇಡ್ಕಿದು	59
ಜೋಕೆ !	ಡಾ. ಕೆ. ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ಶೆಟ್ಟಿ	60

ಸ್ವರ್ಗ ಸಂದಿನ ಜತ್ತಪ್ಪರಾಲೆನ್ ನೆನೆತೊಂದ್ ....

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪೊತ್ತ್‌ದ ಮಾಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಮಾನ್ಯ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಇಂಚಿಪ ಕಾಯ ಬುಡುದ್ ಕೈಲಾಸ ಸಂದಿನ ಒಂಜಿ ಪನಿಯೆರಾವಂದಿನ ಬೊಕ್ಕ ಮಸ್ತ್ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿನ್ ಮುಲ್ಪ ಪನೊಡಾದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಎಂಚಿನ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸವಾಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಸರಿಯಾಯಿನ ಜವಾಬು ಕೊರಿನಾರ್ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸತ್ವೊನು ಜತ್ತಪ್ಪರಾಲೆನ ಪಾತೆರ ಕತೆಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಬರವುಲೆಡ್ ತೂಯೆರೆ ಆಯಿನ ಸಂದರ್ಭೊಲೆನ್ ಇನಿ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನ್ನವು ಮಾತ್ರ ನಮಡ ಒರಿದಿನವು.

ತುಳುಟು ಎಡ್ಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬರವು ರೂಪುಡು ಬತ್ತಿಜಿ ಪನ್ಪಿ ಕೊರತೆ ಇತ್ತಿ ಪೊರ್ತುಗು ಕನ್ನಡೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡೊಗ್ ಬತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆವುಲೆನ್ ಜತ್ತಪ್ಪರಾಲ್ ತುಳುಕು ಜಪ್ಪುಡಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅವು ಕಾರಂತೆರೆನ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', ತುಳು ಚೋಮನ ದುಡಿ ಆಯಿನವು ಆದುಪ್ಪು. ಕುವೆಂಪು ಆರೆನ ಅಸೆನಿಯಾಗೊ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ', 'ಅಸೆನಿಯಾಗೊ ಕಾಂತಗ ಜೋಗಿ' ಆಯಿನವು ಆದುಪ್ಪು ಅಂಚೆನೆ ಮುದ್ದಣನ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ', ಸಿರಿ ರಾಮಾಶ್ವಮೇದ ನಿರಂಜನೆರೆನ ಚಿರಸ್ಮರಣೆ, 'ಮದಪ್ಪಂದಿ ನೆಂಪು', ಠಾಗೂರೆರೆನ 'ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ' ತುಳು 'ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ', 'ಉಮರ್‌ಖಯ್ಯಮನ 'ರುಬಾಯಿತುಲು' 'ಕುಜಲಿಪೂಜೆ' ಆದ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನವು ಆದುಪ್ಪು. ಇಂಚ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬಿಗು, ಸಗು, ಸತ್ವೊನು ಧಾರಳವಾದ್ ತುಳುಕು ಕೊನತ್ತ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಜತ್ತಪ್ಪರಾಲ್. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಗಣ್ಯರೆನ, ಹಿರಿಯರೆನ ಪರಿಚಯ ಪೊಲಬುನ್ ಮದಿಪು 25ನೆಟ್ಟ್ ಈತ್ ಪೋರ್ತುಗೆ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನೆನ್‌ಲ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಈ ಮೇಲ್ಪಟದ ಮಾನದಿಗೆನ್ ಪಡೆತೆರ್. ಇನಿಕ್ ಬಜಿ ನೆಂಪು ಆದಿತ್ತಿನ ಜತ್ತಪ್ಪರಾರೆನ್ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಅಲ್ಪ ಅಲ್ಪ ಪಟ್ಟ್ ಪಸೆರಿನ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳುವೆರೆ ಪರವಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು.

ತುಳುತ ಕಾರ್ಯ ಕಜ್ಜೊಲು ಅಲ್ಪ ಅಲ್ಪ ನಡತ್ತಿನೆತ ಸುದ್ದಿಲು ಇನಿಗ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮೊಲೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆದ್ ಮಾತೆರ್‌ಲ ತೂದು ಓದುದು ತೆರಿಯೊನುಲಕ ಆಪಿನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಜಗತ್ತುದ ಒಲ್ಪಲ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಲಾಪ್ರಕಾರೊಲೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಡ ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡು, ನೇಮ ನೆರಿತ ಕಲೊಟು ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬೇಲೆ ಕಾಲೇಸದ ಪೊರ್ತುಡು ಪಂಡೊಂದ್, ಪಟ್ಟೊಂದು, ಕೇಂಡೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಕಬಿತೆ, ಪಾಡ್ದನ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಅಜ್ಜಿಕತೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನವು ಇನಿದಾನಿಗ್ ಅವು ಮಾತ ಬಜಿ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಕೆಬಿಡ್ದ್ ಕೆಬಿಕ್ ಮಾತ ಪೋವೊದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಯಾರಂದ್. ಅವು ಬಾಯಿಡ್

ಪನ್ಪುನ ಅತ್ತ್ಂಡ ಕೆಬಿಟ್ ಕೇನುನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ಮಾತ್ರ ಆದುಪ್ಪಂದೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದು ಅಲ್ಮೆಯಿಸುನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ಆವೊಡು. ಅಂಚೆನೆ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಅತ್ತ್ಂಡ ಪಾಡ್ದನದಂಚಿತ್ತಿನವು ನಾಟಕ, ಆಟ, ಅತ್ತ್ಂಡ ನಲಿಕೆದ ಕಳೊಟ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೊರ್ಪೊನು ಪಡೆಯೊಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಸ್ತ್ ಬಗೆಟ್ ಆವೊಡಾಯಿನವು.

ಮುರಾನಿ ಮುರಾನಿ ಕುಡಲ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ನಡತಿನ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಆರೆನ ಕಪ್ಪುಗಿಡಿ ಕಾದಂಬರಿದ ಸರಣಿ ಪ್ರಸಾರೊಲೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ಡ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೊಜಪಾಯಿನಕ್‌ಲೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಮಲ್ತಿ ಕೂಟೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಪೊಸ ಕಾಲೊಡು ನನಲಾತ್ ಆವೊಡಾಯಿನವು. ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳು ಕೂಟ ನಡಪಾಯಿ 'ಬಿಸುಪರ್ಬ' ಬೊಕ್ಕ ಬೆಂಗಳೂರು ದೂರದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ನಡತ್ತಿನ 'ಬಿಸುಕಣಿ ಕವಿಕೂಟ' ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದವು. ಪುತ್ತೂರುದ ಕಾರಂತೆರೆ ಬಾಲವನೊಟು ನಡತ್ತಿನ ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟೆರೆ 'ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್'ನಾಟಕದ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನನೊಂಜಿ ನಿಲೆತವು ಇಂಚ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಂಚೆಂಚಿ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಅವಕಾಶ ಸಾಧ್ಯತೆಲು ಉಲ್ಲ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆಲೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸರ್ವಸದಸ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಲು ಉರ್ಕು ಉಲ್ಲಾಸೊಡು ಬೆನ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಅವು ಉಂಡು.

ತುಳುಟು ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಾಕಡ್ದಿಂಚೊಗು ಬಗೆ ಬಗೆತ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಆತಿನವುಂಡು. ಇನಿಗ್‌ಲ ಏತೋ ಸಾಹಿತಿಲು, ಕಲ್ಪಾದಿಲು ಆ ಕಳೊಟ್ಟು ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳುಟು ಬರೆಯೊಂದುಪ್ಪುನಕುಲು ಬಜೀ ನಮ ಊರುಡು ಮಾತ್ರೆ ಉಪ್ಪುನಕುಲತ್ತ್. ಮುಂಬೈ, ಚೆನ್ನೈ, ಬರೋಡಾ, ಮೀರಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿಲ್ಲಿ, ದುಬೈ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಇಂಚಿತ್ತಿ ದೂರದ ಊರುಲೆಡಿತ್ತೊಂದುಲಾ ಈ ಕಜ್ಜೊಗು ಕೈ ಪಾಡಿನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ತುಳುವೆರ್ ಓಲೆ ಉಪ್ಪಡ್ ಅಕುಲು ಬರೆಯಿನ ಬರವುಲೆನ್ ಜಮೆ ಮಲ್ತ್ ಸಂಪಲಿಪುನ ಕೆಲಸ ಅಯಿನಾತ್ ಬೇಗೊಡಾವುಡು. ಹಂಪಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸೇರಿಗೆಡ್ 'ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ'ನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಿದ್ಧ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಪ್ರೊ. ಎ. ವಿ. ನಾವಡೆರ್ ಉಂದೆನ್ ಸಂಪಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಜ್ಜೊಡು ಬೆನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಡೇ 'ತುಳು ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ತುಳು ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದೆರೆ' ಮಾಹಿತಿ ಕೈ ಪಿಡಿಲುಲಾ ತಯಾರಾವುಂದುಲ್ಲ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಒದಗಿಸಾದ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವೆ.

ಮದಿಪು - 29 ಉಂದೆಟ್ ಮಸ್ತ್ ಬಗೆತ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ದುಂಬುದಲೆಕೊನೆ ದಿಂಜಿದುಂಡು ನನ ದುಂಬುಗಲ ಇಂಚೆನೆ ಅವು ಬರೊಂದುಪ್ಪುಲೆಕ್ಕ ಕಾತೊದುಂಪ್ಪುನ ಬಹುಬಾರ ತುಳುವೆರೆ ಚಿತ್ತೊಗ್ ಬರೊಡಾಯಿನವು.

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದೆಕೆರ್

ಪತ್ತನಾಜೆದ ಪತ್ತ್‌ಪನಿ

ಅರೆಗಾಲದ ಗಡಿ ಮುಟ್ಟ ಎತ್ತ್‌ಂಡ್ ಮುಗಲ್ ಕಬಿಯೊಂದುಂಡು, ತೆಡಿಲ್ ಗುಡುಗೊಂದುಂಡು, ಬಾಕುಡೆ ಮೆಂಚೊಂದುಂಡು, ಬರ್ಸ ಒಡ್ಡೊಂದುಂಡು, ಪತ್ತನಾಜೆಗ್ ಪತ್ತ್ ಪನಿಯಾಂಡಲಾ ಬೂರೊಡು ಪನ್ಪಿ ಹಿರಿಯಾಕುಲೆ ಪಾತೆರೊ ನಿಜ ಆಪುಂಡೋದಾನ್ನೊ

"ಬಾನದರಸುನ ಮಲ್ಲ ದಿಬ್ಬಣ

ಬರ್ಪುಂಡೆ ಗೌಜಿಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಿನದನ

ಬಿರ್ದ್ ಬಲ್ಮನಾ"

ಮಿತ್ತ್ ತೂನಗ ಅಮೃತೆರೆನ ಈ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲ್ ನೆಂಪುಗು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಮೃತೆರ್ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಳಟ್ ಬಾರಿ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ನಾಟಕಕಾರೆ ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೆ. ಈ ಸರ್ತಿ ಮದಿಪುಡು ಆರೆನ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತ. ಆರೆನ ಪೊಲಬು ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಉಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಕುಡ ಅಯಿನೊರೊ ನೆಂಪು ಮಲ್ತ್‌ದೊ. ಕಾಯಿ ಕಡೆಯಿಲೆಕೊ, ಆರೆನ್ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಪಂಡಿತೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡ ಮಲೆಯಾಳ ಮೂಜಿ ಬಾಸೆಲಾ ಆರೆಗ್ ಎಡೇನೇ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಯಿತ ಮಾತ ವಿವರಣೆ ಕೊರೊಡುಂದಾಂಡ ಒಂಜಿ ಬೂಕೇ ಬರೆವೊಡಾವು. ಮೂಲು ಆರ್ ಬರೆಯಿ ತುಳು ಕೃತಿಕುಲೆನ ಪರಿಚಯ ಮಾತ್ರ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯರೆ ಅವಕಾಶ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪತ್ತನಾಜೆಗ್ ಕಲಾವಿದೆರ್ನಕುಲು ಆಟೊ ಮುಗಿಪೊಡುಂದು ಲೆಕ್ಕ. ಆಂಡ ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಆಟ ಸುರುವಾಪಿನೆ ಪತ್ತನಾಜೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರೆಯಲೊಡು. ಅರೆಗಾಲದ ದೊಂಬುದ ದವಕ್ ಲೇಖನಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬರೆಯರೆಗಾಪುಜಿ. ಮದಿಮೆ-ಮಸಿರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುರುಸೊತ್ತು ಉಪ್ಪುಜಿ. ದಿನ ನಿಚ್ಚೊ ತಿರ್ಗಾಟೊ. ಆಲೋಚನೆ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಗ್ ಪೊಂದುಜಿ. ಆಂಡ ಮರೆಯಲೊಡು ಪಿದಯಿ ಬರ್ಸ ಬತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಉಲಯಿ ಬೆಚ್ಚಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಬರೆಯರೆ ಎಡ್ಡೆ. ಮುದ್ದಣೆಲಾ ಮನೋರಮೆನ್ ಕೈತಲ್ ಕುಲ್ಲಪೊಂದು ಮರೆಯಲೊದ ಪೊರ್ತುಗೇ ಕತೆ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಂಚೆನೆ ನಿಕುಲು ಮಾತ ಬರೆವೊಡು, ಬರೆದ್ ಅಯಿನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು, ಅಚ್ಚಾಯಿನ ಮದಿಪುದ ಕತೆ, ಕಬಿತೆ ಓದುದು ನಿಕುಲೆಗೇ ಕುಶಿ ಆವೊಡು.

ಕತೆ, ಲೇಖನಿ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರ್ಲೆ ಪನ್ನಗ ಎಂಕುಲು ವಾ ತುಳುಟು ಬರೆವೊಡು! ಕುಡಲದ ತುಳುಟೇ? ಅತ್ತ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಊರುದ ತುಳುಟೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನ್ವೆರ್. ನಿಕುಲು ವಾ ತುಳುಟ್ಲಾ ಬರೆಲೆ. ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್ಂದಾಂಡ ಅವು ಖಂಡಿತ ಮದಿಪುಡು ಬೊಳ್ಪು ತೂಪುಂಡು.

ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬಾಸೆಗ್ಲಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಮಲೆಯಾಳ ಮಾತೆಗ್ಲಾ ಉಂಡು. ಕುಡಲದ ಕನ್ನಡೊದಲೆಕ ಕುಂದಾಪುರೊದ ಕನ್ನಡೊ ಇಜ್ಜಿ. ಧಾರವಾಡ, ಗುಲ್ಬರ್ಗದ ಕನ್ನಡ ಕೇಂಡ ಕುಡಲದಕುಲೆಗ್ ಅವು ಕನ್ನಡೊನಾ ಉರ್ದುವಾಂದ್ ಸಂಶಯ ಬರು. ಜಾತಿಗನುಸಾರವಾದ್ಲಾ ಬಾಸೆ ಬದಲಾಪುಂಡು, ಅಂಚನೆ ತುಳುಟ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರ್ಪುನ ಸಹಜ. ಸುಳ್ಯ, ಪುತ್ತೂರು, ಕಾಸರಗೋಡು, ಉಡುಪಿ, ಕುಡಲ, ಕಾರ್ಲ -ಇಂಚ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೋಡಿದ ತುಳು ಒಂಜೊಂಜಿ ರೀತಿ, ಅಂಚನೆ ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳು, ಜೈನೆರೆ ತುಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು ಇಂಚ ಜಾತಿಗನುಸಾರವಾದ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇನಿ ನಿಕ್ಕ್ ಕಜಿಪು ದಾದಂದ್ ಕೇಂಡ, ಒರಿ ತೌತೆ ಪನ್ಪೆ, ಕುಡ ಒರಿ ಸೌತೆ ಪನ್ಪೆ, ನನೊಂಜಿ ಕೋಡಿದಾಯೆ ಹೌತೆ ಪನ್ಪೆ, ಕೇರಳದ ಬರಿತಾಯೆ ಚೌತೆ ಪನ್ಪೆ, ಸುಳ್ಯೊದ ಮಲೆ ಕಂಜಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಅವುತೆಂದ್ ಪನ್ಪೆ, ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕಜಿಪು ಮಾತ್ರ ಒಂಜೇ ಬಗೆ.

ಈತ್ ಮಾತ ತುಳುಟು ಉಪಬಾಸೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಶಿಷ್ಟ ಬಾಸೆ ಒವುಂದು ಕೆಲವೆರ್ ಕೇನ್ಯರೆ ಪಿದಾಡ್ವೆರ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪೇಂಟೆದಕುಲು ಹಳ್ಳಿದಕುಲೆನ್ ಬಾಸೆಗಾದ್ಲಾ ಹಲ್ಕ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ನಾಕುಶಿಯಾದ್ ಹಳ್ಳಿದಕುಲು ತುಳು ಬುಡ್ದು ಕನ್ನಡ ಪಾತೆರ್ಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಮಾತ ಬಾಸೆಲಾ ಶಿಷ್ಟ ಬಾಸೆನೆ, ಒವುಲಾ ಕೀಳ್ ಬಾಸೆ ಅತ್ತ್. ವಾ ಮೆಯಿತ ತುಳುಟ್ಲಾ ಕತೆ ಬರೆವೊಲಿ. ಈ ಮದಿಪುಡು ಉಡುಪಿ, ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಕುಡಲ ಇಂಚ ನಾಲ್ ಮೈತ ತುಳುಟು ಬರೆಯಿನ ಕತೆಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೊ. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಬಾಸೆಗ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ಲಾ ಸಮ್ಮಂದ ಎಂಚಿನಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ಲಾ ಒರಿ ಲೇಖನೊ ಬರೆತೆರ್. ಅವು ಮದಿಪುಡು ಅಚ್ಚಾತ್ಂಡ್. ಲೇಖನಿ ಬರೆಪಿನಕುಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸೂಚನೆ, ನಿಕುಲು ಸಕಾಲಿಕ ವಾಯಿನ ಲೇಖನ ಬರೆಲೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಲೇಖನದೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಕುಲೆ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ಬರೆಯರೆ ಮದತ್ ಪೋಪುಂಡು. ದಯದೀದ್ ಮದಪಡೆ, ಲೇಖನೊದ ಪಿರವುಡೇ ಬರೆದ್‌ಬುಡ್ಲೆ.

ತುಳುನಾಡ್ದಕುಲೆಗ್ ಮರೆಯಲೊ ಪಂಡ ಒಂತೆ ಬಂಜಿದ ದಿನೊ. ಆಂಡ ಈ ಸರ್ತಿ ಅಂಚ ಆವಂದೆ ಉಪ್ಪಡ್. ಪೊರ್ಲುಡೆ ಬರ್ಸ ಬರಡ್, ಬೆನ್ನಿಸಾಗಡ್, ಕಂಡದ ಕೆಯಿ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಡ್, ಭೂಮಿ ಪಚ್ಚೆ ವರ್ನೊಗು ಮಗ್ರಡ್, ಬುಳೆ-ಸಲೆ-ಪೊಲಿ ಎಚ್ಚಾವಡ್, ಸುಖೊ-ಶಾಂತಿ ಒರಿಯಡ್.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಸಂಪೊಲ್ತಿನಾರ್

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮುರ್ತೋದಾರೆ ಪತ್ತಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್

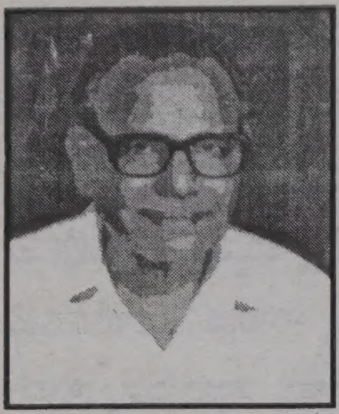

ಕುಡಲದ ಕಯಿತಲ್ದ ಕೋಟೆಕಾರ್ ಗ್ರಾಮೊದ ಅಡ್ಕದ ಬರಿಟುಪ್ಪಿ 'ಒಲುಮೆ' ಇತ್ತೆ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ನಿಲೆಯಾಯಿ ತಾನೊ. ಶ್ರೀ ಚಿರಿಯಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮುಣಿಯೆರೆಗ್ ಅಮೃತೆರ್ ಒರ್ಯೆ ಮಗೆ. 1935 ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 9 ಪೋಪಿನಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನ ಆರ್. ಪುರುಬಾಲೆ ಆದಿಪ್ಪುನಗನೇ ಮುಂಬಯಿ ಮಹಾನಗರ ತೂಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲ್ಯೊನು ಕೋಟೆಕಾರ್‌ಡ್ ಕಳೆಯೆರ್.

ಕೋಟೆಕಾರ್‌ದ ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮೇರೀಸ್ ಕಾನ್ವೆಂಟ್ ಸಾಲೆಡ್ ಬರವು ಪತ್ತ್‌ನ ಆರ್ ಆನಂದಾಶ್ರಮ ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು ಹೈಸ್ಕೂಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಕುಡಲದ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಬಿ. ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರವಾಡೊದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದು ಕನ್ನಡೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಎಂ. ಎ. ಪದವಿನ್ಲಾ ದೆತೊಂಡೆರ್.

ಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯೊಗು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದು ಬಂಗಾರ್ದ ಪದಕ ಪಡೆಯಿನ ಆರ್ ಕಲ್ತಿನ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡೇ ಗುರುಕುಲಾದ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರ್ಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 1965ಡ್ ಪುತ್ತೂರುದ ಸಂತ ಫಿಲೋಮಿನಾ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ವೇ ಊರುದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗೊದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆರಾದ್ 1967ಡ್ ಅಧಿಕಾರೊ ವಯಿಸೊಂದು ಅಲ್ಪ 26ವರ್ಸೊ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆ ಸಂದಾದ್ 1993ನೇ ಜುಲಾಯಿಡ್ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯೆರ್.

ಅಮೃತೆರ್ನ ಆದರ್ಶ ಕುಟುಮೊ. ಆರೆನ ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನರ್ಮದಾ ಕುಡಲದ ಸಾಲೆಡ್ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಟೀಚರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಇತ್ತೆ ಆರ್‌ಲಾ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ರಡ್ಡೇ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು. ಮಲ್ಲ ಮಗೆ ಚೇತನ್ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಎಲ್ಯ ಮಗೆ ಜೀವನ್ ಪರದೇಶೊಡೊಂಜಿ ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆರ್.

ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲಬರಿತ ಅಡ್ಕ ಭಗವತಿ ದೇವಿನ ತಳೊಟು ಬಳತಿನ ಅಮೃತೆರ್ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮಿ ಆಯರೆಗ್ ಕಡಲೇ ಪ್ರೇರಣೆ. ಶಾಂತ ಸೊಬಾವೊದ, ಸಜ್ಜನಿಕೆದ, ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ಉಡಲ್ ನಿಲಿಕೆ ಅಮುರ್ತೊನೇ ದಿಂಜವೊಂದು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಪಟ್ಯೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಅಮೃತೆರೆಗ್ ಸೋಮೇಶ್ವರೊಡು ಗಂಭೀರವಾದ್ ತರೆ ದೆರ್ತ್‌ದುಂತಿನ ರುದ್ರ ಪಾದೆ, ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ನ್ ಮಡಿಕೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕರೆಕ್ ಹಾಕುನ ತೆರೆಕುಲೆ ದರ್ಪೊ, ಉಡಲ್ ಕರಗದ್ ಕಾವ್ಯ ದಾರೆ ಪರಿಪುಲೆಕ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಬುಳೆತ ಮಯಿಮೆ ಕೊಡಿಪುಡೇ ತೋಜುಂಡು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಅಮೃತೆರ್ ಕುಟ್ಟಿ ದಾನೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅಡ್ಕಡ್ ಜೋಕುಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ದ್ ಗೊಬ್ಬುನ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊದ ಪೊರ್ತುಡೇ ಪೆನ್ನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್

ಕತೆ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಸಾಲೆದ ಕೈ ಬರವುದ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಬರೆಯಿನ ಅಮೃತೆರೆನ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ತೂದು ಗುರು ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ ನಾವಡೆರೆಗ್ ಬಾರಿ 'ಖುಶಿ' ಆಂಡ್. 'ಶ್ರೀಮತಿ ಪರಿಣಯ', 'ಚಂದ್ರಹಾಸ ಚರಿತ್ರೆ', 'ಶಕುಂತಳಾ ಸಂದರ್ಶನ', 'ತನಿಯ ಗುರುವರ ಕಾಳಗ' ಪನ್ಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ - ಉಂದು ಮಾತ ಆರೆನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ಮುಡೆಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಯಿಕುರುವೆಲು. 1957ಡ್ 'ಎಲೆಗಿಳಿ' ಪನ್ಪಿ ಕತೆತ ಕೋಪೆ ಸುರಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಆರ್ ಕಬಿತೆ, ಪ್ರಬಂದೊ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕೊ ಇಂಚ ರಸದಿಂಜಿನ ನಾನಾ ಜಾತಿದ ರಂಗ್-ರಂಗ್‌ದ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲೆನ್ ಕೊರೊಂದೇ ಪೋಯೆರ್. ಕಾಂಟ್ಯ ದಿಂಜಯೆರ್.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಲೆಡ್ ಅಮೃತೆರೊರಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ದಿಂಜ ಬರೆಯಿನ ಆರ್ ತುಳುಟ್ಲಾ ಸುಮಾರ್ 10-15 ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪದೆರ್, ಅಮೃತೆರ್ ಬರೆಯಿನ ತುಳು ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ ರಡ್ಡ್. ಒಂಜಿ 'ತಂಬಿಲ', ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ 'ರಂಗಿತ'. 'ಏಳ್ವೆರ್‌ದೆಯ್ಯಾರ್' ಪನ್ಪಿ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ ಬೊಕ್ಕ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶೊದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊ ಕಾಲೇವಾಲದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊನು'ಮೋಕೆದ ಬೀರೆ ಲೆಮಿಂಕಾಯೆ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿನ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೋಪೆನ್ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಕ್ ದುಂಬೇ 'ಬಾಮಕುಮಾರ ಸಂಧಿ' ಪನ್ಪಿ ಗಣಪತಿನ ಸಂದಿನ್ ಆರ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪದೆರ್.

1984ಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆಯಿನ 'ತಂಬಿಲ' ಕಬಿತೆ ಗೊಂಚಿಲ್ಡ್ 28 ಕಬಿತೆಲುಲ್ಲೊ. ಅಮೃತೆರ್ ಕಬಿತೆ ಬರೆಯರೆಗ್‌ಂದ್ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಶೈಲಿನ್ ಪತೊಂದು ಪೋಯಿನಾರತ್ತ್. ನವ್ಯ, ನವೋದಯ, ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ -ಮಾತ ಶೈಲಿನ್ಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಒಂಜಿ ಕುಡ ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಭಿನ್ನ, ಅವು ಆರೆ ಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಆಂಡ ಆರ್ ಕಬಿತೆ ಬರೆಂಡಲಾ ಅಯಿಟ್ ಗೇಯತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಲಯ ಬದ್ಧವಾದುಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಆರೆನ ಕಬಿತೆಲು ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗ್ ಒಪ್ಪುಂಡು. ಮಾತೆರೆ ನಾಲಯಿಡ್ಲಾ ಏಪಲಾ ನಲಿತೊಂದುಪ್ಪುಂಡು.

ಅಮೃತೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ದಿಟ್ಟಿ ಆರೆ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಲಕ್ಕ್ ನೆಗತ್ ತೋಜುಂಡು. ಆರ್ ಸಮರಸೊತ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಇಷ್ಟ ಮಲ್ಪಿನಾರ್. ಯಾನ್ ಮಲ್ಲ ಕವಿಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆವೊಡುಂದು ಆರ್ ಎನ್ನುನಾರತ್ತ್. ಆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಕಬಿತೆಡ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ "ಮಾಮಲ್ಲ ಧರ್ಮ ನೇಮಗೆಲ್ ಕೋಲೊನು ಕೊಂಬು ಬಾಂಕೆ ಬಿದ್‌ರ್‌ಡ್ ಕೊರ್ಪಿ ಛಾತಿಯಿಜ್ಜಿ. ಎಲ್ಯೊಂಜಿ ತಂಬಿಲೊನು ಮಲ್ಲೆಂದ್ ಕೈ ಕೊಣೊಡು ಅಪ್ಪೆಯಡಿಕುಳೆ ರುಣೊನು ಬೂಟ್ಯೆರಿಜ್ಜಿ" ಎನ್ನ ಕಿನ್ಯ ಸೇವೆಂದೇ ಪಂಡೊನುನ ಆರೆನ ಮಲ್ಲ ಗುಣೊನು ಸಾರ್ದ್ ಪನ್ಪುಂಡು, ತಾನೊರ್ಯೆ ಮಿತ್ತೇರೊಡು ಪನ್ಪಿ ಅಬುಲಾಸೆ ಅರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಡು, ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ದಗ್‌ಲ್ಬಾಜಿ ದೂರೊ ಪೋವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಆಸೆ ಆರೆನ. ಇತ್ತೆದ ಈ ಘಾತಕ ಸಮಾಜೊನು ಆರ್ "ಪಾಪದಕ್ಲೆ ಪಾಸಾಡಿ, ದೀನದಲಿತೆರೆ ದಳವಾಯಿ ಪಣ್ಪಾವುನ ಮಲ್ಲ ದೇಶೊದ ಜನೊಂದು ತೋಜಿಪಾವುನ ಬಾರಿ ರಂಗ್‌ಡ್ ಮೆಣ್ಕಿನ ಅಬ್ಬರೊದ ಮುಗೊಕುಲು "ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ತೆರ್. "ದೇಶ ಸೇವೆದ

ಏಸೊ ಪಾಡೊಂದು ನಲಿಪುನ ಸಾರೊ ಜನೊಕುಲೆಡ್ ಸ್ವಾರ್ಥೊಗು ಎಣ್ಮೆ ನೀರ್ ಬುಡ್ತಿನ ದೇಶ ಭಕ್ತನ್ ನಿಕುಲು ತೂತರಾ? ಮಲ್ಲ ಕಲ್ಪಾಟ ಕಲ್ತಿ ಕಲ್ಪಾದಿಳೆಡ್ ಉಳತ್ತುಳಯಿ ಉಳ ಸಂಕಟ ಇಜ್ಜಂದಿ ಸೆಲಿಮನಸ್ಸ್‌ದ ಕವಿಕಲಾವಿದೆರೆನ್ ನಿಕ್ಲ್ ತೂತರಾ?ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನ್ಯೆರ್ "ಕುಡ್ತು ಲಕ್ಕ್, ಮುಸುಕು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ದಲಿತೆರೆನ್ ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಮೃತೆರೆನ ಕಾವ್ಯೊಡು ಧ್ವನಿ ಉಂಡು. ಧ್ವನಿಯೇ ಕಾವ್ಯೊದ ಸತ್ವೊ.

ಕವಿ ಸಹಜವಾಯಿನ ರಸಿಕತೆ ಅಮೃತೆರೆಡ ಉಂಡು. 'ಸರಸು ಪಿದಾಡ್ದಲ್ ತೇರ್‌ಗ್' ಒಂಜಿ ಸಿಂಗಾರ ಕಬಿತೆ. ಹಳ್ಳಿದ ಪೊಣ್ಣು ಏಪಲಾ ಕೆಸರ್ಡ್ ಮುರ್ಕೊದಿಪ್ಪುನಾಲ್. ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ನಗ ಆಳ್ ಎಂಚ ತೋಜುವಳ್ ಪನ್ನಗ "ಓ ದಾದ ಸೋಜಿಗ ನಡತ್ಂಡ್. ಪೊಸಬೂರು ಬರ್ಸೊಡು ಮಿಂತ್ಂಡ್. ಉಳಯಿತ್ತಿ ಪೊರ್ಲಿನಿ ಅರಳ್ದ್ಂಡ್-ಸರಸು ಪಿದಾಡ್ದಳ್ ತೇರ್‌ಗ್ ಅಹ-ದಾನೆ ಮಾಕಟೆ ಪೊಣ್ಣಾಗ್" ಇಂಚ ಸರಸ ಆರೆನ ಕಬಿತೆದ ಸಾಲ್ ಓದುನಕುಲೆ ಉಡುಲ್ಡೊಂಜಿ ಚಿತ್ತಾರೊನೇ ಬುಡ್ಪವುಂಡು. ಕಂಡನಿ-ಬುಡೆದಿನ ಪಾತೆರಕತೆ, ಇನೆ ಮೋಕೆದ ವರ್ಣನೆನ್ ಅಮೃತೆರ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚನೆ ಆಣ್ -ಪೊಣ್ಣು ದೂರೊ ಆನಗ ಅಕುಲೆ ಉಡಲ್ಡ್ ಉದಿಪನ ಆಪಿ ಭಾವನೆನ್ ಆರ್ ಇಂಚ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು, "ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ಜೀಟಿಗೆ ಪೊತ್ತು ಮುಗಿಯಮುಟ್ಟ ನಿನ್ನ ನೆಂಪುದ ಕಮ್ಮೆನದೆಣ್ಣೆ ಪುಂಟೊಂದುಪ್ಪುವೆಂದ್" ಪನ್ತೆರ್ ಇಂಚ ಉಡಲ್ ಮುಟ್ಟುಲೆಕ ಬರೆಪುನ ತಾಕತ್ ಅಮೃತೆರೆಗುಂಡು.

ಅಮೃತೆರೆನ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ 1987ಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ್. ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಗ್ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿನ ಕಬಿತೆಲು ನೆಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚ ಉಲ್ಲೊ. ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಲೇ ಎಚ್ಚ. ನೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ದಿಂಜ ಕವಿತೆಲು ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಡ್ ದಾಖಲೆ ಆತೊ. 'ತುಳುನಾಡ್' 'ಆನೆಮೋನೆದ ಸ್ವಾಮಿ', 'ರಂಗನ್ ತೂಯರದೆ', 'ಕುಕ್ಕೆದ ಉಳ್ಳಾಯ', ಉಂದು ಪೂರಾ ಮಾತೆರೆನ ನಾಲಯಿಡ್ ನಲಿತೊಂದುಪ್ಪಿನ ಕಬಿತೆಲು, ಕಡಲ್‌ದ ರುದ್ರ ಗಂಭೀರತೆನ್ ಆರ್ ಎಚ್ಚ ಮೆಚ್ಚೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆದ ಕಬಿತೊಲು, ತುಳುಬಾಸೆ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಆರೆಗಿತ್ತಿ ಚಿಂತನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆ ಉಲ್ಲೊ. ಭಾವೈಕ್ಯತೆನೇ ಆರ್ ಬರೆಪಿನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶೊ. ಉಂದು ಆರೆ ಕಬಿತೊಲೆನ ಉಳಮರ್ಮ.

'ಏಳುವೆರ್ ದೆಯ್ಯಾರ್' "ಒಂಜಿ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ, ಉಂದು ಪುರಾಣೊದ ಒಂಜಿ ಕತೆ. ಪುರಾಣೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಜಾನಪದ, ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಕತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಮಸ್ತ್ ಕಡೆಟ್ ಉಂದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಆದ್ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಂಡ್. ಈ ರೂಪಕೊದ ಪದೊಕುಲು ತುಳು ಬಾಸೆ ಡಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತೊದ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ದುಲಯಿ ಉಂತುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಇಂಚಿಪ ಆರ್ "ಸತ್ಯನಾಪುರೊತ ಸಿರಿ" ಪನ್ಪಿ ನನ ಒಂಜಿ ರೂಪಕ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಅವುಲಾ ರಂಗ ಭೂಮಿಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಸೇಬಿ ಪಡೆವೊಂದುಂಡು. ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿನ ಪಾಡ್ದನದ ಕತೆನೇ ಈ ರೂಪಕೊದ ಮೂಲೊ.

'ಮೋಕೆದ ಬೀರೆ ಲೆಮಿಂಕಾಯೆ' ಫಿನ್ಲೇಂಡ್‌ದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ'ಕಾಲೇವಾಲ'ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊದ ಅನುವಾದೊ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ದ್ ಈ ಕತೆ ತುಳುಕು ಅನುವಾದ ಆಂಡಲಾ ಅವು

ತರ್ಜುಮೆಂದೇ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. ಪಾಡ್ದನೊದ ದಾಟಿಡ್ ಅವು ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊನೇ ಗಮಸವುಂಡು. ಲೆಮಿಂಕಾಯೆ ಅಮೃತೆರೆ ಕೈಟ್ ತುಳುವೆನೇ ಆದ್ ಪೋತೆ.

ಅಮೃತೆರೆಡ ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆನೇ ಉಂಡು. ಅಯಿನ್ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊ. ನೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದನೊದ ಮೂಲರೂಪೊ ತುಳುಟು ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡೊದ ತರ್ಜುಮೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಸುರುಕು ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕನ್ನಡೊಡು ವಿಸ್ತಾರವಾದ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಅಮೃತೆರ್ ಏಪಲಾ ಅಚ್ಚ ತುಳು ಬಾಸೆಡೇ ಬರೆಯರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುನಾರ್. ಅಂಚ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕುಲೆಗಾರ್ ಮುಟ್ಟ ಆಪೆರ್. ಆರೆನ ಕಾವ್ಯ ಲಯೊತ ಸಾದಿಡೆ ನಿಧಾನ ಸಾಗುನೆಡ್ಡಾವರ ಓದುನಕುಲು ಅಯಿಟೇ ಮುರ್ಕುದು ಪೋಪೆರ್. ಗಾದೆ, ರೂಢಿದ ಪಾತೆರೊ, ಪಳಮೆಲೆನ್ ದಿಂಜ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆರೆ ಕಾವ್ಯೊ ಓದುನಕುಲೆ ಉಡಲ್ಡ್ ಚಿತ್ತಾರೊ ಬುಡ್ಪವುನ ಗುಣೊ ಉಂಡು. ವಾಸ್ತಾವಿಕ ಚಿತ್ತಾರೊದ ದಿಟ್ಟ್, ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಧಾನತೆ, ಮೌಲ್ಯ, ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶೈಲಿ -ಈ ಲಕ್ಷಣೊಲು ಅಮೃತೆರೆನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬರ್ಪೊ. ತುಳು ಕವಿಕುಲೆ ಓಲೆಗೊಡು ಗದ್ದಿಗೆ ಏರುನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಪಡೆಯಿನ ಕವಿ ಅಮೃತೆರ್.

'ಕಾವ್ಯೇಷು ನಾಟಕಂ ರಮ್ಯ' ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚ ಉಡಲ್ ತಟ್ಟುನ ಪ್ರಕಾರೊ ಪಂಡ ನಾಟಕ. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ನಾಟಕೊ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಬೂಕು ಬತ್ತಿನಾತ್ ವಾ ಪ್ರಕಾರೊಡ್ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದಿಜಿ. ತುಳುಟ್ಲಾ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆವೊಲಿ, ಗೊಬ್ಬೊಲಿ, ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಯಿನಾರ್ ಅಮೃತೆರ್. 'ಗೋಂದೊಳು', 'ರಾಯರಾವುತೆ', 'ತುಳುನಾಡ ಕಲ್ಕುಡೆ', 'ಪುತ್ತೂರ್ದ ಪುತ್ತೊಳಿ', 'ಆಟೊ ಮುಗಿಂಡ್' -ಇಂಚ ದಿಂಜ ತುಳು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಅಮೃತೆರ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್, ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರೆರೆನ ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿನ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್, 'ಮದನಗ' ಬೊಕ್ಕ 'ದೇವು ಪೂಂಜೆ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ರೇಡಿಯೋ ರೂಪಕೊಲೆನ್ಲಾ ಬರೆತೆರ್.

ಅಮೃತೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಕನತಿನ ನಾಟಕ ಪಂಡ 'ಗೋಂದೊಳು'. ಗೋಂದೊಳುದ ಬಗ್ಗೆ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್ ಮೈ ಕೊಕ್ಕೆರುನ ಪಾರ್ದನೊದ ತಿರ್ಲ್, ಪರಂಪರಾಗತವಾದ್ ಬತ್ತಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಮೆಯಿ ಮನಸ್‌ಲೆನ್ ಒಂಜಾದ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಈ ನೆಲತ ಸಿಂಗಾರ -ನೆನ್ನ್ ಪೂರ ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ಕೂಡುದು ಕೊರ್ಪಿನ ನುಡಿಗಟ್ಟ್, ಗಾದೆಲೆನ ಕೊಳಿಕೆ, ಕೆಂಪು ನೀಲ ವಜ್ರೊದ ಕಲ್ಲುಲೆನ್ ಕುಲ್ಲದ್ ಮಲ್ತಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಪದ್ದೊಯಿಗ್ ಅಮೃತೆರ್ ಕೆತ್ತನೆದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್" ಇಂಚ ಪನ್ತೆರ್. ದಿ. ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ "ಸೃಜನಶೀಲತೆದ ಜೊತೆಟ್ ಆರೆನ ರುಚಿ ಅಭಿರುಚಿ ಬಾರಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ್ ಉಪ್ಪುನೆಡ್ಡಾವರ ಆರೆನ ಕೃತಿಕುಲು ದಿಂಜ ಬಾಳ್ವಿಕೆ ಬರ್ಪ. ದಿಂಜ ಜನೊನು ಓದಬೊ. ಅಮರತ್ವ ಪಡೆಪೊ" ಇಂಚ ಪನ್ತೆರ್. ಗೋಂದೊಳು ದುಃಖಾಂತ್ಯ ನಾಟಕೊ. ಆ ನಾಟಕೊದ ಸಾರೊನು ಅಮೃತೆರ್ ಸೂತ್ರದಾರನ ಬಾಯಿಡ್ಡ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪದೆರ್. "ಈ ಕತೆಟ್ ಮೋಕೆದ ಗೊಬ್ಬು. ಅವಿಜ್ಯಂದೆ ಈ ಲೋಕೊದ ಆಟೊ ನಡಪುನೆಂಚ? ಸರ್ವಜೀವಾದಿಳೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತ್ ನಲಿಪಾವುನ

ಆ ಆದಿ ಚೈತನ್ಯೊಗು ಏರಾಂಡಲಾ ತರೆ ತಗ್ಗಾವೊಡೆ. ಕಾಮೊ, ಪ್ರೇಮೊ, ಮೋಕೆ, ಅಂಗಲ್ಪು ಎಂಚ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಲೆಪ್ಪುವ. ತಿರ್ಲ್ ಒಂಜೆ. ಪೊಣ್ಣು, ಮಣ್ಣ್, ಪಣವು, ಪುದರ್ ಈ ಸುಳಿಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾವೊಂದಿನ ತಂಕದಾಕ್ಲು ಏರ್? ನರಮಾನಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ದೇವೆರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಯಿಟ್ಲಾ ಮಾತ ಜೀವಿಳೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಮಗಿನ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನೆತ್ತಿ ದೊಂಕುದು ಮೂಜಿ ಕೆಲೆಪು ಕೆಲೆಪು, ಕಾಮ ದೇವೆರೆಗ್ ಸದ್ರ್ ಏರ್? ಆರೆನ ಮೈಮೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುದಿಯಾವಂದ್. ಕಲ್ಕ್‌ಗ್ ಕಂತ್ ದಿ ಕಾಮೊದ ಪಗರಿಡ್ ನಲ್ಕುಂಡು ಲೋಕೊನೆ ತಡೆವಂದೆ. ನರಮಾನಿ ಪೊತ್ತುನ ಕಾಮೊದ ಓಡುಡು ಕುರ್ಲರಿ ಆದ್ ಪೋಪೆ. ಕಟ್ಟ್‌ಲ್ ನಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕಾಮೊ ಕಮ್ಮೆನೊದ ಕತ್ತುರಿ. ಅಂಕೆ ಮಿರ್‌ಂಡ ಜಿವೊಗು ಸಂಚಕಾರದ ಕತ್ತೆರಿ. ಮೋಕೆದ ಬಂಡಿಗ್ ನೀತಿದ ಕಡೆಯಾಣಿ ಇಜ್ಜಂಡ ಏತ್ ದೂರ ಪಯಣ ಸಾದೊಳಿಗೆಡ್ ನಡಪು."

ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಕತೆನ್ ಆಧಾರವಾದ್ ದೀವೊಂದು ಬರೆಯಿ ನಾಟಕ 'ರಾಯರಾವುತೆ'. ಈ ಕತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಮಾಜೊಗು ಅನ್ವಯ ಅಪಿಲೆಕ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅರಸುನ ಅಕೇರಿದ ಬುಡೆದಿ ರಾಜಕುಮಾರಡ ಇನೆ ಮೋಕೆಗ್ ಪಿದಾಡುನೆ, ಅಯಿನಾಯೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದಾದ್ ಉಂಡಾಪಿನ ಕುಟುಮೊನೇ ಈ ನಾಟಕೊದ ತಿರ್ಲ್. ಈ ನಾಟಕೊಡು ಬರ್ಪಿ ಪಾತೆರೊದ ಒಕ್ಕಣೆ ತಾರ್ಕಣೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದವು. ಓದೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ನಾಟಕೊ ನಮ್ಮ ಉಡಲ್ದ ಉಳಯಿ ಪೊಗ್ಗುದು ರಸಾನುಭವ ಉಂಡು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕಿರಿಯಪ್ಪೆನ ಮೋವಂದೊನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಲ್ತಿನ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮಿತ್ತ್ ಆಳ್ ಕಂಡನ್ಯಡ ಕೊರ್ಪಿ ಚಾಡಿದ ಪಾತೆರೊನು ಇಂಚ ಮುಡೆತೆರ್ "ಈರೆ ಸೋಮನಾಥೆ ದಾದ ಪಂಡೆ ಗೊತ್ತುಂಡೇ? ನಿನ ಕಂಡಣಿ ಪರ ಮುಜುಡೆ. ತೊಡ್ಡೆ ಇಜ್ಜಂದಿ ಬಜಿ ತಟ್ಟಿ. ರಸ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಕೊಜಂಟಿ. ಈಯೆ ಎನ್ನ ಅಂಗೈತ ಗಿಳಿ ಎಂದ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಮುಂಗೈ ಪತ್ಯೆ. ಈಯೆನ್ನ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತುಂದು ತೊಟ್ಯೊನ್ಯರೆ ಬತ್ತೆ"ಇಂಚಿ ಪಾತೆರೊದ ರಬಸೊ ಓದುನಕುಲೆ ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಗೆಲ್ಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪಿನೆಗ್ ಸಂಶಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಅಮೃತೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಕುಡವೊಂಜಿ ನಾಟಕೊ 'ತುಳುನಾಡ ಕಲ್ಕುಡೆ', ಉಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಇನಾಮು ಪಡೆಯಿನ ನಾಟಕ. ಕಲ್ಕುಡನ ಸಂದಿನ್ ಆಧಾರ ದೀವೊಂದು ಬರೆತಿನೆ ಆಂಡಲಾ ಅಮೃತೆರ್ ನೆಟ್ಟ್ ಪೊಸತನ ತೋಜದೆರ್. ಪುಲ್ಲಿ ವೇಣುಗು ಗುರುವಜ್ಜೆ ಕತೆ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ನಾಟಕೊನು ಕೊಂಡೊತೆರ್. ಉಂದುವೇ ಕತೆನ್ ಪುರಾಣೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ಸದ್ ಆರ್ ತುಳು ಕನ್ನಡ ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಡ್ಲಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆತೆರ್.

ಸೀಮೆದ ಸಾರೊಜನೊಕುಲೆನ ಜಿವೊ ಒರಿಪುನ ದಿಟ್ಟೆಡ್ ಮುತ್ತೈಸಿ ಪೊಣ್ಣೊರ್ತಿ ತನ್ನ ಮಾನೊನು ಅಡವು ದೀಯರೆ ಪಿದಾಡ್ನ ಧರ್ಮಸಂಕಟದ ಕತೆ "ಪುತ್ತೂರ್ದ ಪುತ್ತೋಳಿ". ನಾಟಕೊ ಬರೆವೊಡು ಪಂಡ ಅಯಿಕ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಕತೆ ತಿಕುನನೇ ಬಂಜ. ಆಂಡ ಅಮೃತೆರೆನ ತರೆಕ್ ಒಲ್ತಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಘಟನೆ ಪೊಗ್ಗುಂಡು. ಪುತ್ತೂರ್ದ ಬಂಗರಸನ ರಾಜ್ಯೊ ಒರಿಪಯರೆಗಾದ್ ದಳವಾಯಿನ ಮಗನ ಬುಡೆದಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೊಡಗ ರಾಜನೊಟ್ಟಿಗೆ ಕತ್ತಲೆದ ಕೋಣೆ ಸೇರಿಯರೆ ತಯಾರಾಯಳ್. ಆಳ್ ಕೊಡಗ ರಾಜನ ಮನಸ್ ತಿರ್ಗಯಲ್. ಎಡ್ಡೆ ಸಾದಿಗ್ ಪತ್ತಯಲ್, ಆಂಡ ಸಾದಿಡೇ ಆಳ್ ಕಂಡನ್ಯಡ್ದೆ ಕೊಲೆಯಾಯಳ್.

'ಆಟ ಮುಗಿಂಡ್' ನಾಟಕೊಡು ಒಂಜಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಚಿತ್ರಣೊ. "ಜವ್ವಂದಿಗೆ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ಸುಖೊ ಸಂಪತ್ತ್ ಕೀರ್ತಿ ಪೂರ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಂಡ ಅವ್ವೇ ಸಮಾಜೊಲಾ ಆಯೆ ಕಲಾ ರಂಗೊಡ್ದು ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ್ ನೂಕುದು ಬುಡ್ಪುಂಡು. ಆಯೆ ಅಪಗ ಲೋಕೊದ ಕತೆನ್ ಎನ್ನೊಂದು ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿನ್ ಮಗ್ರ್‌ದ್ ತೂವೊಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ದೊಕ್ಕೆನ್ ಒಯ್ತೊಂದು ದುಂಬು ಪಜ್ಜೆ ದೀಯರೆ ತೂಂಡಲಾ ಕಣ್ಣದುಂಬುದ ಸಾದಿದ ಪೊಲಬು ತಿಕ್ಕಂದೆ ಕಣ್ಣ್‌ಮಯ ಮಯ ಆದ್ ಬೊಳ್ಪು ಮಾಜಿದಿನ ಬೋಳು ದೀಪೊದ ಕಂಬೊದಲೆಕೊ ಕುತ್ತ ಉಂತೊಂದೇ ಉಳ್ಳೆ" ಈ ಪಾತೆರೊಡು ನಾಟಕೊದ ಪೂರ ಸಾರೊಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅಮೃತೆರೆ ನಾಟಕೊಲು ಎಚ್ಚ ದುಃಖಾಂತ್ಯ ನಾಟಕೊಲು. ಕಾಮೊದ ಬಾಜೆಲ್ ಅರಪಯರೆ ಗಾದ್ ಪ್ರಾಣದೆಪ್ಪುನ, ಪ್ರಾಣೊ ಕಳೆವೊನುನ ಕತೆಕುಲು, ಶ್ರೀಮಂತೆರೆನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗ್ ಬಲಿ ಯಾಯಿನ ದಾಲ ತೆರಿಯಂದಿ ಪಶುಕುಲೇ ಈ ನಾಟಕೊಡು ಬರ್ಪಿ ನಾಯಕ-ನಾಯಕಿಯೆರ್. ಪೊಸತೆಗ್‌ರ್ ಪರಬೇರ್ ಕೂಡ್ದಿಂಚಿ ಮರ ಪೊರ್ಲು. ಅಂಚನೆ ಅಮೃತೆರೆನ ನಾಟಕೊಲು ತೊಡ್ಯೆದ ತಟ್ಟೆದಲೆಕ ಓಲು ಮುಟ್ಟುಂಡಲಾ ಚೀಪೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ ರಂಗೊಗು ಕಾಳಿದಾಸೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ ತುಳುಕು ಅಮೃತೆರ್.

ಅಮೃತೆರೆನ ನನ ಒಂಜಿ ತುಳು ಕೃತಿ "ಪೊಸಗಾದೆಲು" ಗಾದೆ ಸಮಸ್ಟಿ. ಆಂಡ ಈ ಬೂಕುಡುಪ್ಪಿ ಗಾದೆಲು ಅಮೃತೆರೆನ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅಂಚಾದ್ ಪೊಸಗಾದೆಲು. ಗಾದೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಹಿತಿಲು ವಿರಳ. ರೂಪಕ ಆದ್, ಪ್ರಾಸದೀದ್, ಉಳ ಅರ್ಥೊಃ ದಿಂಜವೊಂದು. ಕಟ್ಟಿನ ಸುಮಾರ್ 600 ತುಳುಗಾದೆಲೆನ್ ನೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಮೃತೆರ್ ಎಡ್ಡೆ ಕವಿಯಾದ್ ಸುಮಾರ್ 8-10ತುಳು ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಲೆಗ್ ಪದೊಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆ ಪದೊಕುಲು ಸರ್ವೆರೆ ನಾಲಯಿಡ್ ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೊ.

ಅಮೃತೆರ್ ಕನ್ನೊಡೊಡ್ಲಾ ಮಲ್ಲ ಬರಹಗಾರೆ, ಕವಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕರ್ತೆ. 3 ಕಿನ್ಯ ಕತೆಕುಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್. ಒಂಜಿ 'ತೀರದ ತೆರೆ' ಪನ್ಪಿ ಕಾದಂಬರಿ, 3-4ರೂಪಕ, ಗಾದೆ ಸಂಪುಟ, 'ಅಪಾರ್ಥಿನೀ' ಪನ್ಪಿ ಕುಚೋದ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಆರ್ ಮಲ್ಲ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೆ. ಸುಮಾರ್ 20ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಅಯಿತ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಸಂಪುಟೊನೇ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಆರೆಗ್ ದಿಂಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇನಾಮುಲು ಬತ್ತ್‌ದ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತ್ತಂತೆ ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕು.ಶಿ. ಜಾನಪದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಾರ್ತಿ ಸುಬ್ಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಗುಂಡ್ಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸೀತಾನದಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಇಂಚ ಏತೋ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆನ್ ಪಡೆದೆರ್. 1989ಡ್ ಮೂಲ್ಕಿಡ್ ಅಖಿಲಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ ಆನಗ ಆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಗದ್ದುಗೆ ಏರ್ದೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮಲ್ಲ ಕರಾಜನ ಅಮೃತೆರ್ ನನಲಾತ್ ವರ್ಸ ಬಾಳಡ್, ಆರೆನ ಬರವುದ ದಾರೆ ನನಲಾತ್ ಪರಿಪಡ್. ಉಂದು ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರೆನ ಬಯಕೆ -ಪರಕೆ.

ಅಳಿದಾಂತಿ ಕಟ್ಟ್

ಸಾರ ಗಾವುದೊದಗೆಲ ಕೊದಿಯೊಂದು ಕೊರೆಪಿನ
ಕಡಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೊಡು ಮಲ್ಲ ಸಂಕ
ದೂರವಾದಿತ್ತಿನ ಆಯೆರೆಗ್ ಈಯೆರೆನ್
ಪೊರ್ದಾಯೆರೆಗ್ ಬೋಡು ಗಟ್ಟಿ ತಂಕ

ಮಾಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟೊಗು ಕೆಸರ್‌ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆಗ್
ಇತ್ತೆನೇ ಒದಗ್‌ಂಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಗಳಿಗೆ
ರಾಸಿ ರಾಸಿಡ್ ಬತ್ತ್ ಬೂರಾಡ್ ತರತರೊತ
ಕಲ್ಲ್‌ಳೆಗ್ ಉಂಡು ತೆರಕಾಯಿ ಜಾಗೆ

ನಂಬೊಳಿಕೆದುಳಿಟ್ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಮ ಬರ್ಪಾದ್
ನಲ್ಮೆ ಪಣ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಅಕ್ಷರೊಳೆನ್
ಬರೆದ್ ಪೂ ಪಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ಪೂಜಿತ್‌ದೊಟ್ಟು
ಮಲ್ಲೊಂದು ಬಲೆ ಬೇಗ ಕರಿಯದಡೆಗ್

ಏಪೊಲಾ ಕಡಿಯಂದಿ, ಪುಡವಂದಿ ತರೊಟಿತ್ತೆ
ನಿರ್ಮಿಪೊಡು ಅಳಿದಾಂತಿ ನೇಲ್ಯ ಕಟ್ಟ್
ಕಡಲ ಮಗ್ರಾಟೊ ತೂಫಾನ್‌ಗೀಡಾವಂದಿನವು
ತೋಜಂದಿನವು ಓಲ್ಲ ಈತ್‌ನೇಟ್ಟ್

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಯೆರೆ ಸೊಂಟ
ಕಟ್ಟುನಾಕುಲು ಬಲ್ಲೆ ಅರ್ತಿಡಿತ್ತೆ
ದೂರ ದೂರೊಡು ಇತ್ತಿ ಸಾರ ಮಂದೆಲು ಬಲ್ಲೆ
ಸೇರ್ ದೊಟ್ಟುಗು ಬೆನ್ಕ ಲೇಲೆ ಲೆತ್‌ದ್

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
'ಒಲುಮೆ' ಕೋಟೆಕಾರು ಮಂಗಳೂರು - 575 022

ಪತ್ತನಾಜೆ : ಪತ್ತಾಯೊ ದಿಂಜವುನ ಪರ್ಬ

ತುಳುವೆರೆನ ಲೆಕ್ಕೊಡು ವರ್ಸೊಗು ರಡ್ಡೇ ಕಾಲೊ. ಒಂಜಿ ಅರೆಗಾಲ. ಕುಡ ಒಂಜಿ ಮರೆಯಾಲ. ಅಕುಲೆಗ್ ಚಳಿಗಾಲ ಪನ್ಪಿನವು ಲೆಕ್ಕೊಗೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅರೆಗಾಲದ ಒಟ್ಟಿಗೆನೇ ಅವು ಬಿರಾದ್ ಪೋಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಉಷ್ಣವಲಯೊಡುಪ್ಪಿನವು ನೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣ. ಆತತ್ತಂದೆ ಚಳಿತ್ತ ಪೊರ್ತುಗು ಕಡಲಗಾಳಿ ಮಲೆನಾಡ್‌ದಂಚಿ ಬೀಜಿದ್ ಹವೆನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಗಟ್ಟದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಮೆಯಿಡ್ದ್ ಬೀಜುನ ಸಿಮೊಗಾಳಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬರಂದಿಲೆಕ ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ ತಡೆಪುಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಚಳಿತ್ತ ಅನುಭವೊನೇ ಕಡಿಮೆ.

"ಆಟಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಗಾಲ ಬೇಸ್ಯಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರೆಯಾಲಂದ್ "ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ಮರೆಯಾಲೊದ ದಿರಿಕೂಟ ಬರ್ಸ ಆಟಿದ ಪೊರ್ತುಗು ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಬಾನೊಡು ಮುಗಲ್ ಮಾಜಿನಗ ದೊಂಬುದ ಗಾರ್ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಆಟಿದ ದೊಂಬುಗು ಆನೆದ ಬೆರಿಲಾ ಪುಡಾವು ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಆಟಿ ಆಕೇರಿಗ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಅರೆಗಾಲ ಪಗ್ಗುಗಾನಗ ಕೋಡಿ ಎತ್ತುಂಡು. ಪಗ್ಗುದ ಪೊರ್ತುಗು ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿಜ್ಯಾಂಡ ದೊಂಬುದ ದವೊನು ತಡೆವೊನ್ಯರೆನೇ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಕೆರೆ, ತೋಡು, ಸುದೆಕುಲು ಪೂರ ಆಜಿದುಪ್ಪುವೊ. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಪರಿಯರೆಗ್ಲಾ ನೀರಿಜ್ಯಂದಿ ಪೊರ್ತು. ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಕಂಡ ಹದೊಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತನೆಗಾದ್ ಬರ್ಸೊದ ಸಾದಿಕಾತೊಂದುಪ್ಪುವೆ.

ಪಿರಾಕ್‌ದಕುಲು ಅಕುಲೆ ಅನುಭವೊಡೇ ಬರ್ಸೊ ಏಪ ಬರ್ಪುಂಡು. ದೊಂಬು ಏಪಕಾಯಿಯುಂಡು, ಗಾಳಿ ಏಪ ಬೀಜುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುವೆರೆನಲೆಕ್ಕೊಡು ಬೇಸ್ಯ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಪತ್ತ್ ಪೋಪಿನಾನಿ ಮರೆಯಲ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಈ ಗಡುಕು ತುಳುವೆರ್ ಪತ್ತನಾಜೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್. "ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಪತ್ತ್ ಪನಿ ಬರ್ಸೊ ಆಂಡಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರೊಡ್ಚಿ" ದೊಂಬುಗು ಕಾಯೊಂದಿತ್ತಿ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬರ್ಸದ ಪನಿ ಬೂರ್ನಗ ಮಣ್ಣ್‌ದ, ಕಮ್ಮೆನೊ ಲಕ್ಕುಂಡು. ಉಂದು ಬೆನ್ನಿದಕುಲೆಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಮೂರಿ ಅತ್ತ್ ಮಣ್ಣ್ ಕಮ್ಮೆನೊ, ಪಂಡ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಅಯಿನೇ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಪತ್ತನಾಜೆ ಗಂಗಾವತಾರೊದ ಪರ್ಬೊ.

ಪತ್ತನಾಜೆ ವರ್ಸಾಂತ್ಯೊದ ದಿನೊ. ಅಂಚಾದ್ ಮಾತ ಕೆಲಸೊಲಾ ಒತ್ತರೆ ಆವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮರೆಯಲೊ ಬರ್ಪಿ ನೆಡ್ವಾವರ ಪಿದಯಿದ ವಾ ಕೆಲಸೊಲಾ ಮಲ್ಪ್ಯರೆಗಾಪುಜಿ. ಹಳ್ಳಿದಕುಲು ಮರೆಯಲೊಗು ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಅರಿಬಾರ್ ಮುಡಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಟ್ಟೊಡು ದೀಪೆರ್. ಮರೆಯಲೊಡು ಕಜಿಪುದ ಸಾಮಾನ್ಲಾ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ನಟ್ಟಿಕಾಯಿ ಬುಳೆವೊಡುಂದಾಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಸೋಣ ತಿಂಗೊಳು ಬರೊಡು. ಅರೆಗಾಲೊಡು, ಬೊಟ್ಟಿ ಕಂಡೊಡು ನೀರ್ ಮಯ್ತ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಯಿನ ತೌತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ತೌತೆನ್ ಮಾತ್ರ ದಿಂಜ ಸಮಯೊ ದೀಯರೆಗಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ತೌತೆ ನೆಲಟ್‌ದೀಂಡ ಬೇಗೊ ಕುರಿವುಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಕಂಡೊಡು

ಬುಳೆಪಾಯಿನ ಪರ್‌ಂದ್ ತೌತೆನ್ ಅಜತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ ಮಾಡ್‌ದ ಅಡ್ಡೊಗು ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಅತ್ತಂಡ ಕೊಟ್ಯಡೊಂಜಿ ಬೆದ್ರಗೂಂಟೊ ಪಾಡ್ದ್ ಆ ಗೂಂಟೊ ಸುತ್ತು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಮರೆಯಲೊಡು ಏರ್ಡ ಕಜಿಪೆಂಚಿನಂದ್ ಕೇಂಡಲಾ ತೌತೆ-ಪೆಲತರಿ, ಸುಳ್ಯದಕುಲೆಡ ಕೇಂಡ ಸೋಂತೆ ಕಾಯಿ ಹನಸಿನಕ್ಕಿ (ಗೌಡ ಕನ್ನಡ). ಉನ್ಪು-ಕಜಿಪುಗು ಬೋಡಯಿ ಸಾಮಾನ್ ಆಂಡ ಯಾವಂದ್ ಅಯಿನ್ ಬೆಯಿಪಯರೆ ಕನಕ್ ಬೋಡತ್ತ್. ಮರೆಯಲೊಡು ಚೆಂಡಿಕನಕ್ ಓಲು ಪೊತ್ತುಂಡು, ಬಜೀ ಪುಗೆದಿಂಜುನೆ ಮಾತ್ರ. ಅಂಚಾದ್ ಅರೆಗಾಲೊಡೇ ಕನಕ್‌ದ ಸಂಗ್ರಹೊಲಾ ಆವೊಡು. ಅರೆಗಾಲೊದ ಪೊರ್ತುಡೇ ಮರೆಯಲೊಗು ಬೋಡಯಿನಾತ್ ಕನಕ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಅಟ್ಟಿ ಒಯ್ತ್‌ದೀಪೆರ್. ಅರಿ, ತೌತೆ, ಕನಕ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮರೆಯಲೊಗು ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಉಪ್ಪು, ಮುಂಚಿ ತಾರಯಿಲಾ ದೆತ್ತ್ ದೀವೊಡಾಪುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ ಮಾತ್ರ ಯಾವಂದ್ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಬಯಿನ್ನಾ ಕಿದೆತ್ತ್‌ಟ್ಟೊಡು ದಿಂಜವೊಡು.

ಮರೆಯಲೊದ ದಿನೊಟು ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊ ಬುಡುಂಡ ಬೇತೆ ಕೆಲಸೊ ಇಜ್ಜಿ, ಊರು ತಿರ್ಗ್ಯರೆಗಾದ್ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಯರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಇಲ್ಲಾಲೆ ಕುಲ್ಲುನೆ ಪಂಡ ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್. ದಿನೊನೇ ಪೋಪುಜಿ. ಆತತ್ತಂದೆ ಮರೆಯಲೊಡು ಬಡವುಲಾ ಎಚ್ಚ. ಬರ್ಸೊದ ಸಿಮೊಗಾಳಿ ಬೀಜಿನಗ ಮೆಯಿ ಕುಂಬರ್ನಗ ಕಂಬೊಳಿ ಪುದೆತೊಂದು ಇಲ್ಲ್‌ದುಲಯಿ ಕುಲ್ಲೊಂದು ದಾನೆ ಆಂಡಲಾ ಕುರು -ಕುರು ಅಗಿಯೊಡಾಪುಂಡು,ಅಯಿಕಾದ್ ಪೊಂಜೊವು ಅರೆಗಾಲೊಡೇ ಪೆಲಕಯಿದ ಹಪ್ಪಳ, ಕಿರೆಂಗ್‌ದ ಹಪ್ಪಳ, ಮರಕಿರೆಂಗ್‌ದ ಹಪ್ಪಳ, ಇಂಚ ನಾನಾ ನಮುನೆದ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದೀಪೆರ್. ಕುಕ್ಕು, ಗೋಂಕು, ಪೆಲಕಾಯಿದ ಮಾಂಬಲ ಮಯಿತ್ ದೀಪೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೆರ್. ಮರೆಯಲೊಗು ಸುಲಬೊಡು ತಿಕ್ಕುನ ವಸ್ತ್ ಪಂಡ ಪಿಲತರಿ. ಪಿಲತರಿಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪೂಜಿದ್ ಹಾಳಾವಂದಿಲೆಕ ದೆತ್ತ್ ದೀಪೆರ್. ಅತ್ತಂಡ ಪಿಲತರಿ ಬೆಯ್ಪುದ್ ನುಂಗದ್ ಸಾಂತಣಿ ಮಲ್ತ್ ದೀಪೆರ್. ಇಂಚ ಪತ್ತನಾಜೆಗಾನಗ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ, ಉಪ್ಪಡ್, ನೀರುಪ್ಪಡ್ ಸಾಂತನಿ -ಪೂರಾ ಸಂಗ್ರಹ ಆಪುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ದಕುಲೆಗ್ ಪತ್ತನಾಜೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರೆಯಲೊ. ಮರೆಯಲೊ ಪಂಡ ತುಳುಟು ರಡ್ದ್ ಅರ್ತೊ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಅರ್ತೊಡು ಬರ್ಸೊದ ಕಾಲೊಂದಾಂಡ ಕುಡೊಂಜಿ ಅರ್ತೊಡು ಬಡಪೊತ್ತುದ ಕಾಲೊ. ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅಕುಲು ನಂಬುನ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ಲಾ ಮರೆಯಲೊ. ಅವೆಕ್ ಕೊರ್ಪಿ ಪೂಜಿರ್ ಪತ್ತನಾಜೆದುಲಯಿ ಸಂದವೊಡು. ಅಂಚ ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ವಿಸೇಸೊ ಪೂಜೆ -ಬಲಿನಡಪುಂಡು. ದೈವೊಲೆಗ್ ಕೋಲ-ತಂಬಿಲ -ಅಗೆಲ್ ನಡಪುಂಡು. ಕೆಲವು ದೈವ-ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಡ್ ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಕರಿಪು ಪೂಜೆ ಕೊರ್ದು ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕಿಲ್ ಗೆಪ್ಪರೆಗ್ ಸೋಣ ತಿಂಗೊಳು ಬರೊಡು. ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಕುಟುಮೊದ ದೈವೊಲೆಗ್ ವರ್ಸಾದಿ ಕರಿಪು ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಕುಟುಮೊದಕುಲು ಪೂರ ತರವಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್ ಸೇರೊಡು.

ಯಕ್ಷಗಾನ ನಮ ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ರಂಗಕಲೆ, ಮುಲ್ಪ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಏತೋ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳೊಲಿತ್ತೊ, ಇತ್ತೆಲಾ ಕೆಲವು ಮೇಳೊಲು ಕಲಾಸೇವೆ ಸಂದವೊಂದುಲ್ಲೊ. ಈ ಪರಂಪರಾಗತ ಕಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪೆರೆ ಅಂತ್ಯೊ ಮಲ್ಪರೆ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಲು ಉಳ್ಳೊ. ಈ ಮೇಳೊಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಅತ್ತಂಡ ದೇವೆರೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದೊ. ಮೇಳದಕುಲು ವರ್ಸಾವದಿ ತಿರ್ಗಾಟೊಗು ಪಿದಾಡ್ನಗ ಅಕುಲಕುಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡೇ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಆಟೊ ನಲಿಕೆಡ್ ಪಿದಾಡೊಡು. ಅಂಚನೆ ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಅಕುಲು ಪಿದಾಡ್ನ ತಳೊಕೇ ಬತ್ತ್ ಮುಟ್ಟೊಡು. ಅಲ್ಪ ಆನಿ ವರ್ಸೊದ ಕಡೇತ ಆಟ ಗೊಬ್ಬುದು ಗೆಜ್ಜೆ ಗಿದ್ಪೊಡು.

ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪರ್ಬೊಗ್ಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ವಿಸೇಸೊ ತಿನಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಪರ್ಬೊಗು ಉರ್ದುದೊಸೆ, ಕೆಡ್ಡಸೊಗು ನನ್ಯರಿ, ನುರ್ಗೆ-ಬದನೆ ಕಜಿಪು, ಆಟಿಡ್ ಪತ್ರೊಡೆ, ಅಸ್ಟೆಮಿಗ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ (ಗುಂಡೊ-ಮೂಡೆ). ಅಂಚನೆ ಪತ್ತನಾಜೆಗ್ಲಾ ಒಂಜಿ ವಿಸೇಸೊ ತಿನಸ್ ಮಲ್ಪುನ ರಿವಾಜಿ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಧಾರಾಳ ತಿಕುನ ವಸ್ತ್ ಪಂಡ ಪೆಲಕಾಯಿ. ಅಂಚ ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು, ಚಂಗುಲಿ, ಪಚ್ಚಿರ್‌ದ ಗಾರೆ -ಇಂಚ ಪೆಲಕಯಿದ ಒಂಜಿ ತಿನಸ್ ಆವೊಡೆ. ಆನಿ ದೇವೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊರ್ಯನ್ಲಾ ತೂಕು ತೂಪೆರ್ಗ್. ಅಂಚ ಬಂಜಿನಿಲ್ಕೆ ತಿನೊಡು.

ಪರ್ಬೊ ಪಂಡ ಗೊಬ್ಬು ಉಂಡೇ ಉಂಡು. ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ತಾರಯಿ ಕುಟ್ಟುವೆರ್. ಪಲ್ಲಿ ಪತ್ತುವೆರ್. ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟ ಉಂಡೇ ಉಂಡತ್ತ್. ಚೆನ್ನೆ ಮರೆಯಲೊದ ಗೊಬ್ಬು. ಅಟ್ಟೊಡು ಪಾಡ್ನ ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆನ್ ಆನಿದೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್‌ಂಡ ಮರೆಯಲ ಇಡೀಯ ಗೊಬ್ಬುನನೆ. ಇಂಚ ಪತ್ತನಾಜೆ ತುಳುವೆರೆನ ವರ್ಸೊದ ಅಕೇರಿದ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ದ ಪರ್ಬೊ. ಪತ್ತಾಯೊ ದಿಂಜವುನ ಪರ್ಬೊ.

✍ ಪುಷ್ಪಲತಾ ಕೆ.

ಕಾಣಿಯೂರು - 574328 ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ದ.ಕ.

ಮದಿಪುದ ಆಜೀವ ಚಂದಾರೆರ್

242 ಮುಲ್ಕಿ ಸುಕೇಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ಕೆನ್ಸಿಸ್ ಎನ್‌ಕ್ಲೇವ್
ಬ್ಲಾಕ್ ನಂ.2, 4, ಸಿ, ನಂ. 1
ಚೇರಿಸ್ಟ್ರೀಟ್ ನಾರ್ತ್ ಉಸ್ಮನ್ ರಸ್ತೆ
ಟಿ. ನಗರ, ಚೆನ್ನೈ -600005

243 ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
'ರಜತಶ್ರೀ', ಕದ್ರಿ ದೇವಳ ಹೊಸರಸ್ತೆ
ಬಿಜೈ ಮಂಗಳೂರು - 575 004.

244 ಬೋಳ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ನೇತ್ರಾವತಿ ಕಂಪೌಂಡು,
ಮುನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು

ಕಾರ್ನಿಕ

ಓಲು ಇತ್ತ್ಂಡೋ ಆತ್ ಮುಗಲ್! ಬಾನೊದ ಕಟ್ಟ್ ಒರೊಡ್ಡೊರಾನೆ ಪುಡಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಬರ್ಸ ದೊರಿಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಗೇ ತೆಡಿಲ್ ಮೆಂಚ್ ತುಫಾನ್, ಗಾಳಿದ ರಬಸ ಏತ್ ಜೋರು ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ ಸಾದಾರ್ಣದ ಇಲ್ಲ್, ಕುಂಬು ಮರೊಕುಲು ಒರಿಯರ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇತ್ತ್‌ಜಿ.

ಮಿತ್ತಬೈಲ ಗುತ್ತುದ ಸಾಂತಪ್ಪ ಸೆಟ್ರ್ ಜೆಪ್ಪಿಯರ ಪಿದಾಡಿನಾರ್ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆ ಕಂಡಿದ ಬರಿಟ್ ಉಂತುದು ಬರ್ಸೊದ ಅಬ್ಬರ ತೂಯೆರ್. ಮನದಾನಿ ಆರೆನ ಬಾಕ್ಯಾರ್ ಕಂಡೊ ದಪ್ಪಯರ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ್‌ಲಾ ಬರಿಯರೆ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಸುಮಾರ್ ಸಮಯೊಡ್ದು ಸರಿ ಬರ್ಸೊನೇ ಬರಂದೆ, ಪಂಪು ಚಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡ ದಪ್ಪವುನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. "ಬರ್ಸೊ ಬತ್ತಿನ ಎಡ್ಡನೇ ಆಂಡ್. ದೇವೆರೆ ದಯೆಟ್ ಎಲ್ಲೆ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬೇಲೆ ಮುಗಿಂಡ ಯಾವು. ಬೇಲೆ ಮುಗಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಮುಡಿಪು ಗುತ್ತುಗು ಪೋಪಿನ ಜಂಬರ ಉಂಡು. ಅಲ್ಪದ ಕಂಬುಲೊಗು ಬರೋಡೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾರಾಯಣ ಸೆಟ್ರ್ ಪಣ್ತೆರ್. ಅಂಚಿ ಪಿದಾಡ್ಂಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿ -ನಾಲ್ ದಿನ ಎಂಚಲಾ ಇಂಚಿ ಬರಿಯರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಎಲ್ಲೆದ ಒಂಜಿ ಬೇಲೆ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಮುಗಿಯಡಪ್ಪಾ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್‌ಡೇ ಎನ್ನೊಂದು ದೇವೆರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿಯೆರ್, ಜೆಪ್ಪುನ ಅಟ್ಟಣೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್.

ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಕ್ಕೊಲುಗು ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪಿಯರ ದುಂಬೇ ಸೆಟ್ರೆಗ್ ಎಚ್ಚರ ಆಂಡ್. ಆನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತ ಆವೊಡತ್ತಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮೊಲೆನ್ ಮಾತ ಬೇಗೊನೇ ಮುಗಿತೆರ್. ಬೊಡೆದಿ ಕಮಲಕ್ಕೆಲಾ ಇನಿ ಒಂತೆ ಎಚ್ಚನೇ ಕೆಲಸ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಬೇಲೆದಕ್ಲೆಗ್ ಚಾ, ವಣಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಆವೊಡತ್ತಾ.

ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ದಂಚಿ ಪೋದು ಬರ್ಪೆಂದ್ ಸೆಟ್ರ್ ಕಮಲಕ್ಕೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಾರ್ ಪಿದಾಯಿ ದೀವೊಡು ಪನ್ನಗ ಬೇಲೆದ ಚೀಂಕ್ರ ನಾಯ್ಕೆ ದುಡು ದುಡುಂದು ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ "ದನಿಕ್ಲೆ ಇನಿ ಎಂಕ್ಲೆ ದಪ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಆಯಿಲೆಕ್ಕನೆ" ಪಂಡೆ. "ದಾದಾಂಡ್ಂಬೆ, ದಪ್ಯರ ಎಂಕ್ಲೆ ನಾಲ್ ಜೊತೆ ಎರ್ಲು ಯಾವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಗಪ್ಪಣ್ಣೆರ್‌ನ ಬೊಕ್ಕ ಶೀನಪ್ಪೆರೆನ ಎರುಲಾ ಬೋಡುಂದು ಪಂಡ್‌ದಾತ್ಂಡ್, ಈ ಎಂಚಿನ ಪನ್ಪುನ?" ಸೆಟ್ರ್ ಒಂತೆ ಜೋರುಡೇ ಕೇಂಡೆರ್. ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ಪುನಲೆಕೊ ಚೀಂಕ್ರೆ "ಅಂಚತ್ತ್ ದನಿಕ್ಲೆ, ಇನಿ ಏತ್ ಎರು, ಏತ್ ಜನೊ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಲಾ ಪಿರೆಜನ ಇಜ್ಜಿ. ಈರ್ ಕಂಡದಂಚಿ ಪೋತರಾ, ಕಂಡೊದ ಪಾಗಾರದ ಪಿದಾಯಿ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಅಸ್ವತ್ತ ಮರ ಉಂಡತ್ತ ಅವು ಕೋಡೆದ ಗಾಳಿ ಬರ್ಸೊಗು ಕಂಡೊಗೇ ಮಗ್‌ರ್‌ದ್ಂಡ್. ಅಯಿನ್ ಬರೀಕ್ ತೆಲಪ್ಪಾವಂದೆ ಕಂಡೊ ದಪ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ" ಪಂಡೆ. ಉಂದೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಅಡೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಕಮಲಕ್ಕೆ "ಇಂದಾ ಅಂಚಾಂಡ ಈ ಸೀದಾ ಪೋದು ಇನಿ ಎರ್ಲೆನ್ ಕಡಪುಡುನ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಗಪ್ಪಣ್ಣೆರೆಡಲಾ ಶೀನಪ್ಪೆರೆಡಲಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಡು.

ಇಜ್ಜಾಂಡ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಎಂಕ್ಲ ಮಜೂರಿ ಕೊರೊಡಾವು ಇತ್ತೆನೆ ಪೋಲ." ಪಂಡೆರ್. "ಆವು ಅಕ್ಕೆರೆ" ಪಂಡ್‍ದ್ ಆಯೆ ಅಂಚಿ ತಿರ್ಗ್ಗ್ ಲೆಕ್ಕನೆ, "ಕೋಡೆದ ಗಾಲಿ ಬರ್‍ಸೊ ತೂನಗನೇ ಉಂದು ಎಂಚಿನಾಂಡ್ಲ ಅನಾವುತ ಮಲ್ಪಂದೆ ಬುಡಂದ್ ಪಂಡ್‍ದ್ ಯಾನ್ ಎನ್ನ್‍ದಿತ್ತೆ. ಇತ್ತೆ ಅಂಚನೇ ಆವೊಡ..." ಪನೊಂದು ಸೆಟ್ರ್ ಕಂಡೊದಂಚಿ ಪಜ್ಜೆ ಪಾಡಿಯೆರ್.

ಚೀಂಕ್ರೆ ಪಂಡಿಲೆಕಾನೆ ಅಸ್ವತ್ತಮರ ಕಟ್ಟೆ ಸಮೇತ ಮಗರ್‍ದಿತ್ತ್‍ಂಡ್. ಅಯಿತ ಒಂಜಿ ಬಲವಾಯಿನ ಗೆಲ್ಲ್ ಕಂಡೊದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತ್‍ಂಡ್. ಸೆಟ್ರ್ ಮರೊನು ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕಾನೆ, ಚೀಂಕ್ರೆ ಎರ್ಲೆನ್ ಕಡಪುಡನ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಅಡೆಗ್ ಎತ್ತಿಯೆ. ದಾದ ಮಲ್ಪೊಲಿ ಪಂಡ್‍ದ್ ಸೆಟ್ರ್ ಆಲಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ, "ದನಿಕ್‍ಲೆ ಕಂಡೊದ ಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನ ಈ ಬಾರೀ ಒಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್‍ನ್ ಕಡ್ತ್ ದೆತ್ತ್‍ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡದ ಬೇಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಇಜ್ಜಿ" ಪಂಡ್‍ದ್ ಚೀಂಕ್ರೆ ಪಂಡೆ. "ಅವು ಅಂದ್ ಮಾರಾಯ, ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ದೆಪ್ಪುನ ದಾನೆ ಕುಸಾಲ್‍ದ ಕೆಲಸನಾ, ಗೆಲ್ಲ್‍ದ ಒಟ್ಟುಡೇ ಬೂರುದ ಬಲ್ಲೆನೇ ಉಂಡು." ಸೆಟ್ರ್ ಪಂಡೆರ್. "ಅವು ಮಲ್ಲೆ ಇಜ್ಜಿ ದನಿಕ್‍ಲೆ, ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆಡ ಪಂಡ್‍ಂಡ ಎಂಚಿತ್ತಿ ಮರ ಆಂಡಲಾ ಆರೆನ ಜನೊಕುಲು ಕಡ್ತ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ವಾ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚಲಾ ಇಜ್ಜಿ." ಚೀಂಕ್ರೆ ಭಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಒಂಜಿ ಐಡಿಯ ಕೊರಿಯೆ. ಉಂದು ಸರಿ ಪಂಡ್‍ದ್ ಸೆಟ್ರೆಗ್‍ಲಾ ತೋಜ್‍ಂಡ್. "ಅಂಚಾಂಡ ಈ ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆನಡ ಇತ್ತೆನೇ ಪೋಲ. ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆಡ ಕಂಡೊಗು ತಾಂಗ್‍ದ್ ಉಂತಿನ ಗೆಲ್ಲ್‍ನ್ ಕಡ್ತ್‍ದ್ ಬರಿಕ್ ಒಂದಾಂಡ ಯಾವುಂದು ಪನ್. ಎಂಚಲಾ ಇನಿತ ಬೇಲೆ ಕೆಡಗ್‍ಂಡ್. ಈ ಅಡೆಗ್ ಸುದ್ದಿ ಕೊರ್ದು ಸೀದಾ ಇಲ್ಲಂಚಿ ಬಲ. ನಮ ಮುಡಿಪುಗುತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಸೆಟ್ರೆನಡೆ ಪೋಯಿ. ಕಂಬುಲ ಮುಗಿತ್‍ದ್ ನಮ ವಾಪಸ್ ಬನ್ನಗ ಮುಲ್ಪ ಗೆಲ್ಲ್ ದೆತ್ತ್‍ದ್‍ಲಾ ಆಂಡ, ದಪ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಕುಡ ಸುರುಮಲ್ಪೊಲಿ." ಪಂಡ್‍ದ್ ಸೆಟ್ರ್ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ತಿರ್ಗ್ಗಿಯೆರ್. ಚೀಂಕ್ರೆ ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆನ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಬಲ್ತೆ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕಾನೆ ಸಾಂತಪ್ಪ ಸೆಟ್ರ್ ಚೀಂಕ್ರನೊಟ್ಟುಗು ಮುಡಿಪುಗುತ್ತುಗು ಪೋಯರ ಪಂಡ್‍ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಬಸ್ ಪತ್ತಿಯೆರ್. ಆನಿಯೇ ಬಯ್ಯಡ್ ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆನ ಬೇಲೆದಕ್‍ಲ್ ಬತ್ತ್‍ದ್ ಕಂಡೊದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಬಾರೀ ಗೆಲ್ಲ್‍ನ್ ಕಡ್ತ್‍ದ್ ಬರಿಕ್ ಒಂದಾಯೆರ್. ಆನಿ ರಾತ್ರೆ ಕುಡಾ ಬಾರೀ ಗಾಲಿ ಬರ್‍ಸೊ ಬತ್ತ್‍ಂಡ್.

*****

ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಕೊರ್ಂಗ್ರಿಬೈಲ್‍ಡ್ದ್ ಬೇಲೆಗ್ ಪಿದಡಿನ ಅಣ್ಣು ಮೊಯಿಲಿ ಮಿತ್ತಬೈಲ ಬರೀಟೆ ಪೋನಗ ಮಾಮೂಲುದ ಲೆಕನೇ ಅಸ್ವತ್ತ ಮರೊತಂಚಿ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿಯರಂದ್ ಮೋನೆ ತಿರ್ಗಾಯೆ. ತೂಪಿನ ದಾದ... ತನ್ನ ಕಣ್ಣ್‍ನೇ ಆಯಗ್ ನಂಬಿಯರ ಆಯಿಜಿ. ಮುರಾನಿದ ಭಾರೀ ಗಾಲಿ ಬರ್‍ಸೊಗು ನೆಲೊಕ್ಕು ಮಗ್‍ರ್‍ದಿನ ಮರೊ ಸರ್ತ ಲಕ್ಕ್‍ದುಂತ್‍ದ್‍ಂಡ್. ಬೇಲೆಗ್ ಪಿದಾಡಿನೆನ್‍ಲಾ ಮದತ್‍ದ್ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆ ಅವುಲೇ ಉಂತ್‍ದ್ ಆಲಚನೆ ಮಲ್ತೆ "ಮುರಾನಿ

ಕಟ್ಟೆ ಸಮೇತ ಮರೊ ಮಗ್ರ್‌ದಿನೆನ್ ಯಾನ್ ತೂತೆ. ಬೈಲ್‌ದ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಲಾ ಅವೇ ವಿಸಯ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಏತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಮರೊ. ಅಯಿತ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಏತ್ ಜನೊ ಸುತ್ತು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜೋಕುಲಾವಂದಿನಕ್ಲ್, ಸರಕಾರಿ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕಂದಿನಕ್ಲ್, ಬೂತೊದ ಸುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಟ್ರೆನ ಬಲ್ಮೆದ ಪಾತೆರೊ ನಂಬಿನಕ್ಲ್ ಅಯಿಕ್ ಸುತ್ತು ಬರೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಏತ್ ಜನೊಕು ಕಡೆಕ್ ಜೋಕುಲಾಂಡೋ ಏತ್ ಜನೊಕು ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕಂಡೋ ಅವು ಬೇತೆ ವಿಸಯೊ. ಅವು ಪೂರಾ ಸೈಯ್ಯಡ್ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ನರಮಾನಿ ಸರೀ ಮಗ್ರ್‌ಂಡ ಲಕ್ಕುನನೇ ಸುಲಭ ಇಜ್ಜಿಗೆ, ಅಂಚ ಇಪ್ಪುನಗ ಈ ಮರ ಲಕ್ಕುದುಂತಿನ ಎಂಚ ? " ಏತ್ ತರೆ ಕೆರೆತೊಂಡಲಾ ಆಯಗ ತೆರಿಯಿಜಿ. ಅಕೇರಿಗ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾರ್ನಿಕೊನೇ ಸರಿ ಪನ್ಪಿ ತೀರ್ಮಾನೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್, ಈ ಸುದ್ದಿನ್ ನಾಲ್ ಜನೊಕು ಮುಟ್ಟಾಯಿಜಿಂಡ ಕರಿಯಂದ್‌ನ್ಪಿನ ತುರ್ತುಡು ಸೀದಾ ಮರ್ಕಡ ಸೀನ ಬಂಡಾರಿಲೆ ಸೆಲೂನುಗು ಪಾರಿಯೆ.

ಸೆಲೂನುಗು ಪೊಗ್ಗೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕಾನೆ ಬಂಡಾರ್ಲೆಡ "ಇಂದೇ ಬಂಡಾರ್ಲೆ, ಸಾಂತಪ್ಪ ಸೆಟ್ರೆ, ಬೈಲ ಬರಿತ ಅಸ್ವತ್ಥ ಮರೊ ಕಟ್ಟೆ ಸಮೇತ ಮಗ್ರ್‌ದ್‌ಂಡತ್ತೆ ... ! " ಪಂಡ್‌ದ್ ನನಲಾ ಪಾತೆರೊ ಮುಗಿತ್‌ದ್‌ಜೆ ಬಂಡಾರ್ಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಅಡೆಗ್ ಬತ್ತಿತ್ತಿನ ಕುಡಲಾ ನಾಲ್‌ಜನ ಜೋರುಡೇ ತೆಲಿತೆರ್. "ಇಂಬೆ ವಾ ಒಂಜಿ ಮಂಗೆಯಾ.. ಅವು ಮರೊ ಮಗ್ರ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನೊ ಕರಿಂಡ್. ಊರು ಇಡೀ ತೂದು ಆಯಿಬೊಕ್ಕೊ ಇನಿ ಇಂಬೈ ತೂದಿಪ್ಪೊಡು" ಬಂಡಾರ್ಲು ಪಂಡೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಅವುಲು ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತಿನಕ್ಲ್ ಕುಡಾ ಒರ ತೆಲ್ತೆರ್. ಅಣ್ಣು ಮೊಯಿಲಿ ಕುಡಾ ಪಂಡೆ "ನಿಕ್ಲ್ ಎಂಚಿನ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪುನಯೆ, ಮರೊ ಮುರಾನಿಯೇ ಮಗ್ರ್‌ದಿನ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಆಂಡ ನಿಕ್ಲ್ ಇನಿ ಅಡೆಗ್ ಪೋದು ತೂತರಾ... ಒರ ತೆಲಿಪುನ ಉಂತದ್ ಪೋದು ತೂಲೆ ... ಮರೊ ಕುಡಾ ಸರ್ತ ಆತ್‌ಂಡ್" ಬಂಡಾರಿಲಾ ಅವುಲ್ಇತ್ತಿನಕ್ಲ್‌ಲಾ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂವೊಂಡೆರ್. ನಿಕ್ಲೆಗ್ ನಂಬಿಕೆ ಬೈದ್‌ಜಿಂದಾಂಡ ಬಲೆ ಎನ್ನ ಒಟ್ಟುಗು, ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡಾಂಡ ತೆಲಿಪುಲೆ, ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪುಲೆ" ಕುಡಾ ಆಯೆ ಪಂಡೆ. ಬಂಡಾರಿ ಸಮೇತ ಅಕ್ಲ್ ಮಾತ ಅಡೆಗ್ ಬಲ್ತೆರ್. ಅಂದ್ .... ಮರೊ ಸರ್ತ ಆತಿನ ಅಂದ್. ಉಂದೆಂಚಿನ ಚೋದ್ಯ. ತರೆಕೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊ ಪಾತೆರಿಯರ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ . ಅಕೇರಿಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ "ಉಂದೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾರ್ನಿಕೊನೇ ಸರಿ" ಪನೊಂದು ಪಿರ ಪೋಯೆರ್.

ಸೀನ ಬಂಡಾರಿಲೆ ಸೆಲೂನು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಅವೊಂಜಿ ಸುದ್ದಿ ಪರಡುನ ಕೇಂದ್ರ ಇತಿಲೆಕ್ಕ. ಇತ್ತಿ ಸಂಗತಿಗ್ ಒಂತೆ ಎಚ್ಚನೇ ಮಸಾಲೆ ಸೇರಾದ್ ಸೆಲೂನುಗು ಬತ್ತಿನ ಒರ್ಯೊರ್ಯಗ್‌ಲಾ "ಈರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡೇ.." ಪನ್ಪಿನ ಪೀಟಿಕೆದೊಟ್ಟುಗು ವಿಸಯ ಎತ್ತವುನೆಟ್ ಆರೆನಾತ್ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಏರ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆರೆನ ಸೆಲೂನುಗು ಬಿಬಿಸಿ ಪನ್ಪಿನ ಅಡ್ಡ ಪುದರ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಡ್ಡ ಮಗ್ರಿನ ಮರೊ ಸರ್ತ ಆಯಿ ವಿಸಯೊಡುಲಾ ಅಯಿಕೊಂತೆ ಎಚ್ಚನೇ ಕಾರ್ನಿಕೊ ಸೇರಾದ್ ಆರ್ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಯ್ಯಗಾನಗ ಮಾತೆರ್ನ ಬಾಯಿಡ್‌ಲಾ ಒಂಜೇ ಸುದ್ದಿ, "ಕಟ್ಟೆ

ಸಮೇತ ಮಗ್ಗ್‌ರ್‌ದಿನ ಮರೊ ಸರ್ತ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ ಅತ್ತಾ..."

ಕುಡ ಒಂಜಿ ಬೊಲ್ಪು ಆಂಡ್. ಬೇಲೆಗ್ ಪೋಪುನಕ್‌ಲ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆ ಅಸ್ವತ್ತ ಮರೊತ ಕಟ್ಟೆದಡೆ ಭೇಟಿ ಕೊರ್‌ದೇ ಪೋಯೆರ್. ಕೆಲವೆರಂತೂ ಬೇಲೆಗ್ ರಜೆ ಪಾಡ್‌ದೇ ಅವುಲೇ ಸೇರ್‌ಯೆರ್. ಅಡೆಗ್ ಎತ್ತಿನಕ್‌ಲ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮರೊಕು ಕೈ ಮುಗಿಯರ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಸಂಪ್ರದಾಯೊ ಪನ್ಪಿ ಲೆಕೊ ಸುತ್ತು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರಿಯರ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಹಣ್ಣು -ಕಾಯಿ ಮಾತ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರಿಯರ ಸುರು ಆಂಡ್. ಬಯ್ಯದ ಒಂಜಿ ಪೇಪರ್‌ಡ್ "ಬಿದ್ದ ಮರ ಎದ್ದು ನಿಂತಾಗ :ಮಿತ್ತಬೈಲಿನಲ್ಲೊಂದು ಪವಾಡ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಹೆಡ್ಡಿಂಗ್‌ಡೇ ಅಚ್ಚ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಓದಿನ ಕೈತಲ್ದ ಪರ ಊರುದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಬರಿಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಸಿಟಿ ಬಸ್‌ದಕ್‌ಲೆಗ್ ಕಲೆಕ್ಷನೇ ಕಲೆಕ್ಷನ್. ಕೆಲವು ಬಸ್‌ದಕ್‌ಲ್ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಟ್ರಿಪ್ಪುಲಾ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. 'ಮಿತ್ತ ಬೈಲ್ 'ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಬೋರ್ಡುಲಾ ಬಸ್‌ಡ್ ಪಾಡ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಮಿತ್ತ ಬೈಲ್‌ದನೇ ಸುದ್ದಿ. ಮರ ಸರ್ತ ಆಯಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಕಾರ್ ಪಾಡಿಯರ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಜನ ಜಾತ್ರೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

ಜನೊ ಎಚ್ಚ ಆವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕಾನೆ ನಮೂನೆ ನಮೂನೆದ ಬೇರದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಅವುಲು ಸೇರಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಐಸ್‌ಕ್ಯಾಂಡಿದಕ್‌ಲ್, ಕಂಬುಲ ಜ್ಯೂಸ್‌ದಕ್‌ಲ್, ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಕುಂಕುಮದ ಅಂಗಡಿ. 'ಅಂಭಾ ಭವನದ' ಸುಬ್ರಾಯ ಕಿಣಿಯೆರ್ ಆರೆನ ಹೋಟೇಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಬ್ರಾಂಚ್ ಅವುಲೇ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಈ ನಡುಟು ಓಲು ಇತ್ತೆರಾ, ಕೆಲವು ಜವನೆರ್ ಕಟ್ಟೆದಲ್ಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಯೆರ್. ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಲಾ ಅಕ್‌ಲ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಭಕ್ತೆರ್‌ನಕ್‌ಲ್ ಓಲು ಚಪ್ಪಲ್ ದೀವೊಡು, ಏರ್ ಮಾತ ಪವಿತ್ರ ಜಾಗೆದ ಕೈತಲ್ ಬರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಗಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಸುತ್ತು ಬರೊಡು ಇಂಚ ಬಗೆ ಬಗೆತ ನಿಯಮೊಲು ಸುರು ಆಂಡ್. ಪೂಜೆನ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಎತ್ತಯೆರೆ, ಒಂಜಿ ಬಟ್ರೆಮಾಣಿನ ನೇಮಕಲಾ ಆಂಡ್. ಕಾಣಿಕೆದ ಡಬ್ಬಿಲಾ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ವಾ ಪೂಜೆಗ್ ಏತ್ ರೂಪಾಯಿ ರೇಟ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆದ್ ಪಾಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಆಂಡ್.

ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಕತೆಕ್‌ಲೆಗಂತೂ ಕಡೆನೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಈ ಅಸ್ವತ್ತ ಮರೊತ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮೊಡ್ದೇ ಅವು ಸುರು ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪುರಾಣೊ ಕಾಲೊಡು ಇತ್ತಿನ ಒರಿ ಯಕ್ಷೆ ಶಾಪೊದ ಕಾರಣಡ್ದಾದ್ ಮೂಲು ಮರೊ ಆದ್ ಉಂತುದೆಂದ್ ಕತೆಲಾ ಕೇನ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಜೋಯಿಸೆರೆಡ ಬಲ್ಮೆ ಕೇನ್‌ನಗ, ಅವುಲು ಭಾರೀ ನಿಧಿತ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಲಾ ಉಂಡುಂದು ಆರ್ ಪಂಡೆರ್.

ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಉದ್ಧಾರೊಗಾದ್ ಊರುದ ಗುರ್ಕಾರೆರೆನ ಒಂಜಿ ಸಮಿತಿಲಾ ತಯಾರಾಂಡ್. ದುಂಬಗ್ ಮುಲ್ಪ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಕಟ್ಟೋಣ, ವರ್ಸೊ ವರ್ಸೊ ನಡಪವೊಡಾಯಿನ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ಅಷ್ಟಮಂಗಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಸಯೊಲು ಮಾತಾ ಅವುಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕ್ಷೇತ್ರೊದ

ಮಹಿಮೆನ್ ಸುಗಿಪುನ ಒಂಜಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ನ್‌ಲಾ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಕೆಲವು ಜವನೆರ್ ಸಲಹೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಒಟ್ರಾಸಿ ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ಗ್ ಶುಕ್ರದೆಸೆ, ಕಟ್ಟೆದ ಸುತ್ತ ಗೌಜಿಯೋ ಗೌಜಿ, ಬೇರೊದಕ್ಲೆಗ್ ಉಲಯಿಡ್ದ್ ಉಲಯಿ ಕುಸಿಯೋ ಕುಸಿ.

ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನೊಕುಂದು ಮುಡಿಪುಗುತ್ತುದ ನಾರಾಯಣ ಸೆಟ್ರೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಯಿನ ಸಾಂತಪ್ಪ ಸೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಚೀಂಕ್ರ ನಾಯಿಕೆಲಾ ಅಲ್ತ ಕಂಬುಲೊದ ಗೌಜಿಡ್ ಮುರ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಡು, "ಎಲ್ಲೆ ಪೋವೊಲಿಯೇ ಉಂತುಲೆ" ಪನ್ಪಿ ನಾರಾಯಣ ಸೆಟ್ರೆನ ಒತ್ತಾಯ. ದಿನೊಲ ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟೆದ ತಮ್ಮನ. ಒಟ್ರಾಸಿ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಎಚ್ಚನೇ ಉಂತುದು ಬೆನ್ನಿದ ಬಾಕಿ ಒರಿನ ಬೇಲೆದ ನೆನಪಾದ್ ಸೆಟ್ರ್ ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ಗೆ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್.

ಕೊಣಾಜೆದ ಬಸ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜತ್ತೆರ್. ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ದ ಸಾದಿಡೇ ಪೋಪಿನ ಕಟೀಲ್ ಲೈನ್‌ದ ಬಸ್‌ನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಒಂಜಿ ಬಸ್ ಪಿದಾಡಿಯರ ರೆಡಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಯಿಟ್ ದಾಸಿಮೆ ಪಾಡಿಯರಲಾ ಜಾಗ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಬಸ್‌ನ್ ಬುಡುದು ನಾನೊಂಜಿ ಬಸ್‌ಗ್ ಕಾತೆರ್. ನಾನೊಂಜಿ ಬಸ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ, ಅವು ಬಸ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್‌ಗ್ ಬನ್ನಗನೇ ಫುಲ್ಲು. ಆ ಬಸ್‌ನ್‌ಲಾ ಬುಡಿಯೆರ್. ಕಾತ್‌ಂಡ ಆಯಿಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಬಸ್‌ಗ್ ನುರ್ಕ್‌ದೇ ಬುಡಿಯೆರ್. ಉಲಯಿ ಕಂಡೆಕ್ಟ್ರೆಡ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ಗೇ ಟಿಕೆಟ್ ದೆತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸೆಟ್ರೆಗ್ ಒಂತೆ ಅಚ್ಚರಿ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಉಸುಲು ದೆಪ್ಪಿಯರಲಾ ಆಪುನಾತ್ ಜಾಗೆ ಇಜ್ಜಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಆಲಚನೆ ಮಲ್ಪಿಯರಲಾ ಆರೆಗ್ ಅವಕಾಸ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ.ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚೀಂಕ್ರೆಲಾ ಸೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ ಜಪ್ಪುನೆನ್ ತೂನಗ ಮುಟ್ಟುಡು ಇತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಜವನೆರ್ "ದಾಯೆಗ್ ಅಮಸರ ಮಲ್ಪುವರ್‌ಯೆ? ಎಂಕ್ಲೆಲಾ ಜಪ್ಪುನಕ್‌ಲೆ" ಪಂಡೆರ್. ಅಂದ್, ಸೆಟ್ರ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತೂಪೆರ್, ಇಡೀ ಬಸ್ ಖಾಲಿ. ಉಂದೆಂಚಿನ ಚೋದ್ಯಂದ್ ಅರ್ಥ ಆವಂದೆ ಚೀಂಕ್ರನ ಮೋನೆ ತೂಯೆರ್. ಜತ್ತಿನಕ್ಲ್ ಮಾತ ಸೆಟ್ರೆನ ಬೈಲ ಬರಿತ ಅಸ್ವತ್ತ ಕಟ್ಟೆದಂಚಿಗೇ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಕೆಲವೆರ್ ಪೋಪೆರ್, ಸೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಚೀಂಕ್ರೆಲಾ ಅಡೇಗೇ ಪೋಯೆರ್. ಅವುಲೆಂಚಿನ ತೂಪುನ, ಜನೊನೇ ಜನ. ಮುರಾನಿ ಮಗ್‌ರ್‌ದಿತ್ತಿನ ಮರೊನು ಮೊಕ್ಲು ಎಂಚ ಸರ್ತ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಸೆಟ್ರೆಗ್‌ಲಾ ಅಚ್ಚರಿ ಆದ್ ಕೊಡಿ ಮುದೆಲ್ ತೆರಿಯಾಂದೆ ಆಲಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆಪೆದ ಬೈಲ್‌ದ ನಾಗಪ್ಪಣ್ಣೆ, ತೋಜಿಯೆರ್. ಆರೆನ್ ಲೆತ್ತಿನ ಸೆಟ್ರ್, "ಯಾನ್ ನಾಲ್ ದಿನ ಊರುಡು ಇತ್ತ್‌ಜಿ, ಉಂದು ಮಾತ ಎಂಚಿನಂದೇ ಎಂಕ್ ತೆರಿವುಜಿ. ಈ ಆಂಡಲಾ ಪನ್ ಮಾರಾಯ" ಪಂಡೆರ್. "ಎಂಚಿನ ಮಾರಾಯೆರೆ ಈರೆನ ಕಂಡೊಗು ಮಗ್‌ರ್‌ದಿನ ಮರೊತ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಸಂಗತಿ ಈರೆಗ್ ಏರ್‌ಲಾ ಪಂಡ್‌ಜೆರಾ? ಈರ್ ಪೋಯರೆ ದುಂಬು ಮಗ್‌ರ್‌ದಿನ ಮರ ಅಯಿತಾತ್‌ಗೆ ಮನದಾನಿ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಿನತ್ತೆ ?" ನಾಗಪ್ಪಣ್ಣೆ ಪಂಡೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಸೆಟ್ರೆಗ್ ನಂಬಿಯರೆ ಆಯಿಜಿ. ಆರ್ ಒಂಜಿ ರೌಂಡು ಪೋದು ಕಂಡೊದ ಕರೇಟ್ ಉಂತುದು ತೂಯೆರ್. ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆನ

ಜನೊಕುಲು ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಒಂದಾಯಿನ ಭಾರೀ ಗೆಲ್ಲ್‌ನಲಾ ತೂಯೆರ್. ವಿಸಯ ತೆರಿದ್ ಆರೆಗ್ ತಡೆವರೆ ಆವಂದಿನಾತ್ ತೆಲಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಡಾ ಕಟ್ಟೆದಡೆ ಬತ್ತಿನ ಆರ್ ನಾಗಪಣ್ಣಡ ಪಂಡೆರ್. "ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಮಂಡೆ ಸಮ ಇಜ್ಜ ಮಾರಾಯ, ಮರೊ ಸರ್ತ ಆಯಿನ ವಾ ಕಾರ್ನಿಕೊಲಾ ಅತ್ತ್ ಕರ್ಮಲಾ ಅತ್ತ್, ಇಂದೆ ಈ ಚೀಂಕ್ರಡ ಬೋಡಾಂಡ ಕೇನ್‌ಲೆ. ಎನ್ನ ಕೆಂಡೊಗು ಮಗ್‌ರಿನ ಮರೊತ ಭಾರೀ ಬಲವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ನ್ ಹುಸೇನ್ ಸಾಯಿಬೆರೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡ್ಪಾಯ. ಆ ಗೆಲ್ಲ್‌ದ ದಿನ್ನೊಡ್ಡಾವರನೇ ಮರೊ ಮಗ್‌ರ್‌ದಿನಿ. ಗೆಲ್ಲ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತಿ ಸತ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೆದ ದಿನ್ನ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಆದ್ ಅವು ಸರ್ತ ಉಂತ್‌ಂಡ್. ಎಂಚಿನ ಮಾರಾಯರೆ ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ತರೆಟ್ ಬೊಂಡು ಬೋಡುಯೆ. "ಸೆಟ್ರ್ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ಅವುಲೇ ಒಂತೆ ಅಂಚಿ ಉಂತೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಣ್ಣು ಮೊಯಿಲಿನ ಕೆಬಿಕ್‌ಲಾ ಬೂರ್‌ಂಡ್. "ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ಬೊಂಡು ಬೋಡುಯೆ" ಪಂಡಿನವು ತನ್‌ಕ್ಕೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಆಯಗ್ ಆಂಡ್. ಆಯೆ ಮೆಲ್ಲ ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಜಾಗೆ ಖಾಲಿ ಮಲ್ತೆ. ಸುರೂಟು ಸುದ್ದಿ ಪುಟ್ಟಯಿಲೆಕೋನೆ "ಅವು ವಿಸಯ ಇಂಚಗೆ ಮಾರಾಯ" ಪಂಡ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕಿನಕ್‌ಲೆಡ ಮಾತ ಪನೊಂದು ಇಲ್ಲದ ಸಾದಿ ಪತ್ತಿಯೆ. ಸುದ್ದಿ ಒರಿಯಡ್ದ್ ಒರಿಯಗ್ ಪರಡೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕೋನೆ ಜನೊಕ್ಲೆ ಕುತೂಹಲ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬರ್ಪಿ ಜನೊಕ್ಲೆ ಸಂಖ್ಯೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್. ಸಿಟಿ ಬಸ್ಸ್‌ಲ್ ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ ಬರಿಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಅವುಲು ಒರಿನಕ್‌ಲ್ ಪಂಡ ಪೂಜೆದ ಮಾಣಿಲಾ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೇರದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಚಾದಂಗಡಿದಾರ್‌ಲ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ದಿನ ಆನಗ ಪೂಜೆದ ಮಾಣಿಲಾ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೇರದಕ್ಲ್‌ಲಾ ನಾಪತ್ತೆ. ಅಕೇರಿಗ್ "ಸತ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಂಜಿಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಿನಕ್ಲ್ ಸೈತೇ ಪೋವಡ್‌ಂದ್" ಸಾಪ ದೀವೊಂದು ಚಾದಂಗಡಿದಾರ್‌ಲಾ ಗಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಯೆರ್. ಅಸ್ವತ್ತ ಮರೊ ಮಾತ್ರ ಈ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಮರ್ಲ್ ತೂದು ತೆಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

✍ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾರ್ಕಳ *'ನೆಲೆ' ನೋಡು, ಭಜನಾ ಮಂದಿರ ರಸ್ತೆ, ಬಿಜೈ, ಮಂಗಳೂರು - 575004*

ತುಳು ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿಗಾದ್ ಮಾಹಿತಿ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

ತುಳುಟು ಅತ್ತ್‌ಂಡ ತುಳುತ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಒವ್ವೆ ಭಾಷೆಡ್ ಪ್ರಕಟವಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಬರವುಲೆನ ಒಂಜಿ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ ಮಲ್ಪುನ ಯೋಜನೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಾಡೊಂದುಂಡು. ಈ ಯೋಜನೆಗ್ ತನ್ಕುಲೆಡಿತ್ತಿನ ಅಪೂರ್ವ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪತ್ತೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರೊಂಡುಂದು ಕೇಂಡೊಣುವ. ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆಡ್ದ್ ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಆದ್ ಪ್ರಕಟ ವಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿಲ ಬೋಡು. ಈ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುಲಭ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಯಿನ ನಮೂನೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ. ಈ ನಮೂನೆಡ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಡ್ ಬರೆದ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ದೂರವಾಣಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೆರಿಪಾಂಡ ಬೊಡಾಯಿನಾತ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರುಪುಂಡು. ಈ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೂಕ್ತ ಸಂಭಾವನೆ ಉಂಡು.

ಬೇಲೆದ ಪದ

ನೆರಡೆ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕೈರಾ ಓ ಉಲ್ಲಯೇ
ನೇಜಿಗೊಂತೆ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೋ
ಚಾ ಚಕ್ ಚೋ ಮಾನಿ
ಓ ಓ ಒಲ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೋ
ಓ ಉಲ್ಲಾಯೆ ಒಲ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೋ

ನೆರಡೆ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕೈರೇ ಓ ಉಲ್ಲಾಯೇ
ದಪ್ಪೈರೆಗೊಂತೆ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೋ
ಚಾ ಚಕ್ ಚೋ ಮಾನಿ
ಓ ಓ ಒಲ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೋ

ಎಳ್ವೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರೇ ಓ ಉಲ್ಲಯೇ
ಏಳ್ ಜನೊನು ಲೆತ್ತ್‌ಡ್ಯೆರೋ
ಮುಡಯಿ ಬಬ್ಬೊ
ತೆನ್ಕಯಿ ಬಬ್ಬೊ
ಬಡಕಾಯಿ ಬಬ್ಬೊ
ಎಲ್ಯ ಕಂಡೆಂಜೆರೇ
ಮಲ್ಲ ಕಂಡೆಂಜೆರೇ
ರಗ್ಗದ ರಾಜು
ಚಕ್ಕುಲಿ ಬೀರೆ
ಎಳ್ವೆರ್ ನಿಲೆ ಸಿಡ್ಯೆರೇ ಆ
ಓ ಉಲ್ಲಾಯೇ ಎಳ್ವೆರ್ ನಿಲೆಸಿಡ್ಯೆರೇ

ತುಳುವೆರೆ ಕಂಡ ಸಾಗೋಳಿ ಬೇಲೆದ ಈ ಪದೊನು ಪಂತಿನಾರ್
ಇಟ್ಟಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟಾರ್ತಿ, ಕೃಷ್ಣಾಪುರ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು
ಸಂಪಲ್ತಿನಾರ್ : ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಅಮರ ಸುಳ್ಯೊದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿ

(ತುಳು ತರಂಗ ರೂಪಕೊ)

ಮೇಳೊದ ಪದೊ -

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೊ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಯಾಣವೇ...
ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವೇ...

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಸ್ವಾಮಿ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಯಾಣವೆ...

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವೇ...

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಶಿವನೆ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಯಾಣವೆ...

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಅಮರ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವೆ..

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣವೆ... ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣವೆ.. ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಅಮರ ಕಲ್ಯಾಣವೆ...

ನಿರೂಪಕೆ - ಸ್ವತಂತ್ರೊ ಭಾರತೊಗು ಅರ್ಧೊ ಶತಮಾನೊ ಕರೀಂಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ಹೋರಾಟೊದ ನೆಂಪು ಮಾಜಂದೆ ಒರೀಂಡ್. ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಸುಳ್ಯೊಸೀಮೆಡ್ ಒಟ್ಟೆಲ್ ಒಚ್ಚುನ ಜೋ ಜೋ ಪದೊ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿದ ನೆಂಪು ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ನಿರೂಪಕಿ - ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿನ್ ದುಂಬುದೀತ್ ಅಹಿಂಸಾ ಚಳವಳೊಡು 1947ಗ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ಪಡೆಯಿನ ಭಾರತೊ ಗಾಂಧೀ ಚಳವಳಿಗ್ ದುಂಬೇ ನಡತ್ತ್ ಸೋಲ್ತಿನ ಸೋಲ್ತ್ ಗೆಲ್ತಿನ ಬಡಕಾಯಿದ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ - ತೆನಕಾಯಿದ ಕಿತ್ತೂರು ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯೊನು ಮರಪಡೆ

ನಿರೂಪಕೆ - ತುಳುನಾಡ ಉಳ್ಳಾಲಡ್ ನಡತ್ತಿನ - ಅಮರ ಸೀಮೆದ ಸುಳ್ಯೊಡು ಲಕ್ಕಿನ ಅಮರ ದಂಗೆ ಪಣ್ಪಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿನ್ ನೆನೆಪುಲೆ

ನಿರೂಪಕಿ - ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿಗೆದುರ್ ಕಾದಿನ ಏತೇತೋ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆ ಪುದರಿನಿ ಒರಿಂಡ್. ಪುದರಿಜ್ಯಾಂತೆ ಪ್ರಾಣಕೊರಿನಗುಲೆನ್ ಮರಪಡೆ.

ನಿರೂಪಕೆ - ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರೆ ಬಲಿದಾನೊ-ಈ ನೆಂಪು ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲೆ ತಿಗಲೆಡಿನಿ ಒರಿಯೊಡು. ಇಂಚಿನ ಹೋರಾಟೊ....

ನಿರೂಪಕಿ - 1837 ಮಾರ್ಚ್ 30 ನಾನಿ ಕೊಡಗ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೂಡ್ದು ಲಕ್ಕಿನ ಅಮರ ದಂಗೆ -ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿ

ನಿರೂಪಕಿ - ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕಾಟಕಾಯಿ ಪುದರ್‌ದ ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿ. ದೇಶೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ಹೋರಾಟೊಡು ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆದ ಪುದರ್‌ನ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಇನಿತ್ತ ಸುಳ್ಯೊ ತಾಲೂಕು ಆನಿತ ಪೊರ್ತು ಕೊಡಗ್ ಅರಸಾಳಿಕೆಗ್ ಸೇರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಸುತ್ತುಡ್ದು ಕೈಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿ ಕೊಡಗ್‌ನ್ ವಶೊ ಮಲ್ತೊಂಡ್. ಕೊಡಗರಸು ಚಿಕ್ಕವೀರರಾಜನ್ ಪದತ್ಯಾಗೊ ಮಲ್ಪದ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಸುಳ್ಯೊ ಪುತ್ತೂರು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಬಂಟ್ವಾಳದ ಜತೆ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಸೇರ್ಪಾಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಅದಮುಟ್ಟ ಬುಲೆಪಸಲ್ ರೂಪೊಡು ಕೊರ್ಪಿಂಚಿ ರಾಜ ಕಂದಾಯೊನು ನಗದ್ ಪಣವುಡು ಕೊರ್ಪಿನ ತಾಕೀತಾಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಬುಲೆ ಪೈರ್‌ನ್ ಬೇರೊತಕುಲೆಡ ಬೇರೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಂದಾಯೊಗು ಪಣಪು ಬರಂದೆ ಬೆನ್ಪುನಗುಲು ಕಂಗಾಲಾಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಕಂಪೆನಿ ಕಾಸ್ ಕಾನೂನು ಮತೊ ಧರ್ಮೊದ ಬದಲಾವಣೆಗ್ ಜನೊ ಎದುರಾಯೆರ್. ಕೊಡಗ್‌ದ ದಿವಾನ್‌ನ ಮೆಗಿ ಸುಳ್ಯೊದ ಅಟ್ಲೂರು ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಅನಾಚಾರೊಗು ಬಲಿಯಾಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಈ ಪೊರ್ತುಡೇ ಕೊಡಗ್ ಸುಳ್ಯ ಸೀಮೆತಗುಲು ಕಂಪೆನಿತೆದುರು ದಂಗೆ ಲಕ್ಕರ ತಯಾರಾಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಜನೊ ಲಕ್ಯೆರ್ ಅಮರ ದಂಗೆಗ್ ಜನೊ ಲಕ್ಯೆರ್.

ಮೇಳೊದಪದೊ *ಲಕ್ಯೆರೊ ಜನೊ ಲಕ್ಯೆರೊ .... ಲಕ್ಯೆರೊ ಜನೊ ಲಕ್ಯೆರ್*
ಲಕ್ಯೆರೊ ಜನೊ ಲಕ್ಯೆರೊ ... ದಂಡ್ ಕಾದ್ಯರ ಲಕ್ಯೆರ್
ಕಂಪೆನಿಗ್ ಎದುರಾತ್ ಸುಳ್ಯೊಡು ದಂಗೆ ದಿನೊ ಗಡು ದೀಯೆರೊ
ಲಕ್ಯೆರೊ...
ಕಂಡೊ ಬೆನ್ಪಿನ ನಾಯೆರ್‌ದ ಪುಡಿ ಕೈಕ್ ಕಡ್ತಲೆ ನಾಡ್ಯೆರೊ
ಕವಣೆ ಕತ್ತಿ ಕಠಾರಿ ಅಡ್ಪಣೊ ಭರ್ಚಿ ಸಾಣೆಡ್ ತಿಕ್ಯೆರೊ
ಪಗರಿ ಬಿರು ಬಡು ಕೊಡರಿಲಾ .... ಸೇರಯೆರ್ ಬೆಡಿ ಮರ್ದ್‌ಲಾ
ಲಕ್ಯೆರೊ ....
ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ಪತ್ತ್ ಊರುದ ಜವಣೆರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ಯೆರ್
ಇಲ್ಲ ಪೊಂಜೊವು ಬೆನ್ನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಾಲೆ ಒಟ್ಟಿಲ್ ಒಚ್ಚೆರ್
ಸುದ್ದಿ ಪಾರ್‌ಂಡ್ ಊರಿಡೀ... ಗೇನೊ ಪಗೆಲ್‌ಲ ಇರ್ಲ್ ಡ್
ಲಕ್ಯೆರೊ .....

ನಿರೂಪಕೆ - ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊ ಪಂಜ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಸಂಪಾಜೆ ಪೆರಾಜೆ ಅರಂತೋಡು

ನಿರೂಪಕಿ - ಕೊಡಗ್‌ದ ಭಾಗಮಂಡ್ಲೊ ಸೋಮಾರ್ ಪೇಟೆ ಶನಿವಾರ ಸಂತೆ ಕೊಡ್ಲಿಪೇಟೆದ ಜನೊ ಜಮೆ ಆಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕೆ - ಕೂಜುಗೋಡು ಅಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಮಲ್ಲಯ್ಯೆ, ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮೆ, ಕಳ್ಳಿಗೆ ಅಣ್ಣೆ, ಅಡ್ಕಾರ್ ಸುಬ್ರಾಯೆ, ಉಳುವಾರ್ ರಾಮಯ್ಯೆ, ಕುಡೆಕಲ್ಲ್ ಗೌಡಜ್ಜೆ, ಕುಂಚಡ್ಕ ತಿಮ್ಮೆ, ಪರಿವಾರ ದೇವಪ್ಪೆ, ಸುಳ್ಯ ಕೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪೆ, ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಮಾಲಿಂಗೆ ಪುದರ್‌ದ ಗೌಡೆರನಗುಲು.

ನಿರೂಪಕಿ - ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಹುಲಿಗುಂದ ನಂಜಯ್ಯೆ, ಮಂಡೀರ ಉತ್ತಯ್ಯೆ, ಕಾಂತಳ್ಳಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯೆ, ಗೌಡೆರ್‌ನಗುಲು ಕೊಡಗ್‌ರ್ತ್ ಬತ್ತ್ ದುಂಬಾಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕೆ - ಅಮರ ಕ್ರಾಂತಿಡ್ ಗೌಡೆರ್‌ನಗುಲು ದುಂಬಾನಗ ಪೆರಾಜೆ ಬೀರಣ್ಣ ರೈ, ಕೃಷ್ಣಯ್ಯೆ, ಕೆಲಸಿಕಟ್ಟೆ ಮಮ್ಮದೆ ಬ್ಯಾರಿ, ಮುಳ್ಯ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಮಡಿಕೇರಿದ ಬೆಟ್ಟಕುಡಿಯೆ, ಕರ್ತುಕುಡಿಯೆರ್‌ಲಾ ಸೇರ್‍ಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಮಂಜು ಪೆರ್ಗಡೆ, ಪಾಣೇರ್‌ದ ಲಕ್ಷ್ಮರಸು, ಕುಂಬ್ಳೆದ ಸುಬ್ರಾಯೆರ್, ಇಂಚ ಬಂಟೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬ್ರಾಣೆ ಜೈನೆ ಕುಡಿಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ತ್ ಪತ್ತ್ ಜಾತಿ ಮಾತೊ ಪಂಥೊ ಒಂಜಾತ್.

ನಿರೂಪಕೆ - ಅಮರ ಕ್ರಾಂತಿಡ್ ಗೌಡೆರ್‌ನಗುಲು ದುಂಬು ಬೂರುಂಡಲಾ ... ಉಂದು ಗೌಡೆರೆ ದಂಗೆ ಅತ್ತ್, ಸರ್ವೊ ಜನೊ ಸಮಾಜೊದ ದಂಗೆಂದ್ ಸುಳ್ಯೊದ ಅಮರ ಕ್ರಾಂತಿಡ್ ತೋಜ್ಪಾಯೆರ್.

(ಮೇಳದ 'ಲಕ್ಕೆರೊ ಜನೊ ಲಕ್ಕೆರೋ' ಪದೊ ಅಲ್ಲಲ್ಲ್ ಅದಗದಗ ಕೇಣೊಂತುಂಡು)

ನಿರೂಪಕಿ - ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿದ ಪಯಸ್ವಿನಿ, ಕುಮಾರ ಪರ್ವತೊದ ಕುಮಾರಧಾರೆ ಕುದುರೆ ಮುಖೊದ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಕುಲು ಪುಟ್ಟುದು. ಪರಿತ್‌ದ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್‌ನ ಸೇರಿನಂಚ ಈ ತುದೆನೀರ್ ಪರ್ಪಿನ ಜನೊ ಒಂಜಾಂಡ್.

ನಿರೂಪಕೆ - ಗಟ್ಟಿದರ್ದ್ ಕಡಲ್ ಮುಟ್ಟ ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಕಂಪೆನಿದ ಕೈತಪ್ಪದ್ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯೊ ಮಲ್ಪಿನ ಕನಸ್‌ದ ಕಾರ್ಯೊಗು ಬತ್ತ್ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಸುಳ್ಯೊಡು ಪೂಮಾಲೆ ಕಾಡ್‌ಟ್ ಗುಟ್ಟಾದ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡನ ಯೋಜನೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರೊ ಜವಣೆರ್ ಕವಾತ್ ಅಭ್ಯಾಸೊ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ನಿರೂಪಕೆ - ಕೊಡಗ್‌ದ ಪಟ್ಟೊಗು ಹಕ್ಕ್‌ದಾರೆರಾಯಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಅಪರಂಪರೆನ್ ದಂಡ್‌ಗ್ ಬರ್‍ಯರ ಜನೊ ಕಡಪುಡ್ಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ದಂಗೆಲಕ್ಕುನ ಸುದ್ದಿ ಅಟ್ಲೂರು ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಮುಖಾಂತರೊ ಕೊಡಗ್ ಕಂಪೆನಿದ

ಕ್ಯಾಪ್ಟನ ಲೀಹಾರ್ಡಿಗ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ದಂಗೆ ದಂಗಪುನ ಕಾರ್ಯೊಗು ಕೊಡೆಗೆರೆನ್ ಕೂಡೊಂದು ದಿವಾನ್ ಬೋಪು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣೆರೆನ ಜತೆ ಲೀಹಾರ್ಡಿ ತಂತ್ರೊಡು ಪಿದಡ್‌ಯೆ.

ನಿರೂಪಕ - ಅಪರಂಪ ಕಲ್ಯಾಣೆರೆನ್ ದಂಡ್ ಕೂಡ್ಯರ ದುಂಬೇ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಲ್ಪಯೆ. ದಂಗೆ ದಂಗಪುನ ಕಂಪೆನಿದ ಕೆಲ್ಸೊ ಕೊಡಗ್‌ಡ್ ಸುರು ಆನಗ

ನಿರೂಪಕಿ - ಸುಳ್ಯೊಡು ಪುಟ್ಟ ಬಸಪ್ಪೆ ಪನ್ಪಿ ಜವಣಗ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಂದ್ ಪುದರ್ ದೀದ್ ದಂಗೆ ಗಡುಗು ತಿಂಗೊಳು ದುಂಬೇ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌವನ ಇಲ್ಲಲ್ ಮದ್ಮೆಂದ್ ಸುದ್ದಿ ಪಾರಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕ - ಮದ್ಮೆದ ಕಂಡೊಡು ಚಪ್ಪರೊ ಪಾಡ್ದ್ ಜನೊ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಮದ್ಮೆದ ಕಂಡೊಡು ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ದ ದಿಬ್ಬಣೊಗು ಮುತ್ತೈದೆ ಪೊಣ್ಣುಳು ಸೋಬಾನೆ ಆರತಿ ಪತ್ಯೆರ್.

ಮೇಳೊದ ಪದೊ

ಸೋಬಾನೆ ಆರತಿ ಸೋಬಾನೆ ... ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಸೋಬಾನೆ

ಸೋಬಾನೆ ಸೋಬಾನೆ ಸೋಬಾನೆ ... ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಗ್ ಸೋಬಾನೆ

ಅಮರ ಸುಳ್ಯೊಡ್ದು ಪಿದಡಿ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ಗ್ -ಜಯ ಜಯದಾರತಿ ಸೋಬಾನೆ

ಪನ್ನೀರ್ ಪಯಸ್ಸಿನಿ ದಿಂಜಾವಡ್

ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿನ್ ಗೆಲಿಪಾವಡ್

ಸೋಬಾನೆ ಆರತಿ ಸೋಬಾನೆ

ಆರಳಡ್ ಪೂಮಾಲೆ ಬಂಗಾರೊ

ಮುಡಿಪಾಡ್ ಬಾಡಂದಿ ಪಿಂಗಾರೊ

ಸೋಬಾನೆ ಆರತಿ ಸೋಬಾನೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಗ್ ಸೋಬಾನೆ

ನಿರೂಪಕ - ಊರುಗೇ ಮಾರಿಯಾಯಿನ ಅಟ್ಲೂರು ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯಗ್ ದಂಡ್‌ಗ್ ಸೇರ್ಯರ ಜನೊ ಕಡಪುಡ್ಯೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ದಂಡ್ ಸೇರಂತೆ ಕುದುರೆ ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಎದ್‌ರಾಯಿನ ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ತರೆನ್ ದುಂಬಾತ್ ಕಡ್ತೆರ್

ನಿರೂಪಕ - ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯ ತರೆ ತುಂಡಾತ್ ನೆಲಕ್ಕ್ ಬೂರ್ನನೆ ತಡ, ಜಯ ಜಯಾಂದ್ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಗಾಳಿಗ್ ಗುಂಡುರಾಪಯೆರ್ -ಜಯ ಜಯ ಘೋಷೊಡು -ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಶಾನಿಡ್ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ಮೇಳೊದ ಪದ -

ದುಂಬಾಂಡ್ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್, ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ನ್ಯಾಯೊಗು ಬಗ್ಗೊಂತು, ಧರ್ಮೊಗು ಒಗ್ಗೊಂತು, ಗೆಲಿತೊಂತು ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ದುಂಬಾಂಡ್ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಡ್ ...

ಬಗ್ಗಿನಗುಲು ತರೆತಗ್ಗಯೆರ್, ಬಗ್ಗಂತಿ ಜನೊ ತರೆಕಳೆವೊಂಡೆರ್, ಬಗ್ಗಿನಗುಲು ದಂಡ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್

ದುಂಬಾಂಡ್ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್...

ಲೂಟಿ ದರೋಡೆಗ್ ಮನಸ್ ಮಲ್ಪಂತೆ, ಪೊಂಜೊವುನ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ಪಾಡಂತೆ ಆಯೊ ಜಾಗೊಳೆನ್ ಕೈ ಪತ್ತೊಂತೆ ದುಂಬಾಂಡ್ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್...

ನಿರೂಪಕೆ - ಪುಟ್ಟ ಬಸಪ್ಪೆನೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಟ್ಟ ಕರ್ತುಕುಡಿಯೆರ್ ಎಡಬಲೊಡು ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯೆ ನಂಜಯ್ಯೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಗೌಡೆರ್ ಸೇನಾನಿಲು

ನಿರೂಪಕಿ - ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರೊದ ದಂಡ್ ಸುಳ್ಯೊಡ್ದು ಬೆಳ್ಳಾರೆಗ್ ಬನ್ನಗ ಜನೊ ಮೂಜಿ ಸಾವಿರೊ

ನಿರೂಪಕೆ - ಬೆಳ್ಳಾರೆದ ಖಜಾನೆ ವಸೊ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಪಂಜ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೊದ ಜನೊ ಸೇರೊಂಡೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಕಲ್ಯಾಣೊ ರಾಜ್ಯೊಂದ್ ಜಾಹೀರ್ ಮಲ್ತೆರ್ ಬೆನ್ನಿತಗುಲೆಗ್ ದುಂಬುಗು ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊದ ಕಂದಾಯೊ ಮಾಪಿ ಮಲ್ತೆರ್

ನಿರೂಪಕೆ - ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್ ಕುಂಬ್ರಗಾತ್ ಪುತ್ತೂರು ಮುಟ್ಟಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಪುತ್ತೂರ್ದ ಖಜಾನೆ ವಸೊ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯೊಂದು ತಾಕೀದ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿಶಾನಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್

ನಿರೂಪಕೆ - ದಂಗಯಿನಗ್‌ಲೆ ದುಡ್ಡು ಪದ್ದೊಯಿ ಒಯ್ತೆರ್, ಇಜ್ಜಂದಿನಕುಲೆಗ್ ಅಯಿನ್ ಪಟ್ಯೆರ್

ನೀರೂಪಕಿ - ಪುತ್ತೂರ್ದ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ಮೇಳೊದ ಪದೊ -

ದುಂಬಾಂಡ್ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್, ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್ ದುಂಬಾಂಡ್

ನಿರೂಪಕ - ದಂಡ್ ಪಾಣೇರ್ ಮುಟ್ಟ್ಂಡ್, ಪಾಣೇರ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪರಸು ದಂಡ್‌ನ್ ಬರಮಲ್ತೊಂತು, ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ನ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊತ್ತ ಜನೊ ಬತ್ತ್ ಕೂಡೊಂಡೆರ್

ನಿರೂಪಕ - ಪಾಣೇರ್ದ ಪರಂಗಿಪೇಟೆ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ದಂಡ್ ಕುಡಲ ಮುಟ್ಟ್ಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಸುಳ್ಯೊಡ್ದು ಪಯಸ್ವಿನಿ ತುದೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬಾಯಿನ ದಂಡೊಂಜಿ ಕಾಸರಗೋಡು ಕೂಡ್ಲು, ಕುಂಬ್ಳೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರೊ ಉಳ್ಳಾಲಗಾತ್ ತುದೆಕಡತ್‌ದ್ ಕುಡಲ ಸೇರ್‌ಂಡ್

ನಿರೂಪಕ - ಕುಂಬ್ಳೆ ಸುಬ್ರಾಯೆರೆ ಜತೆಡ್ ಭಾರೀ ಜನೊ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಕುಡಲಡಿತ್ತಿನ ಕಂಪನಿದ ಪಡೆ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ನ್ ತೂದು ಪೋಡ್ತ್‌ದ್ ಓಡೊ ಮಂಜಿಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ತಲಚೇರಿಗ್ ಜಾರ್‌ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಕುಡಲಡ್ ಕಂಪೆನಿ ಖಾಲಿಯಾಂಡ್, ಖಜಾನೆ ವಸೊ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯೊಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತೆರ್, ಬಾವಟೆ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಶಾನಿ ರಾಪಯೆರ್.

ಮೇಳೊದ ಪದೊ -

ರಾಪಯೆರ್ ಮೇಲ್ ರಾಪಯೆರ್.... ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಶಾನಿ ರಾಪಯೆರ್

ರಾಪಯೆರ್.....

ಕಡಲ್‌ಡ್ ಕಂಪೆನಿ ಮುರ್ಕಯೆರ್, ಕುಡಲಡ್ ನಿಶಾನಿ ರಾಪಯೆರ್

ರಾಪಯೆರ್.....

ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿನ್ ಗೆಲಿಪಯೆರ್, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯೊನು ಒರಿಪಯೆರ್

ರಾಪಯೆರ್......

ನಿರೂಪಕ - ಕಂಪೆನಿ ಪಾಡ್ತಿತ್ತಿನ ಪುಗ್ಗರೆ ಉಪ್ಪುದ ಕಾಯ್ದೆ ರದ್ದ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಡಲತಕುಲೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ದೆತ್ತೊಂಡೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಕುಡಲ ಪತ್ತ್‌ತಾಂಡ್, ದುಂಬುಗು ಕೊಡಗ್ ಪತ್ಯರ ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯೆರ್

ಕೂಜುಗೊಡು ಮಲ್ಲಯೆರ್ ಬಿಸಿಲೆ ಸಂಪಾಜೆ ಗಾಟಿಡೆ ದಂಡ್ ನಡಪಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಕೊಡಗ್‌ಟ್ ಲೀ ಹಾರ್ಡಿ ಭಾರೀ ಬೆಡಿ ಮರ್ಡ್ದ್‌ಗುಂಡು ಸಿಪಾಯಿ ಸೇನೆ ತರ್ಪದ್ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ನ್, ಮೋಸೊಡು ಸೆರೆ ಪತ್ತೈ

ನಿರೂಪಕಿ - ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್‌ದ ಭಾರೀ ಜನೊ ಜೀವೊ ಕೊರ್ಯೆರ್, ಕೆಲವೆರೆ ತರೆತಪ್ಪವೊಂಡೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಕುಡಲಗ್ ಬೊಂಬಾಯಿ ಮಲಬಾರ್‌ದ ಭಾರೀ ಕಂಪೆನಿದ ಸೇನೆ ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇನೆನ್ ಸೆರೆ ಪತ್ತ್ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಪದಿಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯೊಗು ಅಂತ್ಯೊ ಆಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ತರೆತಪ್ಪಯಿನ ಪುಟ್ಟ ಬಸಪ್ಪ, ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡನ ತರೆಕ್ ಪತ್ತ್ ಸಾವಿರೊ ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಂ ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಳ ಸಂಚಿಡ್ ಅಗುಲೆನ್‌ಲಾ ಸೆರೆ ಪತ್ತೈರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಕೊಡಗ್‌ಡ್‌ಲಾ ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಜೆಟ್ಟಿ ಕರ್ತು ಕುಡಿಯೆರ್ ಸೆರೆ ತಿಕ್ಕೈರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಜೆಟ್ಟಿ ಕರ್ತು ಕುಡಿಯೆರೆನ್ ಕರಿನೀರ್ ಶಿಕ್ಷೆಡ್ ಸಿಂಗಾಪುರೊಗು ಕಡಪುಡ್, ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಮಡಿಕೇರಿದ ಕುತ್ತಮೊಟ್ಟೆಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಗೌಡೆರೆನ್ ಪಾಶಿಗ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಕುಡಲದ ಬಿಕರ್ಣಕಟ್ಟೆಡ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮ, ಪುಟ್ಟ ಬಸಪ್ಪ, ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪರಸುಲೆನ್ ಗಲ್ಲಿಗೇರ್ಸಯೆರ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಇಂಚ ಕಲ್ಯಾಣ ದಂಡ್ ಖಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಕಲ್ಯಾಣೊ ರಾಜ್ಯೊ ಕನಸಾಂಡ್, ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ಸೋಲ್ತ್ಂಡ್.

ನಿರೂಪಕಿ - ಸೋಲ್ತ್ ಗೆಲ್ತ್ಂಡ್, ಸುಳ್ಯೊ ಸೀಮೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿತೆದೆರ್ ದುಂಬಾತ್ ಕಾದಿನ ಪುದರಿನಿ ಒರಿಪಾಂಡ್

ನಿರೂಪಕಿ - ಇನಿಲ ಈ ಸೀಮೆದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲು ಈ ನೆನಪುದ ಬಾಲೆತೊಟ್ಟಿಲ್ ಒಚ್ಚುವೆರ್

ಮೇಳೊದ ಪದೊ

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಯಾಣವೆ .... ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಲ್ಯಾಣವೆ

ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣವೆ ... ಕಲ್ಯಾಣವೆ ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಯಾಣವೆ

✍ **ಟಿ. ಜಿ. ಮುಡೂರು, ಪಂಜ, ದ.ಕ. - 574232**

ಮಾಮನನೆಂಪು

"ಎಂಚೀ ಬರ್ಸಪ್ಪ! ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ಂಚ ಬಾನ ತೋರಿಲೆಕ್ಕ ಬರೊಂದುಂಡು. ಇಲ್ಲಗ್ ಸೇರುನ ಮುಟ್ಟ ಕೈಕಾರ್ ಸಿಮ ಏರ್‌ಜಿಂಡ ಯಾವು?!"

"ಹೋಯ್ ಮಾಷ್ಟ್ರೇ, ಪಾಪುದ ಬರಿಕ್ ಮಿನಿ ಪೋವಡೆ, ಪಾಪು ದಾಂಟುನ ಬೇಲೆ ಇರೆಡಾವಂದ್. ಬೈಲ ಬರಿಟೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಲೆ."

ಸ್ವರ ಬತ್ತಿ ಕಡೆಕ್ ತಿರ್‌ಗ್‌ದ್ ತೂಯೆ. ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಪುಗೆಲ್‌ಗೊಂಜಿ ಚೀರಾವು ನೇಲಾವೊಂದು ಇಂಚಿಯೇ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಯಾಪಲಾ ಇಂಚನೇ. ದಿನೊಕೊರಾಂಡಲಾ ಎನನ್ 'ಮಾಷ್ಟ್ರೇ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತ್‌ಜಿಂಡ ಅರೆಗ್ ಸಮನೇ ಆವಂದ್. ಅವ್ವೇ ಸಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಲೇ ಮಾಷ್ಟ್ರಾದ್ ಸೇರಿನ ಎನನ್ ತೂನಗ ಅರೆಗ್ ಕುಸಾಲೆ. ಅರೆನ ಈ ನಡು ಪ್ರಾಯೊಡ್‌ಲಾ ಒರಬರಾ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆ ಲಕ್ಕವುನೆಂದುಂಡು. ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಎನ್ನ ಕೊಡೆತ ಉಲಾಯಿ ನೂರ್‌ದ್ ಎನನ್‌ಲಾ ಅರ್ದೊ ಚಂಡಿ ಮಲ್ತೆರ್.

"ಪಾಪು ದಾಂಟೆರೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ಪಂಡರತ್ತೆ ದೇಗ್"?

"ಉಯಿಲ್‌ದ ರಭಸೊಗ್ ಕಟ್ಟ ಕಡೀಂಡ್‌ಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಯಿಲ್ ತಗ್ಗುಮುಟ್ಟ ದಾಲಾ ಮಲ್ಪುಲಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ" ಓಲೋ ತೂವೊಂದು ಪಂಡೆರ್.

"ಪಾಪು ಕಡೀಂಡಾ?" ಸಂಬಂದೆ ಕುಡ ಒರಾ ಕೇಂಡೆ. ಎನ್ನ ಮಾಮನ ನೆಂಪಾದ್ ಈ ಊರುಡೆ ಒರಿದಿತ್ತಿ ಕಡೇತ ಆಸ್ತಿ ಅವು. ಉಯಿಲ್‌ದ ಕೆಂಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕೊಂದತ್ತಿನ ಪಾಪುನು ದೂರೊಡೇ ಉಂತ್‌ದ್ ತೂಯೆ.

"ಅವುದಾನಿ ಕರ್ಬದ ಸಂಕನಾ, ಯಾಪ ಮುಟ್ಟಲಾ ಉಪ್ಪೆರೆ. ಅತ್ತ್‌ಡಾ, ಚಂದುಪಾಡ್ದಿ ಪಾಪುಂದ್‌ದ್ ಕಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ದಾಲಾ ಉಂಡಾ?" ಎನ್ನ ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟ್‌ದ್ ಸಮಾಧಾನ ಪನ್ಪಿಲಕ್ಕ ಪಂಡೆರ್‌ಡಲಾ ಅರೆನ ಸೊರೊ ನಡುಗೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಮಾಮ ಪೋದ್ ಏತ್ ವರ್ಸ ಕರೀಂಡತ್ತೆ ಕರಿಯಣ್ಣಾ! ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ಅರೆನ್ ಒರಿತೊನ್‌ರೆ ಎಂಕಲೆಗಾಯಿಜಿ."

"ಸೇಕರಾ, ಆಯನ್ ನೆನೆತೊಂದು ಮನಸ್ ಕಿನ್ಯ ಮಲ್ತೊನೊಡ್ಚಿ. ಓಲಾಂಡಲಾ ಉಪ್ಪೆ. ಇನಿಯತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲ್ಲೆ ಆಂಡಲಾ ಬರುವೆ"

"ಈತ್ ವರ್ಸೊಡು ಬರಂದಿನಾರ್ ನನ ಬರುವೆರ್‌ಂದ್ ಎಂಚ ಪನ್ಪರ್?"

"ನಂಬೊಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮವು ಸೇಕರಾ,ಒರಿನ ಪೂರಾ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ. ಪೊರ್ತು ಮುರ್ಕುನೆಗ್ ದುಂಬೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಯಿ ಬಲ, ಬಲ." ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಬೈಲ ತಾದಿದಂಚಿ ನಡತೆರ್. ಯಾನ್‌ಲಾ ಅರೆನನೇ ಬೆರಿಪತಿಯೆ. ತಾದಿಗುದ್ದೊಗ್ಲಾ ಎನ್ನ ವಾ ಪಾತೆರೊಗ್‌ಲಾ ಆರ್ ಸರಿಯಾದ್ ಉತ್ತರ ಕೊರ್ಜೆರ್. ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಈತ್ ಧೈರ್ಯ ಪನ್ಪಿನ, ಅರೆನ ಉಡಲ್‌ದ

ಬೇನೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿದವತ್ತ್.

ಚಂದುಮಾಮ ಎನ್ನ ಕಾಶ ತಮ್ಮಲೆ. ಆಂಡಾ ಕರಿಯಣ್ಣಗ್ ಜೀವದ ದೊಸ್ತಿ. ಒಪ್ಪ ಪುಟುದಿ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಲಯಲಕ್ಕ ಪಿರ್ಡೇ, ಇತ್ತಿನಕುಲು. ಊರುಡು ನಡತೊಂದಿತ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ನೇಮ, ಆಟ, ಅಂಕ, ಆಯನೊಲು ಮೊಕುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯ ಉಪ್ಪಂದೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಮಾರ್ನೆಮಿದ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಮಾಮನೊಟ್ಟುಗ್ ಪೋಯಿನ, ಅಲ್ತ ಗೌಜಿ, ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಕರಿಯಣ್ಣನ ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರೊಲು, ಇನಿಕ್ಲಾ ಎನ್ನ ನೆನಪುಡ್ದು ಮಾಜಿದ್‌ಜಿ.

ಮಾಮ ಪೋದ್ ಪತ್ತ್, ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸೊ ಕರೀಂಡಲಾ ಇನಿಕ್ಲಾ ಕರಿಯಣ್ಣನ ಬೇನೆ ತಗ್ಗ್‌ದ್‌ಜಿ. ಊರ್‌ದ, ಗರಡಿದ ವಾ ಬೇಲೆಗ್‌ಲಾ ದುಂಬು ಪೋವಂದೆ ಅರೆನಾತ್ ಅರ್ ದೂರ ಉಂತಿಯೆರ್. ರಂಗಪೂಜೆದ ದೊಂಪದ ಬೇಲೆಗ್‌ಲಾ ಪೋಪಿನ ಕೈಯಿದ್ ಮಲ್ತೆರ್.

ಆರ್ ಕುಸಿಟ್ ನಾಲ್ ಪಾತೆರೊ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನಿ ಪಂಡಾ ಎನಡಲಾ, ಶಾಲಿನಿಡಲಾ ಮಾತ್ರ. ಬಾಕಿದಕುಲು ಮಾತ ಅರೆಗ್ ಚಂದುಮಾಮನ್ ಊರು ಬುಡ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತಿ ಪಗೆನಕುಲೆಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವೆರ್‌ಗೆ. ಉಂದೆನ್ ಆರೇ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಪಣೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಶಾಲಿನಿಗ್ ಮದ್ಮೆ ಗೊತ್ತಾನಗಲಾ ಆರೇ ಮಾತೆಕ್ಲಾ ದುಂಬು ಉಂತಿಯೆರ್. ಆರ್ ಎನ್ನ ಬೆರಿಪಿರಾವು ಇತ್ತಿನವೇ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಧೈರ್ಯ. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಯಾನೊರಿಯೇ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್?

ಮಾಮನವೇ ಯಿತೆಟಿತ್ತಿ ಎಂಕ್ ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟದಾಂಟ್ ಪೋಯಿನ ಗೊತ್ತಾಯಿನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್‌ದೀನಗ ಬರ್ಸ ಪಣಿ ಕಡ್ಯಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

- o -

"ಸೇಕರಾ, ಒರಾ ಕಂಡದಂಚಿ ಪೋದ್ ಬಲಮಗಾ" ಕಿದೆಟ್ ಇತ್ತಿ ಅಪ್ಪೆ ಲೆತ್ತ್‌ಪಂಡೆರ್. ಪುಲ್ಯರೆ ಲಕ್ಕಿನೆಡ್ಡಿಂಚಿ ಉಂದು ಅಯಿನನೆ ಸರ್ತಿದ ಲೆಪ್ಪು.

"ಪಡ್ಲ್ ಬುಡ್ತಿ ಕಂಡೊಡು ಪೋದ್ ತೂಪಿನಾಂಡಲಾ ದಾದ?" ಕೈಟಿತ್ತಿ ಪೇಪರ್‌ನ್ ತಿರ್ತ್‌ದೀದ್ ಒಂತೆ ಖಾರೊಡೇ ಪಂಡೆ.

"ಅಂದ್, ಮಾರಾಯ ಪಡ್ಲ್ ಬುಡಾಂದೆ ಮಲ್ಪುನ್‌ದಾದ ಪಣ್? ನಿಕ್ಕ್ ನಿನಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜವನೆರೆಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮನಸಿತ್ತ್‌ಂಡತ್ತಾ, ಚಂದು ಉಪ್ಪುನಗ ಬಂಗಾರ್ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತಿ ಕಂಡ ಅವು. ಆಯನೊಟ್ಟಿಗೇ ಪೂರಾ....." ದುಂಬುಗ್ ಪಾತೆರ್ರೆಗ್ ಆವಂದೆ ದುಃಖಿತೊಂದೇ ಉಲಾಯಿ ಪೋಯೆರ್.

ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಡ್ ಎಂಕ್ಲಾ ಮನಸಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಬೆನ್ನಿದ ಕಳೋಕು ಯಾನ್‌ಲಾ ಜತ್ತಿದಿತ್ತೆ. ದಪ್ಪುದ ಬೇಲೆಗ್ ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಸಾಯಕೊರಿಯೆರ್‌ಂಡಲಾ ಬುಳೆ ಕೈಕ್ ಬನ್ನಗ ಎನ್ನ ಉಮೇದ್ ಪೂರಾ ಏರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಪಡ್ಲ ಬುಡಿನವೇ

ಅಪ್ಪೆನ ದುಃಖೊಗ್ ಕಾರಣ. ಆವರೆಗ್ಲಾ ಅಂದ್, ಈ ಕಂಡೊನು, ಜಾಗೊನು ಒರಿತೊನೆರೆ ಆಪ್ಪೆ ಏತ್ ಬಂಜ ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್. ಈತ್ ವರ್ಸೊಡ್ ಆರ್ ಜೋಪಾಸನ ಮಲ್ತಿ ಈ ಭೂಮಿನ್ ಪಡ್ಲ್ ಬುಡುಂಡಾ ಅರೆನ ಬಂಜಿ ಉರಿಯಂದೇ ಉಪ್ಪುವಾ? ಆಂಡಾ ಯಾನೊರಿಯೇ ದಾದಂದ್ ಮಲ್ಪುನ್ ? ಒವೆನ್ಂಟ್ ಮಲ್ಪುನು?

"ಇತ್ತೆ ಮುರೆಡುನು ದಾಯೆಗ್. ಯಾನ್ ಕಂಡದಂಚಿ ಪೋದ್ ಬರ್ಪೆ. ಯಾನ್ ಬರ್ಪುರೆ ದುಂಬು ಉನಸ್‌ಗ್ ರೆಡಿ ಮಲ್ಪುಲೆ" ಅಪ್ಪೆಗ್ ಒಂತೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್‌ದೀಯೆ. ಮಾಮನ ನೆಂಪಾಂಡ ಅಪ್ಪೆ ದಿನ ಇಡೀ ಅರೆನ ಗೇನೊಡೇ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಗ್ ಕೊರ್ತಿ ಪಾತೆರ ಒರಿತೊನರೆ ಆವಂದೆ ಒಪ್ಪಪುಟುದಿ ಮೆಗ್ಯನ್ ತಾದಿಗ್ ಬೂರುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆಪಣ್ಪೆ ಬೇನೆಲಾ ಈ ಕಣ್ಣೀರ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಆದುಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು.

'ಕಂಡೊಡು' ನಾಲ್ ಪೊಟ್ಟು ತಾರೆಲಾ, ಕಡ್ಡಿ ಕಟ್‌ದಿ ಕಂಗ್ ದೈಕುಲುಲಾ ಎನನ್ ಎದುಕೊಂಡ. ಈ ಜಾಗೊನು ತೂನಗ ನೊಗಪತೊಂದು ಎರ್ಲೆ ಮೈಪೂಜೊಂದಿತ್ತಿ ಮಾಮನ ನೆಂಪಾದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಮಂಜಾಂಡ್. ಮನಸ್ ನೆಂಪುಲೆ ಬೆರಿ ಪತ್‌ದ್ ಪೋಂಡು.

ಎಂಚೀ ದಿನೊಕುಲವು. ಆ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆ ಆ ಗೊಬ್ಬು, ಮಾಮನ ಮೋಕೆ. ನನ ತಿಕ್ಕುವಾ? ಏರೆಡಾ ಕೇನುನು?

- o -

ಎನ್ನಮ್ಮೆರ್ ಮಲ್ಲಬೆನ್ನಿದಾರತ್ತ್. ಆಂಡ ವರ್ಷ ಇಡೀ ಉನಿಯೆರೆ ತಿನಿಯೆರೆ ಆಪಿನಾತ್ ಕಂಡ ಬಿತ್ತಿಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವುಲಾ ಮಾಮ ಬೆನ್ತಿನೆಡ್ದಾದ್. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡಾ ಎಂಕ್ಲ್ನಮ್ಮೆರ್ ಯಾಪಲಾ ಬೆನ್ನಿನ್ ಹಚ್ಚೊಂದಿನಾರೇ ಅತ್ತ್. ಆರಾಂಡ್ ಅರೆನ ಮೇಳದ ಗುತ್ತಾಂಡ್. ಯಾಪಲಾ ಮೇಳದಕುಲೆ ಒಟ್ಟುಡು ಊರೂರು ತಿರುಗೊಂದಿತ್ತಿ ಅರೆಗ್ ಎಂಕಲೆಮಿತ್ತ್ತಿ ಮೋಕೆಲಾ ಆತೆಗ್ ಆತೆ. ಅಂಚಾದ್ ಯಾನಲಾ ಶಾಲಿನಿಲಾ ಮಾಮನ ಬೆರಿ ಪಿರಾವು ತಿರುಗೊಂದು ದಾದ ಬೋಡಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅರೆನೇ ಕೇನೊಂದಿತ್ತಾ.

ಆಂಡಾ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಮಾಮನ ನಿರೆಲ್ ತೂಂಡಲಾ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಈ ಒಂಜಿ ವಿಚಾರೊ ಎನ್ನ ಆ ಪೊರ್ತುದ ಬಲಿಕೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನವು. ಆ ಕುಚ್ಚನದ ಪಾತೆರೊಗ್, ಆ ನೆರಡೆಗ್ ಕಾರಣ ದಾದ ಆದುಪ್ಪು? ಇನಿಕಲಾ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ತಿಕ್‌ದಿಜಿ.

ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ಆಟದ ಮರ್ಲ್‌ನ್ ಮೆಚ್ಚುನಕುಲುಲಾ ಊರುಡ್ ಇತ್ತೆರ್. ಜನೊಕುಲೆ ಆ ಪುಗಾರ್ತೆಡ್ದಾತ್ರ ಅರೆನ ಮರ್ಲಾಟಿಕೆ ಹೆಚ್ಚೊಂದೇ ಪೋಂಡು. ಅರೆನ ಈ ಆಟದ ಮರ್ಲ್‌ಡ್ದಾತ್ರೆ ಎಂಕ್‌ಲೆನ್ ಉಪವಾಸ ಬೂರಂದಿಲಕ್ಕ ಕಾಪೆರೆ ಚಂದುಮಾಮ ಇತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನವೇ ಎಂಕ್‌ಲೇ ಮಲ್ಲ ಬಾಗ್ಯೊ.

ಬರವು ಸರವು ಆತ್ ಇತ್ತಿನಾರತ್ತ್ ಎಂಕ್‌ಲೆ ಮಾಮ. ಆಂಡಾ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅರೆಗಿತ್ತಿ ಪಿರ್ತಿ, ಕಾಳಜಿ ಏರ್‌ಲಾ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವು. ನಟ್ಟಿ ಸುರುವಾದ್ ಕೊಯಿಲಾಪುನ

ಮುಟ್ಟ ಆರ್ ಕಾರ್ ನೀಡ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆಲಾ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ಲಯೆರ್. ಎಂಚಿತ್ತಿ ಸೋರ್ಕೆಲ್ ಎರುಕುಲೆನ್‌ಲಾ ಮಾನಾದ್ ದಪ್ಪುಗೆಪ್ಪುನ ಅರೆನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ಊರೇ ಪುಗರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ವರ್ಸೊಗು ರಡ್ಡ್ ಬುಳೆ ದೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಾಮ ಸೆರ್ಲಿ ಪರ್ಬುಲೆ ತೋಟೊಡು ಬೇಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಂಡ್. ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಲಿನಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಬೂಕು, ಕುಂಟುದ ಕರ್ಚಿ ಅರೆಗೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟ್. ತಂಕಾದ್ ಯಾಪಲಾ ಒಂಜಿ ಪೈಸ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪಂದಿ ಮಾಮ, ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಬರವುದ ಕರ್ಚಿಗ್ ದುಂಬು ಪಿರ ತೂಯಿನಾರೇ ಅತ್ತ್. ಉಂದೆಕ್ ಮಾತ ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ಕೈಕಾಪುನ ವಾ ಪ್ರಯೋಜನಲ ಉಪ್ಪಂದಿನಾವು. ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಬರವು ಅರೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ವಿಸಯೋನೇ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆರ್.

ಅಂಡ ಮಾಮಗ್ ಎಂಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಕಲ್ಪೋಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಸೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಾಲಿನಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಪೋಪೆಂದು ಹಠ ಪತ್ತ್‌ನಗ ದೂರದ ಶಿರ್ವೊಗ್ ಕಡಪುಡೆರ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮನಸಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಮಾಮ ಅಳೆನ ಆಸೆಗ್ ಬಿಲೆಕೊರ್ದು ಅಪ್ಪೆನ್ ಒಪ್ಪಾಯೆರ್. ಅರೆನ ಬೆನ್ಪಾಟದ ಪನವು ಪೂರಾ ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಬರವುಗೇ ಸಂದೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರೆನ ಈ ರುನೋ ಈ ಜನ್ಮೊಡು ಬೂಟ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಎಂಕ್‌ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಈತ್ ಪಿರ್ತಿ ಇತ್ತಿ ಮಾಮ ಒಂಜಿದಿನ ಎಂಕಲೆನ್ ಬುಡ್‌ದ್ ಪೋಪೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರ್‌ಲಾ ಎನ್ನಿದಿನವೇ ಅತ್ತ್.'ಮಾಮ, ದೇಗ್ ಪೋಯರ್ ಈರ್?'

'ಓಯ್ ಮಾಷ್ಟ್ರೇ, ರಂಗಪೂಜೆದ ವಂತಿಗೆಗ್ ಪಿದಾಡ್‌ದಾ ಬರ್ಪರಾ . ಪಕ್ರು ಶೆಟ್ರು ಎನನ್ ನೆನಪುಲೆ ಲೋಕೊಡ್‌ದ್ ಒಯಿತ್ ಕನತೆರ್.

"ಆ.... ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಕ್ ಇನಿ ಸಾಲೆ ಉಂಡತ್ತೆ. ಶೆಟ್ರೆ ನನೊಂಜಿ ದಿನ ತೂಕ ಆವಂದೆ"

"ನಿನಲಕಂತಿ ಜವಣೆರೇ ದುಂಬುಬತ್ತ್‌ಜಿಡಾ ಎಂಚ ಮಾರಾಯಾ" ಅರೆನೊಟ್ಟಿಇತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ರ್ ಮೆಲ್ಲ ರಾಗ ಗೆತ್ತೆರ್." ನನ ಈ ಜನತ ಬಾಯಿಗ್ ಬೂರಿಲಕ್ಕನೇ"

"ನಿನ್ನ ಮಾಮ ಉಪ್ಪನಗ ಮಾತ ಬೇಲೆಲಾ ಪೂದೆರ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಸಲೀಸ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚಂದುಲಾ ಕರಿಯಣ್ಣೆಲಾ ದೊಂಪೊಡು ಉನ್ತಿಯೆರ್‌ಪಂಡಾ ಎಂಕಲ್ ವಾ ಬೇಲೆಗ್‌ಲಾ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಕಾಪೊಡುಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಆ ಗೌಜಿ, ಆಕಾಲೊಗೇ ಮುಗಿದ್ ಪೋಂಡ್. ಈ ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಚಂದುಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಒರಾಂಡಲಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅಂಗಣೊಗ್ ಕಾರ್ ದೀಯೆನಾ? ಈ ಯಾಂಡಲಾ ಆಯಗೊಂತೆ ಪನ್ ಮಾರಾಯ" ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್ ಪನೊಂದು ಪನೊಂದು ದುಂಬು ಪೋಯೆರ್.

"ಈರ್ ದಾದನೇ ಪನ್ಲೆ ಭಟ್ರೇ, ಇತ್ತೆದ ಜವನೆರ್ ಏರೆನ ಪಾತೆರಲಾ ಕೇನುಜೆರ್" ಅಯಿಟೊಂತೆ ಪಕ್ರು ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಒಗ್ಗರಣೆ.

ನರಮಾನಿನ ನಾಲಯಿ ಎಂಚ ಪಿರೇಡುಂಡು ಪಣ್ಪಿನೈಕ್ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ

ಭಟ್ರ್ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿದಾರತ್ತ್. ಬಾಯಿಡ್ ಮಗ ಮಗ ಬಂಜಿಡ್ ಧಗ ಧಗ ಪಣ್ಪೆನಂಚಿನ ನರಮಾನಿ. ಎಂಕ್‌ಲೆ ಸಾಗುವಳಿ ಕಂಡದ ಮಿತ್ತ ಬೊಟ್ಟು ಅರೆನ. ಆರ್ ಅಡಿಮೇಲಾಂಡಲಾ ಎಂಕ್‌ಲೆ ಕಂಡದ ಅರ್ದೊದಾತ್ ಬುಳೆಲಾ ಅರೆನ ಬೊಟ್ಟುಡು ಲಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ನಂಜಿಮನಸ್‌ದ ಭಟ್ರ್ ಸುಗ್ಗಿದ ನಟ್ಟಿದಪಗ ಕಟ್ಟದ ನೀರ್ ತಿರ್‌ಗಾದ್, ಚಂದುಮಾಮನ ಕೋಪಟ ರುಚಿಲಾ ತೂದಿತ್ತೆರ್. ಎದುರುಡ್ ಬಾಯಿನಿಲ್ಕೆ ಪಾತೆರ್‌ದ್ ಎಂಚಿತ್ತಿನಕುಲೆನ್‌ಲಾ ಮರ್ಲ್‌ಕಟ್ಟಪುನ ಅರೆನ ಉಲಯಿಡ್ದುಲಾಯಿದ ಪಿತೂರಿ ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿನೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಕರಿಯಣ್ಣೆ ದೊಂಪದ ಬೇಲೆಗ್ ಪೊವಂದಿನ್ನೈಕ್ ಒಂಜಿ ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಎಂಕ್ ನನಲಾ ಆ ದಿನೊಕುಲು ನೆನಪುಂಡು. ಯಾನದಗ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ದ ಅಕೇರಿದ ವರ್ಸೊಡು ಓದೊಂದಿತ್ತೆ. ಆ ವರ್ಸೊದ ರಂಗಪೂಜೆದ ದೊಂಪೊಡು ಕಡೆಕಾರ್‌ದ ಶಂಕರಗ್‌ಲಾ ಚಂದುಮಾಮನಕ್ ಲೆಗ್‌ಲಾ ನಡತಿನ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಾತೆರಕತೆ, ಬಲಿಪಿದಾಡ್‌ನಗ ಆಯಿನಾ ಪೆಟ್ಪುಪುಡೆ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ದುರಂತೊಗ್ ಕಾರಣ ಆಂಡ್.

ಊರುದಕುಲು ಮಾತ ಮಾಮನ ಪರವಾದ್ ಉಂತಿಯೆರ್. ದಿಂಜಿ ಸಭೆಟ್ ಮರ್ಯಾದೆ ದೆತ್ತರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಶಂಕರೆ, ಸರ್ಪೆಲೆಕ್ಕ ಸೂಯಿತೊಂದೇ ದೊಂಪ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ರಂಗಪೂಜೆ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಡೇ ಮುಗೀಂಡ್. ಇರ್ವೆರೆಗ್ ತಾಗ ಪಾಡ್ದ್ ಮನಿಪಂದೆ ದೂರೊಡೇ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ರ್ ಮೀಸೆದಡಿಟೇ ತೆಲಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅಪ್ಪೆಗ್ ವಿಷಯ ತೆರಿದ್ 'ಉಂದು ದಾದ ಮಲ್ತ ಮಾರಾಯ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಮಗೇ ನೆರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. "ಕಡೆಕಾರ್‌ದ ಶಂಕರೆ ಏರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡಾ? ಅರೆನ ಮೇಳದ ಗುತ್ತದ ಯಜಮಾನೆರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್‌ನ ನನ್ಯೆ. ಮೆರೆಗ್ ಉಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡಾ ನನ ಈ ಇಲ್ಲಡ್ ದಾದ ಮಾತಾ ಆವೆರೆಗ್‌ಉಂಡಾ?" ಅಪ್ಪೆ ತರೆಕ್ ಕೈ ದೀಯೆರ್.

'ಅಂಚ ಮಾತ ದಾಲಾ ಆವಂದ್ ಅಕ್ಕಾ, ಈರೊಂತೆ ಮನಿಪಂದೇ ಕುಲ್ಲೆ.' ಮಾಮ, ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಧೈರ್ಯ ಪಂಡೆರ್. ಆಂಡಾ ಅಪ್ಪೆನ ಪೋಡಿಗೆನೇ ನಿಜಾ ಆಂಡ್. ಅಮ್ಮೆರ್ 'ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ' ಪ್ರಸಂಗದ ತಾಲೀಮು ಇಲ್ಲಡೇ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್.

ನೆತ್ತ ಮನದಾನಿ ಎಂಕುಲಿರ್ವೆರ್ ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಅಪ್ಪೆ ಚಾವಡಿದ ಕಂಬೊಗು ಒರಗ್‌ದ್ ಮುರೆಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಪಡಿಮುಕ್ಕಲೆಡ್ ತರೆಕಂತಾ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತೆರ್. ಯಾಪಲಾ ಎಂಕುಲು ಬನ್ನಗ ಕಿದೆಟ್ ಎರುಕುಲೆಗ್ ಅರ್‌ಕಂಜಿ ದೀದ್ ಅಯಿಕ್‌ಲ್‌ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಎಡ್ಮೆದೆಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಂದಿಪ್ಪುನ ಮಾಮಿ ಆನಿ ಓಲುಲಾ ತೋಜಿಜೆರ್. ಅಪ್ಪೆಡ ಕೇಂಡಾ ಅರೆನ ಬುಲಿಪೊಂಜೇ ಉತ್ತರ. ದಿನಕರಿಯೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರಿಯಣ್ಣೆ ಮಾಮನ್ ಅರಸ್‌ದ್ ಅರಸ್‌ದ್ ಸೋತೆರ್. ಎಂಕುಲ್ ಅರೆಗಾತ್ರ ಕಾತ್‌ಕಾತ್ ಸೋತ.

ಮಾಮ ದೇಗ್ ಎಂಕ್‌ಲೆನ್ ಬುಡ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್? ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಅಮ್ಮೆರೇ ಅರೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್‌ದ್ ಪೋವೆರೆ ಪಂಡೆರಾ. ಏರೆಡಾ ಕೇನುನು? ಅಪಗ ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಕೇನೆರೆ ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್

ಧೈರ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಇತ್ತೆ ಕೇನೆರೆ ಅಮ್ಮೆರೇ ಇಜ್ಜೆರ್.

'ಸೇಕರಾ ಪೊರ್ತಾಯಿಜಾ ಮಗಾ" ಅಪ್ಪೆ ಮಿತ್ತ ಪುನಿಟೇ ಉಂತುದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಅಪ್ಪೆನ ಪಾತೆರೊಗು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಬೂರ್‌ದಿತ್ತಿನ ತಾರೆದ ಮಡಲ್‌ನ್ ಪೆಜಿದ್ ಒತ್ತರೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ ಬೀಜಿನ ಗಾಳಿಗ್ ಉಡಲ್ ತಂಪಾಂಡ್.

ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊಗ್ ಮನಸ್ ಹಗುರಾಂಡ್. ಈ ಕೆಸರ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನೊಡೇ ಏತೊಂಜಿ ನೆಂಪುಲು ದೆಂಗ್‌ದ್ ಉಲ್ಲಾ? ಮಾಮನ ಮೋಕೆ, ಎಂಕುಲೆ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆ, ಆ ಗೊಬ್ಬು ಗಮ್ಮತ್ತ್, ಮಾಮ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆ ಬತ್ತಿ ಬಂಜ. ಮಾತಾ ಈ ಕಮ್ಮೆನೊದ ಒಟ್ಟುಗೇ ಬಿರಾದ್ ಪೋತುಂಡು. ನನ ದುಂಬುಗ್ ಯಾನೊರಿಯೇ ಎಂಚ ಉಂದೆಡ್‌ದ್ ದೂರಪೋಪಿನಿ? ಪೋವೆರೆ ಈ ನೆಂಪುಲು ಎನನ್ ಬುಡುವಾ? ಆಜಿ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ಗಾತ್ರ ಯಾನ್ ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಬದುಕ್‌ನ್ ಕಳೆವೊನ್ನಿ ಸರಿಯಾ?

ಇಜ್ಜಿ, ಈ ಸರ್ತಿ ಏತೇ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ಸರಿಯೇ ಕಾರ್ತಿದ ಫಸಲ್ ಈ ಕಂಡೊ ನಿಲ್ಕೆ ತೆಲಿಪುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೊಡು. ಮಾಮನಲೆಕ್ಕ ಬಂಗಾರ್ ಉರ್ಕ್ಯಾರೆಗಾಜಿಡಲಾ ಮಲ್ಲಿಜ್ಜಿ. ಅಪ್ಪೆ ಮೋನೆಡ್ ತೆಲಿಕೆ ದಿಂಜಿಂಡ ಯಾವು. ಎಂಕ್‌ಲೊಟ್ಟುಡು ಮಾಮ ಇಜ್ಜೆರ್‌ಡಾ ದಾನಿ, ಆರ್ ತೋಜಾದಿ ತಾದಿ ಎಂಕ್‌ಲೆದುರುಡ್ ಉಂಡು.

ಎನ್ನ ಈ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರೊನ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ತೆರಿಪಾವೆರೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಪಜ್ಜ ಪಾಡಿಯೆ.

✍ *ಸುನೀತಾ ಎಸ್.*

"ಸುನೀತಾ ನಿವಾಸ" ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು, ಕರಂಬಳಿ - 576 102

ತುಳು ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದೆರೆ ಮಾಹಿತಿ ಗ್ರಂಥ

ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕಾದ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ, ಐಟ್ ಪರಿಣತೆರಾಯಿನ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೆರಾಯಿನ, ಸಾಹಿತಿ, ಕಲಾವಿದೆರೆ ಮಾಹಿತಿನ್ ಸಮಗ್ರವಾದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೈ ಪಾಡ್ದ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆಕ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ತನ್ಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತಿನನಕ್‌ಲೆನ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊಣುವ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುಲಭ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ನಮೂನೆಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಡ್ ಇಜ್ಜಿಂಡ ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ - **2459389, 2215941** ಸಂಪರ್ಕ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ನಮೂನೆದ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

'ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ', 'ತುಳು ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ' ಬೊಕ್ಕ 'ತುಳು ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದೆರೆ' ಮಾಹಿತಿಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ, ತುಳು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಅಭಿರುಚಿ ಇತ್ತಿನಕುಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಮುಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಹಾಯಕೆರಾದ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಆಸಕ್ತೆರ್ ಉಂದೆಕ್ಕಾದ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಚೇರಿಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆನ್ ಭೇಟಿಯಾವೊಲಿ.

ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಕತೆ

ಮಯ ಮಯ ಕತ್ತೆಲತ ಪೊರ್ತುೞ. ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಜಗಲಿಡ್ ಕುಳ್ಳುದು ಸಾದಿನೇ....ತೂವೊಂದು ಇತ್ತಾಳ್. ಮಗಳ್ ಲಿಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೆನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತರೆದೀದ್ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿದ್ರೆಗ್ ಸೇರ್ದಳ್. ಮಗೆ ರಾಮು ಈ ಪೊರ್ತುಗು ಏಪಲ ಬರ್ಪೆತೆ. ಇನಿ ದಾನೆ ಆಂಡಪ್ಪಾ?! ರುಸ್ಕಕ್ಕ ಯೋಚನೆಗ್ ಬೂರ್‍ಯಳ್. ಇತ್ತಿನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಪಾವು ಅರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವನಸ್‌ಗ್ ಮುಗಿತ್‌ಂಡ್. ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಮಗಳೆನ ಮೋನೆನ್ ತೂಯ್ಯ್ಯಾಳ್. "ಬಾಲೆ.... ಸಾಂತನಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ನೀರ್ ಪರ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ತಲ್ಮೆನ ಆತಿಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚ ನಿದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಗಳೆನ್ ಅರ್ಕ್‌ದ್ ಉಲಾಯಿದ ಕೋಣೆಡ್ ಜೆಪ್ಪುಡುದು ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬೈರಾಸ್ ಪಾಡ್ಯಳ್.

ಇಲ್ಲ್‌ದ ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಸುವ್ವು ಪೊತ್ತದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ ರಾಮು ಬತ್ತೆತ್ಯೆ.ಚೀರೊಡು ಒಂಜಿ ದಿನತ ಖರ್ಚಿಗ್ ಬೋಡಾಯಿ ಸಾಮಾನ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಕೈ ಪತ್ತಿ ಕಂಡಾನಿ ಮೂಜಿ ಜೋಕುಳೆಗ್ ಜನ್ಮ ಕೊರ್ದು.... ದೇವೆರೆ ಪಾದ ಸೇರ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ಆಕಾಸನೇ ಜಾರಿಲೆಕಾಂಡ್. ಎಲ್ಯ.... ಜೋಕುಳು ! ಸಾಂಕೊಡತ್ತ?....ಕೂಲಿ ಕೆಲ್ಸೊಗು ಪೋದು ಜೋಕುಳೆ ಬಂಜಿ ಜಿಂಜಾವೊನ್ದು ಇತ್ತಾಳ್!

ಕೃಷ್ಣೆಲ ರಾಮುಲ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸೊಗು ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಳ್. ಕೃಷ್ಣೆ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಯಿನಾಯೆ ಖರ್ಚಿಯೇ ಇಜ್ಜಾಂತೆ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣಾನ್ ಕಟ್ಟೊನ್ದು ಬತ್ತೆ. ಒಂತೆ ಸಮಯ ಆನಗ ಬೇತೆ ಇಲ್ಲ್ ಮಾಲ್ತ್‌ದ್ ಲೆತೊನ್ದುಲಾ ಪೋಯೆ! ಇತ್ತೆ? ರಾಮುನ ಕೈ ಸಂಸಾರದ ದಿಕ್ಕ್.

ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಸೊತ್ತು ಪಂಡ? ಅಕ್ರಮ ಸಕ್ರಮೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ರಡ್ಡ್ ಎಕ್ರೆ ತೆನ್ಕಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇತ್ತಿನ ಬೋಳು ಜಾಗೆ. ಸೋಗೆ ಮಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲ್. ಇಲ್ಲಾಡೆತ ಏರ್ಕ ಪರ್ಪಿ ನೀರ್‌ದ ಗುಂಡಿ ಗುವ್ವೆಲ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರ ವಾ ಕಾಚೆಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲ ಒರತೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪೆತ್‌ಜಿ.

ರಾಮು ನಿತ್ಯ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಪೆತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಾರ್ದ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ರ್ ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್. ಬತ್ತಿನಾರ್ ಗುವ್ವೆಲ್.... ಸುತ್ತಮುತ್ತ ತೂದು ಕಮ್ಮುದಯಿ ನಡ್ಯರ ಪಂಡೆರ್. ಮುನ್ನೂದು ದಯಿ ದರ್ಮೊಗು ಕೊರ್ಪೆಂದ್‌ಲಾ ಪಂಡೆರ್.

ರಾಮು ಭಟ್ರೆ ಅಲ್ತೆ... ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸು ಕೊಂಡುಬತ್ತ್‌ತ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬಯ್ಯ್ಯಡ್ ಗುಂಡಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಮ್ಮುದಯಿ ನಡ್‌ತೇ ಬುಡಿಯೆ. ಗುವ್ವೆಲೆಗ್ ತೊಪ್ಪೆ ಪಾಡ್ದ್ ದಯಿಕ್‌ಲೆಗ್ ನೀರ್ ಬುಡಿಯೆ.

ಇತ್ತೆ ಲಿಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೆ ಆತಾಳ್. ಕಮ್ಮುದಯಿಕುಳು ಪಿಂಗಾರ ಬುಡ್ತ. ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಇಲ್ಲಡೆಡ್ ಬೊಳಕ್‌ದ ದೀಪ ಪೊತ್ಯರ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ಲಿಲ್ಲಿಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ರಾಮುನ ಆಸೆ. ಮಗಳೆನ ಪೊರ್ಲುೞ ತೂದು ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಸಂತೋಸೊಡು ಉರ್ಕೆತಾಳ್. ಆಂಡ... ಮದಿಮೆದ ಗೇನ ಆನಗ ಸಿರ್ಕೆತಳ್. ರಾಮುಗು ಇತ್ತೆ ಕೊಟ್ಟೆಡ್ ನೇಲುನ ಕೆಲಸ ಇಜ್ಜಿ. ವಿಲಿಯರ್ಸ್ ಪಂಪು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಂಜ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್ ನಿಲಿಕೆ ಬಜ್ಜೈ ಉಲುಂಗೊಂತುಂಡು.

ಗುತ್ತಿಗಾರ್ದ ಕಡೇರ್ದ್ ಸಂಕರೆ ಪನ್ಪಿ ಪೊರ್ಲೆ ಲಿಲ್ಲಿನ್ ತೂವರೆ ಬತ್ತೆ. ಆಯೆಲ ಒರಿಯೆ. ಒರ್ತಿಯೇ ತಂಗಡಿ. ಬಿನ್ನೆರ್, ಇಷ್ಟೆರ್, ಕೂಡ್ದು ಎಡ್ಡೆ ಸಲಹೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅಂಚ..... ಎದುರು ಬದುರು ಮದ್ಮೆ ಆಂಡ್. ತಂಗಡಿಗಾತ್ರ ರಾಮು.... ಮದಿಮೆ ಆಯೆ...

ರಾಮು ತಂಗಡಿನ ಮಿತ್ತ್ ಆಸೆ ದೀಶ್ ತನ್ನ ಬೆಗರ್ದ ತೋಟೊಸು ಬಾವಗ್ ವಹಿಸಾದ್ ಕೊರ್ದು, ಬಾವನ ಬೋರಡ್ಕಡ್ ಇಲ್ಲ ಮರ್ಮಾಯೆ ಆಯೆ. ಆ ಜಾಗೆಡ್ ನಾಲ್ ಗುವ್ಪೆಲ್ ದೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನೀರ್ ತಿಕ್ಕಾಂದೆ ಪೋಂಡು. ರಾಮು ಮುಲ್ಪಲ ಒಂಜಿ ತೋಟೊ ಲಕ್ಕಾವೊಡುಂದು ನೆನೆತ್ತಿ ಆಸೆ ನಿರಾಸೆ ಆಂಡ್. ತಂಗಡಿಗ್‌ಲಾ ತೋಟ ಆಂಡ್... ಎಂಕ್‌ಲಾ ತೋಟೋ ಆಂಡ್... ನೆನೆತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ ಕೆಕ್ಲ್‌ಗ್ ಉರುಳು ಆಂಡ್.

ಕಾಲ ಚಕ್ರ ತಿರ್ಗೊಂದೇ ಪೋಂಡು. ರಾಮುಗು ಮೂಜಿ ಜೋಕುಳು. ಬುಡೆದಿಗ್ ಖಾಯಿಲೆ! ರಾಮುಗು ನಿತ್ಯ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸೊನೇ ಗತಿ ಆಂಡ್.

ಸಂಕರಗ್ ಐನಾಜಿ ಕಿಂಟ್ವಾಲ್ ಬಜ್ಜೆ ಆಪೆತ್‌ಂಡ್. ದುಡ್ಡುದ ಮತ್ತ್‌ಡ್ ಸಂಕರೆ ಪರ್ಪಿ ಮರ್ಲ್‌ಗ್ ಬಲಿ ಬೂರ್ಯೆ. ತೊಟ್ಟೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಪಂಡ ಆಯನ ಜುವ್ವೊನೆ. ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ದಿನೊಡು ಬಿಯರ್! ಬ್ರಾಂಡಿ! ವಿಸ್ಕಿ!.... ಒವ್ವಾಂಡಲ ಒಂಜಿ ತಪ್ಪೆತ್‌ಜಿ. ಅಂಚ ?... ತೂರಾಡುನ ಪದವಿ!

ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್, ಮಗಳ್... ಮರ್ಮಾಯನ ದಿಮಾಕ್ ಹೆಚ್ಚಾನಗ ತಡೆವರ ಆಪೆತ್‌ಜಿ. ರುಕ್ಕಕ್ಕನ್ ಕಜಾವುರ್ದು ಕಡೆ ಒಂದಾಯೆರ್. ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಕುಂದುದು ಎಲ್ಯೊಕ್ಟೆ ಆಯಳ್. ರಾಮು ಇಲ್ಲ್ ಬುಡುದು ಪೋನಗ "ಎನನ್ ಬುಡುದು ಪೋವಡ ಮಗ" ಕಣ್ಣ ನೀರ್ ದೀತ್ ಪನ್ನಗ? ರಾಮು ತಂಗಾಟಿನ್ ತೋಜಾಯೆ. ಮೆಲ್ಲ ಆಯಿನ ರುಕ್ಕಕ್ಕ.... ಪೆದಿನ ಮಗಳೆ ಮೋಕೆ... ಸಮಾಧಾನ ಕೊರ್‌ಂಡ್.

ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಮಲ್ಲ ಮಗೆ ಕೃಷ್ಣೆ ಬತ್ತಿತ್ತೆ. ಸಂಕರೆ ಬೋಡುಂದೇ ಕಾರ್‌ತಿರ್ಗದ್ ಲಡಾಯಿ ಕೊರ್ದು ಬೆರಿ ಪತ್ತಿಯೆ. ರಾಮು ತನ್ನ ಬುಡೇದಿನ ಖಾಯಿಲೆತ ಬಿಲ್ಲ್ ಸಂದಾವರೆ ಆವಂದೆ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಸಂಕರನ ಕೈ ಬಾಯಿ ತೂಯ್ಯೆ. ಸಂಕರನ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಂಪಾಂಡ್. ಬೋಡ್ಚಾಂತಿನ ಕೊರಸಂಡಿ ಪಾತೆರ ರಾಮುಗು ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ತೆ. ರಾಮುಗು ತಿಗಲೆಗ್ ಗುದ್ದಿಲೆಕ ಆಂಡ್.

ತಂಗಡೀಡ್ದ್ ಪೊರ್ಲುದ ನುಡಿ, ನಡೆ ತೋಜಿಜಿ. ತಂಗಡಿಗ್ ಅಣ್ಣನ ಮೋನೆ ತೂವರಲಾ ಆಯಿಜಿ. ರಾಮು ತಂಗಡಿನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ "ಲಿಲ್ಲಿ.... ಅಪ್ಪೆ ಕುಂಟು ಕುಂಟುದು ಪೋತಾಳ್. ಸರಿಯಾದ್ ತುವೊ್ವನು." ಪಂಡಿನಾಯೆ ಅಪ್ಪೆನ ಕಾರ ಮುದಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನಾಯ ಕಣ್ಣ್ ನಿಲಿಕೆ ತೂದು ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಕಾರ್ ಪತೊಂಡೆ. "ಅಪ್ಪೇ... ಕಷ್ಟ ಆಂಡ ಸುದ್ದಿ ಪಿನ್ಪಲ.... ಬತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತೊನ್ದು ಪೋಪೆ" ಪಂಡಿನಾಯೆ ಪಿರ ಮೋನೆ ತಿರ್ಗಾವಂದೆ ಬತ್ತಿನ ಸಾದಿ ಪತ್ಯೆ.

ರುಕ್ಕಕ್ಕ "ಉಂತುಮಗ... ಓಡೆಗ್ ಪೋಪ? ಒಂಜಿ ಕೊಂಡೆ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಅರ್ಧ ಕೊಂಡೆ ಮಾಲ್ತ್‌ದ್, ಬೆಗರ್ ನಾಂಟ್‌ದ್ ಬೆಂದನೇ ಮಗಾ" ಪಂಡೋನ್ದು ಬೂಲ್ತಳ್. ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿಲೆಕಾಂಡ್. ಜಗಲಿಡೇ ಜೆತ್ತಾಳ್. ಏತೋ ಪೊರ್ತು ಕರೀನಗ ಬಯ್ಯತ ಗಾಳಿಗ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಆಂಡ್. ಮಗಳ್ ಮರ್ಮಾಯೆ ಉಳಾಯಿದ ಕೋಣೆಡ್ ಕುಳ್ಳುದು 'ಗುಣು ಗುಣು' ಪಾತೆರುನ ಶಬ್ದ ಕೇನೇತ್‌ಂಡ್.

ಲಿಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಸಂಕರನ ಕೈ ಗೊಂಬೆ. ಲಿಲ್ಲಿನ ಬೆಚ್ಚ ನೆತ್ತೆರ್ ಅರಪಾಪಿನ ಸಂಕರನ ಸೊರ್ಕು ಲಿಲ್ಲಿಗ್ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ ಕೊರ್ಪೆತ್‌ಂಡ್.

ಸಂಕರನ ತಿದ್ದೆಪ್ಪೆನ ಮಗೆ ಬಂಬಿಲೆ ಅಪಗಪಗ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತ್. ಬಂಬಿಲೆ ತಾಲೂಕು ಆಫೀಸ್‌ದ ಜವಾನೆ. ತಾಲೂಕು ಆಫೀಸ್‌ದ ವಾ ಕೋಣೆಗ್ ಏತ್ ಬೊಳ್ಳು ಬೋಡುಂದು ಪೂರಾ ತೆರಿನಾಯೆ. ದಿನಾ.... ತೂದು ಕೇಸ್ದ್ ಕಾನೂನು ಕಲ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮಗೆ! ಬಂಬಿಲೆ ಸಂಕರಗ್.... ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಬದ್ಕ್ ಸೇರುನ ಸಾದಿ ತೂಪಾವರ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಬಂಬಿಲನ ಒತ್ತುನ ತಿದಿತ್ತ ಗಾಳಿ ಸಂಕರನ ಮೈಗ್ ತಂಪಾಂಡ್. ಸಂಕರೆ ಆಕಾಸೊಡು ಗೋಪುರ ಕಟ್ಟ್ಯೆ.

ಇತ್ತೆ ಸಂಕರನ ನಡೆನುಡಿ ಬದಲಾತಂಡ್. ಮಾಮಿ ಪಂಡ ಭಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಗೆಂಡೊದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಬೊನ್ಯದಲೆಕ. ಲಿಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೆನ ಎರ್ಕ ಕುಳ್ಳುದು ಅಪ್ಪೆನ ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ ಕೈ ದೀತ್, ಮುಗುರು ತೆಲಕ್ಕೆ ತೆಲ್ತ್‌ದ್ "ಅಪ್ಪೇ.... ನಿನ್ನ ಪುದರ್ದ್ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್ ತೋಟ ಎನ್ನ ಪುದರ್‌ಗ್ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಿ ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ನೊಂದಾವಣೆ ಮಾಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು. ಇಚ್ಚಾಂಡ ತೊಂದರೆ ಆಪುಂಡುಗೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮೋನೆನೇ ತುಯ್ಯಾಳ್.

ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ಚಾಟಿಡ್ ನೋತಿ ಲೆಕಾಂಡ್. ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರ್‌ಂಡ್, ದೊಂಡೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ಸರೀರೊ ನಡ್‌ಗ್ಯರ ಸುರುವಾಂಡ್. 'ಲಿಲ್ಲಿ ದಾನೆ ಪಂಡ? ನಿನ್ನ ಪುದರ್‌ಗ್ ಬರೆತ್ ಕೋರೊಡು?... ಎನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಜೋಕುಳೆ ಕೆಕ್ಲ್ ಕೊಯ್ಯುನ ಅಂದಾಜಿ ಅತ್ತಾ?" ಲಿಲ್ಲಿನ ದುರಾಸೆ ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ಬರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊರಿಲೆಕಾಂಡ್. ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ರಾಮುನ ಚಿಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಂಡ್. ಮಗಳ್ ಮರ್ಮಾಯ ಮಿತ್ತ್ ಅಪನಂಬಿಕೆ ದಿಂಜಿದ್ ಪೋಂಡು.

ರಾತ್ರೆ ನಿದ್ರೆಡ್ ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾತೆರುನ ಕತೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

"ರಾಮೂ... ರಾಮೂ... ಬಲ ಮಗ. ನಿನ್ನ ತೋಟೊಡು ಏತ್ ಬಜ್ಜೈ ಮಗಾ!... ಇತ್ತೆ ನಿಕ್ಕ್ ಸುಖ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡಾ?... ಪಗೆಲಿಡೀ... ಊರ್ದ್ಯಾಯ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ರಾತ್ರ ತಿಂಗೊಳುದ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕಷ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೋಟ ಮಾಲ್ತ. ನಾನ ಎಡ್ಡೆ ಸುಖ ಪಡೆಲ. ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಶರ್ಟ್ ಪೇಂಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೂಟ್ಸ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಕೈಕ್ ವಾಚ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಎದುರು ಬಲ ತೂಕ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿಪ್ಪರ ಸುರುಮಲ್ತಳ್.

ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ದಿನ "ರಾಮೂ... ರಾಮೂ... ಅವಾ... ನಿನ್ನ ತಂಗಡಿ ಬಾವೆ ಬಿರು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪಗರಿ ಬುಡ್ಪೆರ್. ಜಾಗ್ರತೆ... ಜಾಗ್ರತೆ ಜಾಗ್ರತೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರಬಾಯಿ ಪತ್ಯರ ಸುರು ಮಾಲ್ತಳ್.

ಸಂಕರಗ್, ಕೇನ್ ಕೇನ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಆಂಡ್. ನಿಂಗುನ ಸಾದಿತ ತಡೆ ಜಾರವರೆ ಬಂಬಿಲನ್ ತೂಯೆ. ಬಂಬಿಲೆ ಸುಲಭದ ಸಾದಿ ತೋಜಾಯೆ.

ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ಆನಿ ಎಲ್ಯ ಜರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ತರೆ ಸುತ್ತೊಂದುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕತ್ತೆಲೆಗ್ ಉಂಡಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತಳ್.

ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಲಿಲ್ಲಿ ಸಂಕರೆ ದೀಪ ಪೊತ್ತವೊನು ಬತ್ತೆರ್. ದೀಪದ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಆಯಿನ ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಯಳ್. ಸಂಕರೆ ಮಾಮಿನ ಎದ್‌ರ್ ಉಂತುದು ಪಂಡೆ... "ಮಾಮಿ ಈ ಕಾಗಜಿಗ್ ಈರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೋಡು" ಪಂಡಿನಾಯೆ ಮಾಮಿನ ಮೋನೆನ್

ತೂಯೆ. ರುಕ್ಕಕ್ಕಗ್ ಕುತಂತ್ರ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. "ಮೋಸೊ ಮೋಸೊ... ಎಂಕ್ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಾಯೆ." ಪಂಡಿನ ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಅರಬಾಯಿ ದೆತ್ತಳ್.

ಸಂಕರೆ, ಮಾಮಿನ ಬಾಯಿಗ್ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೆಕ್ಲ್ ಅಮರ್ತೆ. ಲಿಲ್ಲಿ ಠಸೆ ಪೇಪರ್‌ಗ್ ರುಕ್ಕಕ್ಕನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ ಒತ್ತಾವೊಂಡಾಳ್. ಮನತ್ತಾನಿ ಊರು ಇಡೀ ಸುದ್ದಿ. "ರುಕ್ಕಕ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಯಿಲೆಕ ಸ್ವರ್ಗೊಗು ಪೋಯಳ್" ಬೆಂಬಿ ಬೂಳ್ತ್ ಬೂಳ್ತ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರಿಯಳ್. ಸಂಕರೆ ಗಾಳಿ ಪಾಡೇತೆ.

ಸುಮಾರ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ ಕರೀಂಡ್. ಬಂಬಿಲನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಜೋಸ್ತಿ ಉಗ್ರಾಣಿ 'ಡಿ' ನೋಟೀಸ್ ಖಾಯಂ ಆವರೆ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮೂರ್ದು ಬರವು ಬರೆಯಿನ ದಪ್ಪ ಕಾಗಜಿಗ್ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟ್ ಒತ್ತವೋಂದು ಪೋಯೆ. ಲಿಲ್ಲಿನ ಪುದರ್‌ಗ್ ಬರೆಯಿನ ಮರಣ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಲಿಲ್ಲಿಗ್ ಪಟ್ಟೆ ದಾಖಲಾವರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೆಗಿ ಪಲಯಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ಬಜೀ ಒಂಜೇ ತಿಂಗೊಳುಡು ಲಿಲ್ಲಿನ ಪುದರ್‌ಗ್ ಪಟ್ಟೆ ದಾಖಲಾಂಡ್.

ಈ ಸಂತೊಸೊಡು ಸಂಕರೆ ಬಂಬಿಲನ್ ಸಮ್ಮಾನೊಗು ಲೆತ್ತೆ. ಬಂಬಿಲೆ ಪರ್ಯೆ!... ತಿಂದೆ!...ತಿಂದೆ!.. ಪರ್ಯೆ. ಸಂಕರಗ್ ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟ ಪರ್ಪಾಯೆ. ಸಂಕರೆ ಪರ್ನವು ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ್. ಮರೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರ್ಯೆ. ಕತ್ತೆಲೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಲಿಲ್ಲಿಗ್‌ಲಾ ಒಂತೆ ಅಮಲ್ ಏರ್ತ್‌ಂಡ್. ಲಿಲ್ಲಿ ಬಂಬಿಲನೇ ತೂದು ಮುಗುರು ತೆಲ್ಕೆ ತೆಲಿತ್ತಳ್ ಬಂಬಿಲೆ ತೆಲ್ಕೆಗ್ ತೆಲ್ಕೆ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಪಂಡೆ" ಒಂತೆ ಅಂಚಿ ಪೋಯಿ" ಲಿಲ್ಲಿ ರಡ್ಡೇ ಪಜ್ಜೊಡು ಬಂಬಿಲನ ಎರ್ಕ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಂಬಿಲನ ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಮದೆಕ್ಕ್ ಪಿದಾಡಿಯಾಳ್. ಬಂಬಿಲನ ಪೇಂಟ್ ಜಾರ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಆಡೆಗ್ ಪೋಯಿನ ಲಿಲ್ಲಿ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಉಂತ್ಯಳ್. ಸೆರಂಗ್ ಜಾರಾಯಿನ ಲಿಲ್ಲಿ "ಈರ್ನ ಉಪಕಾರ ಮರಪ್ಪಾಯೆ!" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಂಬಿಲನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್ಯಾಳ್.

ಒಂಜಿ ಕಂಡು ... ಕಂಠ ಪುಚ್ಚೆ ಅಪಗಪಗ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಯ್ತ್ ದೀಡಿ ಪೇರ್.. ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಪರೋಂತು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಪೇರ ಕರ?... ಖಾಲಿ. ಕರನ್ ತಿರ್ಗಾದ್... ನಕ್ಕ್‌ದ್... ಪೇರ್‌ದ ಪಸೆ ಕೂಡ ಮಾಜಂಡ್.

ಬಂಬಿಲೆ ಲಿಲ್ಲಿನ ಮೈಕ್ ಮೈ ತಾಗಾದ್ ಕುಳ್ಳಿನಾಯೆ... "ಲಿಲ್ಲೀ... ಸಂಕರನ ಕತೆ ಗೊತ್ತಾ?..." ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ... ಬಾರೀ ಪುರಾಣ ಓದಿಯೆ. ಲಿಲ್ಲಿಗ್ ಬೆಚ್ಚ ಆಂಡ್.

ಗೂಡುಟತ್ತಿನ ಪಕ್ಕಿಗ್, ಪಿದಾಯಿ... ಗೂಡು ಬುಡುದು ರಾವರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಆಂಡ್. ಲಿಲ್ಲಿನ ಕತೆ?... ಮಡುತ ಗಡಿಕ್?... ಮರ ಪೋಡಿತ್‌ಂಡ್.

✍ ಡಿ.ಜಿ. ನಡ್ಕ, ಪಡ್ಪಿನಂಗಡಿ ಕರಿಕಳ, ಸುಳ್ಯ, ದ.ಕ.

ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಲು

"ಗಾಳಿ ಸುದ್ಧಿಗ್ ಬೇಲಿ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಬೇಲಿ ನುರ್ಪ ಬಸವನ್ ಬುಡ್ಡು ದೇರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಪಂಡ್‌ದೊಂಜಿ ಗಾದೆ. ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿದ ಮೂಲ ನಾಡ್ಯರೆ ಪೋಂಡ ನಾಡ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚ ಆವು. ಸುದ್ದಿದ ಸುಳಿಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ನೆಲ ಪತ್ತೊಡಾವು.

ದುಂಬು ಸಾಲೆದ ಕನ್ನಡ ಪಾಠಮಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. "ಸುಬ್ಬಾ ಭಟ್ರ್ ಮೂಜಿ ಕಕ್ಕೆ ಕಕ್ಕಿಯೆರ್" ಪಂಡ್‌ದ್. ಉಂದು ಏರಾಂಡಾ ನಂಬುನ ಸುದ್ದಿಯಾ? ಆಂಡ ನಂಬಿಕೆದ ಮಲ್ಲ ಜನ ಪಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಂದೆ ಉಪ್ಪಿಯರೆ ಆಪುಜಿ.ಅಂಚ ಒರಿ ಬಿರ್ಸೆ ಸುದ್ದಿದ ಬೆರಿಪತೊಂದು ಪೋಯೆ. "ಯಾನ್ ಪಂತಿನಿ ರಡ್ಡ್ ಕಕ್ಕೆ ಕಕ್ಕಿಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೂಜತ್ತ್" ಪಂಡ. ಸುರುತ್ತಾಯೆ. ಅಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪೋದು ತೆರಿಯೋನ್ನಗ ರಡ್ಡ್ ಅತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಂಡ್. ಅಖೇರಿಗ್ ಸುಬ್ಬಾ ಭಟ್ರೆಡೆ ಖುದ್ದು ಪೋದು ಪಿನ್ನಾಗ, ಸುಬ್ಬ ಬಟ್ರೆನ ಸುದ್ದಿ ಬೇತೆನೇ, "ಒಂತೆ ಪಿತ್ಥ ಹೆಚ್ಚ ಆತ್‌ಂಡ್ ಜರಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ಒರ ಕಕ್ಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕರಿನೀರ್‌ದ ಲೆಕ್ಕನೆ ಕಕ್ಕಿಯೆ" ಪಂಡೆರ್. ಸುದ್ದಿದ ಮೂಲೊಗು ಪೋನಾಗ ಗಾಲಿ ಸುದ್ದಿ ತೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ಅವೇನೇ ಸತ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋಪುಂಡ, ಮೂಜಿ ಪೋದು ಮುಪ್ಪ, ಮುನ್ನೂದುಲಾ ಆತುವಾ ದಾನ್ನ. ಅಯಿಕ್ಕೆ ಪನ್ಪಿನಿ. ಕಣ್ಣದುಂಬೇ ತೂಯಿನೆನ್ನ ಪರಡ್‌ದ್ ತೂವೊಡು. ಚವುಲಿ ನೀರೇ ಆಂಡಲಾ ಅರಪಾದ್ ಪರೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್.

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಲಡಾಯಿದ ಕಲಟ್ ದ್ರೋಣೆ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಪ್ಪುನಗ ಪಾಂಡವೆರೆಗ್ ಆಯನ್ ಗೆಲ್ಪೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕೃಷ್ಣೆ ಒಂಜಿ ಉಪಾಯ ಪನ್ಪೆ. ದ್ರೋಣಗ್ ಕೇನುಲೆಕ ಧರ್ಮರಾಯೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೆ ತೈತೆಂದ್ ಪನೊಡು ಪಂಡೆ. ಧರ್ಮರಾಯೆ ಸುಲ್ಲು ಸುದ್ಧಿ ಪನಿಯರೆ ಒತ್ತೊನುಜೆ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಸಲಾದ್ ಭೀಮೆ, ಅಶ್ವಾತ್ಥಾಮೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದ ಆನೆನ್ ಧರ್ಮರಾಯನ ದುಂಬು ಕೆರ್ದೇ ಪಾಡ್ಯೆ. ಅಯಿನ್ ತೂಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಧರ್ಮರಾಯೆ "ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಹತೋ ಕುಂಜರ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೆ. 'ಕುಂಜರ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನ ಶಬ್ದ ದ್ರೋಣಗ್ ಕೇನಂದಿಲೆಕ ಮಲ್ಪೆರೆ, ಅವೇ ಪೊರ್ತುಗು ಕೃಷ್ಣೆ ಶಂಖ ಉರ್ತೆ. ಧರ್ಮರಾಯೆ ಪಂಡಿನ ಸತ್ಯಂದೇ ಎಣ್ಣಿನ ದ್ರೋಣೆ ದುಂಬು ಪಿರ ಅಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪಂದೆ ಕಾಯೊನು ಅವುಲೇ ಬುಡುದು,ಮಗನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯೆ. ಅಪಗ ದೃಷ್ಟದುಮ್ನೆ ದ್ರೋಣನ ಕಾಯೊನು ತಜತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ಯೆ. ಅಂಚ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿನ್ ಸತ್ಯಂದೇ ನಂಬಿನ ದ್ರೋಣೆ ಕಾಯ ಬುಡೊಡಾಂಡ್.

ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ಪೊಂಜೊವು ಅಂಜೋವೆಡ್ ಒಂಜಿ ಮುಟ್ಟು ದುಂಬುಗೆ. ಅವು ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವೊಡುಂದು ಇಜ್ಜಿ. ನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ತಲೆಂಬುಗು ಕೆಬಿ ಕೊರಿಯರ್‌ಡ ಊರುದ ಏತೇತೋ ಭಾಗವತೊಲು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದ್ ಬರು. ಆಂಡ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ನೆಮ ನಮ್ಮಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್ ಪರೆಂಚೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂದು ಪೊಣ್ಣ ಜನ್ಮೊಗು ಧರ್ಮರಾಯ ಕೊರ್ತಿನ ಶಾಪಗೆ. ಪೊಂಜೆವೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಒರುಂಬ ತಿಂಗೊಲು ಬಂಜಿಡ್ ತುಂಬುನ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಸುದ್ದಿನ್ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆಲಾ ಬಂಜಿಡ್ ಒರಿತ್ತೊನಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ತೆರಿ ಸುದ್ದಿನ್ ಒಂಜಿ ಗಲಿಗೆಲಾ ಬಂಜಿಡ್ ಒರಿತ್ತೊನಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ತೆರಿ ಸುದ್ದಿನ್ ಎದುರು ತಿಕಿನಕ್ಲೆಡ ಪಂಡ್‌ಜಿಡ ಎಕ್ಕದೆ ಸುರು ಆವು. ಏರೆಡ ಒವೆನ್ ಓಲು ಪನೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಬುದ್ದಿವಂತಿಕೆನ್ ತೋಜಾವುಜೆರ್.

ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಲು ಮಾತ ಪ್ರಸಾರ ಆಪಿನಿ ಓಲು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಗಡಂಗ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ , ಹೋಟೇಲ್‌ಡ್, ಇಸ್ಪೀಟ್‌ದ ಕಲಟ್, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟದಲ್ಪ, ಬೀಡಿದ ಬ್ರೆಂಚ್‌ಡ್, ನೀರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನಲ್ಪ, ಕುಂಟು

ಅರ್ದೆರೆ ಪೋಯಿನಲ್ಪ, ಅಂಕಾಯನದಲ್ಪ ಮಾತ, ಒರಿಯಕೊರಿ ಪರಿಚಯದಕ್ಲು ಒಟ್ಪಾನಗ ದಾನೆಂಡಲಾ ಪಾತೆರೊಡೆ. ಪಾತೆರಿಯೆರೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಅವಕಾಶೊಡು ಊರುದ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರೊಡು. ಸುದ್ದಿನ್ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಪಂಡಿಜಡನೇ ಕೇಣುನಕ್ಲೆಗ್ ಅರ್ತಿ ಆವು. ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತಿ ಸುದ್ದಿಗ್ ಒಂತೆ ಪುಲಿ, ಖಾರೆ ಸೇರಾದ್ ಒಗ್ಗರಣೇ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಘಮ್ಮಂದ್ ಪರಿಮಳ ಬರು. ಆಂಡ ಏರೆರೆ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರುನಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಬೆರಿತೋಜುಜಿ. ಅವೆನ್ ಬೊಕೊರಿ ತೂದು ಪನುವೆ.

ನಮ ಇತ್ತೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿ, ಪಾತೆರ್‌ದ್ ಕಾಲಕರಿಪ್ಪು ಬದಲ್‌ಗ್ ದುಂಬು ಬಾಳ್‌ದ್ ತೈತಿನಕ್ಕೆ ಸುದ್ದಿ ಫಾತೆರ್‌ಂಡ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿದ ಸುಳಿ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡಲಾ ಅಕ್ಲು ದಾಲ ನಮಡ ಕೇನಿಯರೆ ಬರಯೆರೆ. ನಮ ಪಂಡಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡಿನಕ್ಲೆ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಮರಪಂದೆ ಒರಿವುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಕೇಂಡಿನಾಯೆ, ಪೇಪರ್‌ಡ್ ಕತೆಕಾದಂಬರಿಡ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಬರೆಯೆಡ ನಮ ಬುಡಿನ ಬುರುಡೆ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಾದ್ ಒರಿವುಂಡು.

ಪುರಾಣೊಡು ಒಯಿನ್ ಓದುಂಡಲಾ ನಾರದೆರ್ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು ಬತ್ತಿ ಪೆಟ್ಟಗೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ ನಾರದೆರ್ ಬತ್ತೆರ್, ದಾದ ಪನ್ಪೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಬಿ ಕೊಂಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆನಿಯರೆ ತಯಾರ್ ಆಪೆರ್, ಇನಿತ್ತ ಕಾಲದ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರಕೆರ್ ಮಾತ ನಾರದೆರೆ ಸಂತಾನದಕ್ಲು ಆದ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಪಂಡ ನಾರದೆರ್ ಒರ ಪೊಣ್ಣು ಆದ್ ಅಜಿಪ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆದ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆಂಡ ಪುರಾಣದ ನಾರದೆರೆನ ವಾರ್ತೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾತ ಲೋಕದ ಕಲ್ಯಾಣಥೊ೯ಗು ಆಂಡ, ಇನಿತ್ತ ನಮ್ಮ ನಾರದೆರೆ ಗಾಳಿ ಪಾತೆರ ಮಾತ ಉದರ ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥ ಕುಲ್ಲುದಿ ಕುರ್ಚಿ ಕೆರೆಂಚಿ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಒರಿತೊನುನ ಪ್ರಯತ್ನ. ಇನಿತ್ತ ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಲೆನ ಸುದ್ದಿಲು ಮಾತ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಂದೇ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅಂದ್ ಸುದ್ದಿ ಪರಡೊಡ ಗಾಳಿ ಬೋಡೆ ಬೋಡು. ನಮ ಪಾತೆರಿ ಪಾತೆರ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಬೂರೊಡ್ದ ಗಾಳಿದ ಮೂಲಕನೇ ಪೋವೊಡು. ಗಾಳಿ ಇಜ್ಜಂದಿನಲ್ಪ ಶಬ್ದ ಪ್ರಸಾರ ಆಪುಜಿ. ಆಕಾಶವಾಣಿ ದೂರದರ್ಶನಲೆಡ್ ಮಾತ ಪಾತೆರಿನ ಪಾತೆರ ಪರಡುನು ಗಾಳಿದ ಮೂಲಕನೆ. ಅಂಚಾದ್ ನಮ ಆ ಗಾಳಿನ್ ಮಲಿನ ಮಲ್ಪಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯಗ್ ಅನುಕೂಲ ಅಪಿನ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪೊಡು. ಮಾನ ಪ್ರಾಣ ಪೋಪಿನಂಚಿನ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಕುರ್ತೆಲ್ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆನ್ ಪಂಜಿಗ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಂಜಿ, ಕೆಸರ್‌ನ್ ಕುರ್ತೆಲ್ ನೀರ್‌ನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಅತ್ತಂದೆ ತಿಳಿ ನೀರ್‌ದ ಕೆದು ಬರಿಕ್ಕ್ ಅವು ಸುರಿಯರಂದ್.

ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ತನ್ನ ಮೇಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಮೂಜಿ ಬೊಂಬೆಲೆನ್ ತನ್ನ ಗುರುಕುಲು ಪನ್ಪೆದೆರೆಗೆ ಒಂಜನೇ ಮಂಗನ ಬೊಂಬೆ ರಡ್ಡ್ ಕೆಬಿನ್ನ ಕೈಟ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ಬೊಡ್ಚಂದಿನ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿ ಕೇಣಾಯೆ ಪನ್ಪೆದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ರಡ್ಡನೆ ಮಂಗೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೊಂದು ವಾ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಲಾ ಪನಯೆ, ಪನ್ಪೆದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ, ಮೂಜನೆ ಮಂಗೆ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆನ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ವಾ ರೀತಿದ ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನ ದೃಶ್ಯಲಾ ತೂವಯೆ, ಪನ್ಪಿನ ನೀತಿಲೆನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪೆದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ.

ಅಂಚೆನೆ ನಮ ಗಾಳಿ ಸುದ್ದಿಗ್ ಕೆಬಿ ಕೊರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಒಂಜಿ ಕೆಬಿಟ್ ಕೇಂಡಿನೆನ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ, ಕೆಬಿಟ್ ಪಿದಾಯಿ ಬುಡೊಡು. ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನೆನ್ ತೂವಂದೆ ಪಾತೆರಂದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನೊನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಲ್ಪೊನೊಡು.

ಯು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಇರುವೈಲು, ಮೇಗಿನ ಬಾಳಿಕೆ, ಇರುವೈಲು - 574 144

(ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು ದೂರದರ್ಶನೊಡು ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡಪಾಯಿನ 'ಬಿಸು ಕಣಿ ಕಬಿ ಕೂಟೊ'ಡು ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುದ್ದುಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ, ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ಬಿ. ಶಶಿಲೇಖಾ, ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಹೇಮಾವತಿ ವೆಂಕಟ್ ಸುಳ್ಯ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ದೂರದರ್ಶನೊಡು ಪ್ರಸಾರ ಆಯಿನ ಈ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಮದಿಪುದ ಓದುಗೆರೆಗಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲ)

ಅಜ್ಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೆಲತ ಮರ

ಎಂಕ್ಲೆ ಜಮ್ಮದಿಲ್ಲ ಜಾಲ ಬರಿಟುಂಡು
ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಪೆಲತ ಮರ
ಏನಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿನಿಕ್‌ಲಂಚನೆವುಂಡು.

ಅಜ್ಜಿ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರಾನಿ ಈ ಮರತ ಕತೆನ್
ಅಜ್ಜೆರ್ ನಡ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಾಯಿನೆನ್
ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡೆ ದಾಲಾದಾಂತಿ ಕಾಲೊಡು
ಉಂದೆಲ್ಯ ಪೋದು ಮಲ್ಲೆ ಆದ್
ಪೊರ್ಲುಯ ಪುಡ್ಕೆನ ದಿಡ್ಕೆನಾಯಿನೆನ್
ಜಾಲೊರ್ಮೆ ನಿರೆಲಾದಿತ್ತಿನೆನ್
ಮುದೆಲ್ ತೋಜಂದಿಲೆಕೊ
ಮರ ನಿಲ್ಕೆ ಗುಜ್ಜೆ ಪತೊಂದಿನೆನ್
ಕಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಿಲು ಚಣಿಲುಲಿಲ್ರ್ ಫಗೆಲ್
ಅಯಿಟೇ ಒಕ್ಕೆಲಾವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್!

ನೆನೆಪಾವೊಂದುಂಡೆಂಕ್
ಯಾನ್‌ಲಾಯೆಲ್ಲಿಪ್ಪುನಗ ಪೆಲತ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಕುಲುದು
ತಾಲಿ ಪಂರ್ದಿರೆ ಮಯಿ ಕಳ್ಳಿಗೆಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್
ಅರ್ಕೊಂದು ತರ್ಕೊಂದು ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತಿನವು
ಸುತ್ತ ಪಾರೊಂದು ಬೇರ್‌ಲೆಡ್ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್
ಬಾಕಿ ಜೋಕುಲೆಡಪ್ಪ ಲಾಗ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನವು !

ತುಂಡಾಯಿ ನುಗ ನಾಯೆರ್‌ಲೆನ್
ಪೊಲಿತ್ತ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ದೀವಂದೆ
ಮರತಮರ್ಕೆಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಾದ್
ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಪಲಯಿಲೆನ್ ಮರಕ್ಕೆರಗಾದ್
ದೀವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆ !

ಕತ್ತಲೆ ಆನಾಗ ಕೋರ್ಲೆ ಕೂಡುಗು ಪಡಿಪಾಡ್ನಾಗ
ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಳ್ಳಿ ಪೂಂಜೆ
ಇರ್ಲ್ ಪೆಲತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕೊರಕೊರ ಕುಟ್ಕೊಂದು
ಬೊಳ್ಪಾಯೆರೆ ದುಂಬು ಕೆಲೆತ್ತ್ ಕೆಲೆತ್ತ್
ಜೆತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನಕುಲೆನ್ ಮೆನ್ತ್ ಲಕ್ಕಾವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್
ಕೇನೊಂದಿತ್ತೆ

'ಅಂದಂಬೆ ಪೂಂಜನ್ ಕೋಡೆ ಪತ್‌ರ್ ಪಾಡ್ದ್‌ಜನಾ?
ಅವು ನನ ಕಾಪುದ ಪೆರಡೆಗ್ ಬೆರಿಮುಟ್ಟಂದೆ ಕುಲ್ಲುವಾ?
ಅಜ್ಜಿ ಇಂಚ ಪರಪರಂದ್ ಪರೆಂಚೊಂದಿತ್ತಿನೆಕ್
ಕೆಬಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆ!

ಒರೊರ ಗೆಂದಗಿಡಿ ಪಕ್ಕಿಸಾಲೆ
ಪೆಲತ ಮರತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್
ಕಬ್ಯುದು ಕುಲ್ಲುದು ಕಾತೊಂದು
ಕಾಪುಡ್ದ್ ಜತ್ತಿ ಕಿನ್ನಿಲೆನ್ ಕೊಡತ್ ರಾದ್ ಕೊನೊನಗ
'ವುವ್ವೇ ವುವ್ವೇ'ಂದಜ್ಜಿ ಗಿಡೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ
ಯಾನ್‌ಲಾ ಪೋಡಿದಜ್ಜಿನರಾದ್ ಪತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ

ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತೂಂಡ
ಮರತಡಿಟ್ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ
ಬಾವೊಲಿ ಕಕ್ಕೆಲು ತಿಂದ್‌ಪಾಡಿ
ಬಗೆಬಗೆತ ಪಂರ್ದುಲಂಡಿ ಕೊರಂಟುಲು

ಇಂಚಿಪ್ಪ ಮರತ ಮಿತ್ತನ್ನಾದ್ ತೂಂಡ
ಒಲ್ತ್‌ಡ್ದ ತೆರಿಯಂದಡ್ಡಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್
ಪೊರ್ಲುಡರಲ್ದ್ ದಂಗ್‌ದಿ
ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾವು ವಾಪತ್ತಿಮದಿಮಾಳ್

ಮುರಾನಿ ಮುರಾನಿಯಜ್ಜಿ ಸೈತಿ ಬೊಜ್ಜದಾನಿ
ಎಂಚಿನಾಂಡಾ ದಾನ್ನಾ !
ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯಿತ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲ್
ಪೊಲಿದ್ ಬೂಂರ್ದುನಡೀರ್‍ಲ್ ಪೊರ್ತು
ಮನದಾನಿಯಪ್ಪೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್
ಅಲಾ ತೂಯನ ನಿನ್ನಜ್ಜಿನ ಕಾಳೆಪೋಯಿನ ಗುರ್ತ!

✍ *ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ* ದೃಶ್ಯ, ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 006

ಬಿಸುತ.... ಪಿರ... ದುಂಬು

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್... ಬಿಸು ಪಂಡ
ಪರಮಾನ್ನೊಡ್ ಲತ್ತ್ ಬೀಜದ ಬಿರ್ಸತ್ತ್
ಪಿರಿಯಾಕ್ಲೆ... ಕಿರಿಯಾಕ್ಲು ಸಂದಾವು ಮರ್ಯಾದಿ
ಪಡೆಪಿ... ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ಮದಿಪು

ಅರ್ತಿಕುಸೆಲ್‌ಡ್ ಮೋಕೆ ತೆಲಿಕೆಡ್
ಕರಿ ಒರುಸೊನು ಸುಗಿತ್ ಸಂದಾವು ಸೊಲ್ಮೆ
ಉಡಲ್ ದುಲಯಿದ ಅಜೆಪು ಅಕ್ರೊಟ್ಟು
ಪೂಜು... ಮುಲಾಮು

ಪಿರಪ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಅಕ್ಕರೊಡು
ಪೊಸ ಒರುಸೊನು ಎದುಕೊನು ಉಚ್ಚಯ
ಬಿಸುತಾನಿ ಬೀಜುಗಾಳಿಗ್ ಜಿಂಜ ಬಲ
ದೊಂಬು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಡಲ್ ಅಮರ್‌ದ್
ಬಾನನಿಲ್ಕೆ ದೆಂಗ್‌ಗೊಬ್ಬು ಮುಗಲ್‌ದಾಟೊ
ಗಾಳಿ ಕೂಟೊಲು ಭೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಸಲ್ಮಂತೊಡು
ಪಗ್ಗುಡೊಂತೆ... ಬೀಜ ಬಿತ್ತ್ಯರೆ ಬೇಶೊಡು ಪನಿತ್
ನೇಜಿ ಕೊಡ್ಯರೆ.. ನುಂಗು ದೆಕ್ಕಾಯಿ

ಜೀವ ಜಂತುಲೆ ಉಡಲ್ ತಂಪುಗ್
ಕಾರ್ತೆಲೊರ್ಮೆಲ ಬಿತ್ತು ಬರ್ಸದ ಬುಲೆಕ್
ಬಿಸುಪಂಡ.... ಬೊಳ್ಳಿಬೊಲ್ಪುದಕಲ
ಉಲಯಿ.. ಪಿದಯಿ... ನಮನಡಪು
ನಡಕೆದ.. ಕಮ್ಮೆನ

ಉಳ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಪತ್ತು ಕನ್ನಡಿ
ನಮ್ಮೊಲಯಿ ನಮ ಪಾಡು
ಸವಾಲ್ .... ಜವಾಬುಡ್ ಗೆಂದ್‌ದ್
ಗಡಿ ಪತ್ತೆರೆ... ಉಂದು ಮೂರ್ತ

✍ ದೇವಿಕಾ ನಾಗೇಶ್
'ಶ್ರಾವಣ' ಉರ್ವ ಚಿಲಿಂಬಿ, ಮಂಗಳೂರು - 6

ಮಾಣಿಗೆರಡ್ ಪಾತೆರ

ಮನಸ್ ಹಿಡಿತೊಂಟಿತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಿಗ್
ದಿನಲ ಬರ್ಪುಣೊ ಸುಖಲ ದುಃಖಲ
ಅನವರತನೆವು ಒಂಜೆಲೆಕ ಪೋಡಿಗೆನೆಯಿಪ್ಪುರಿಣೇ||
ಮನುಷ ಲೆಕ್ಕನೆ ಯೆಡ್ಡೆ ರೀತಿಡೆ
ಮನಸ್‌ಡೇ ಧೈರ್ಯೊಂಟೆ ಬಾಳುವೆ,
ಕನಸ್‌ಡ್‌ಲ ಬೇತೊರಿಯಗೇ ಹಾಳೆಣ್ಣ ಯೇಪಳ್‌ಲಾ ||೧||

ಬಾಳ್ವೆ ಮೆರೆವೆರೆ ಮಲ್ಲೊ ಜ್ಞಾನಿಳೆ
ಬಾಳ್ವೆನೇ ತೆರಿಯೊಂತು ಕಲ್ತ್‌ತ್,
ಓಳು ಪೋಂಡಲ ಯೆಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಧರ್ಮ ತೆರಿಯೊಂತು ||
ಬಾಳ್ವೆನಂಪೊಡು ಸತ್ಯ ನೀತಿಡೆ,
ಬಾಳ್ವೆಡೇ ನ್ಯಾಯೊಂಟೆ ಬಾಳೊಡು
ಬೂಳ್ಯೆರೇವನ್ ದುಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಡ್ ನಡತೆ ಕೆಟ್ಟೊಂತು ||೨||

ದಾನ ಧರ್ಮನ್ ಮಾಂತ್‌ತೇ ಸುಖ-
ನೇನಿಗ್‌ಲ ಪಡೆವೊಡುಣಿ, ಬಡವಗ್
ವಾ ನಮುನೆ ಸಹಕಾರನೆಂಪೆರೆಗಾಪ್ಣ ಅವೆನಂಪು||
ತಾನೆ ತನ್ನೊನೆ ಪಣ್ತೆ ಸ್ವಾರ್ಥವು
ಯೇನಿಗ್‌ಲ ಲಾಯ್ಕಾತ್ ! ಮನುಷಡ
ಮಾನವೀಯತೆ ಬೋಡು ಮನುಷೆರೆಲೆಕನೆ ಬಾಳೊಡುಣೀ ||೩||

ತನ್ನೊ ದೇಹನೆ ಸಾಂಕುಣಾಕುಳು
ಕಿನ್ನಿ ಮನಸ್‌ದೊ ಸ್ವಾರ್ಥಿಳೇ ತೆರಿ !
ತನ್ನೊ ಲೆಕ್ಕನೆ ಬೆತೊರಿಲಾ ಪತ್‌ತೆಣ್ಣೊಡೇಪಗ್‌ಲಾ ||
ದಿಣ್ಣ ಸದ್ಗುಣನೆಪ್ಪಿ ಮನುಷೆರ್
ಉಣ್ಣಗಾ ಪಾಲಂತ್‌ತುಣುವೆರ್,
ಧನ್ಯರೇವೊಡು ದಾನ ಧರ್ಮನೆ ಮಾಂತ್ ತೇಪಳ್‌ಲಾ ||೪||

ಇತ್ತೈಟೇ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಪುಣೊ
ಉತ್ತಮಗ್ ಅನುದಿನಲ ನೆಮ್ಮದಿ,
ಬೆತ್ತ ಬೋಡೂಂತೆಣ್ಣುಣಾಕ್ಲೆಗ್ ತೃಪ್ತಿಯಿಪ್ಪುನ್‌ಣೀ ||
ನಿತ್ಯ ಧನ ಕನಕೊಂಕ್ಲೆ ಸಂಗ್ರಹ
ಮಸ್ತ್‌ಡಂತ್‌ತೆ ಕುರೆನ ಕಟ್ಟ್‌ತ್,
ಸೈತ್ತ್ ಪೋನಗ ಮಾಂತ್ಲೊ ಯೇರೇಗ್ಲ ಪೋವತಣೀ ||೫||

ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಪೂರೆನ್ಲ ದೇವೆರೆ
ಯಿಷ್ಟ ಪಂಡ್‌ತೆ ತಾಳ್ಮೆಡಿಪ್ಪೊಡು,
ಕಷ್ಟ ಬನ್ನಗ ಪೋಡ್ಯೆರೇವನ್ ಧೈರ್ಯನೆಪ್ಪೊಡುಣೀ ! ||
ಅಷ್ಟ ಐಶ್ವೈರ್ಯೊಂಕ್ಲು ಬನ್ನಗ
ಸ್ಪಷ್ಟ ಸದ್ಗುಣನೆಪ್ಪೊಡೇಪಲ
ದಟ್ಟ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂತೊ ಬಡವಗ್ ಧರ್ಮನೆಂಪೊಡುಣೀ ||೬||

ಅಲ್ಪೆರೆನೊ ಸಹವಾಸನೆಂತಡ
ತೆಲ್ಪೆರ್‌ಣಿ ಸಜ್ಜನೆರ್ ! ಬಾಳ್ವೆಡ್
ಕಲ್ಪೆರೆಗ್ ಸದ್ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನನೆ ಸಿಕ್ಕನೇಪಳ್‌ಲಾ ||
ಅಳ್ಪ ಮುಳ್ಪಲ ತಿರ್ಗ್ ತಿರ್ಗ್‌ತೆ
ದಪ್ಪ ಮಂಡೆಡೆ ಬಾಳ್ವೆನೆಂತ್‌ತೆ,
ಬೆಪ್ಪೆರೆನೊಲೆಕ ಬಾಳ್ವೆ ಮುಗಿಪುಣು ! ಪುಟುತು ಫಲನೆದ್ದಿ ||೭||

ಪೊಳ್ತುಗಂಪುಣೊ ಕೆಲಸನೆಂಪೊಡು
ಪೊಳ್ತು ತತ್ತಡ ಫಲನೆ ಸಿಕ್ಕನ್,
ಪೊತ್ತೊತುನೊ ದೀಪೌವೆ ತೊಕಿಬೆತ್ ಎಣ್ಣೆ ಜಾಯೆ ಪಣೇ ?
ನಿತ್ಯ ಬೆತೊರಿಯನಿಲ್ಲೊಲಿತ್ತೆಡ
ಅತ್ಯಧಿಕ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಿಕ್ಕುವ?
ವ್ಯರ್ಥನೇವುಣಿ ಬಾಳ್ವೆ ಹಂಗ್‌ಡೆ ಬದ್ಕುಣಲ್ಕಾವು ||೮||

✍ **ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ**, "ದುರ್ಗಾ ಪ್ರಸಾದ", ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದವು, ಸಂಪಿಗೆ -574 275

ಬಿಸುಕಣಿ

ಪೊಸವರ್ಸ, ಇಗಾದಿನೆದ್ದೊನೆರೆ ಬಿಸುಕಣಿಕ್ ಸಜ್ಜಾಯಿ
ಅರಿತಾರಾಯಿ, ಪಲತಂಬುಲ ಪಣವು ಪದ್ವೆಯಿ
ಕಾಯಿಕಜಿಪು, ಕಳಶಕನ್ನಡಿ ದೀದ್ ಪೂಪುರ್ಪೊಡೈತಾದ್,
ದೀಪ ಅರ್ಲಾದ್ ಪುಡಾಡ್ನಗ,ಮನಸ್‌ಡುಂಡಾಂಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆದ ಪಕ್ಕಿ!

ದುಂಬು-ಪಿರ ತೂವೊಂದು ತುಲ್ಲರುನ ಪಕ್ಕಿಗ್,
ಬೇವು - ಬೆಲ್ಲ ತೋಜಾಂಡ ಕಯ್ಪಿಗೇ ಕುಡತ್‌ಂಡ್!
ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ಪ್ರಶ್ನೆ - ಓಲುಂಡು ಬಿಸುತ ಕುಸಿ? ಗೆಲ್ಮನೊದ ಬಾಮ ?
ಬೂಮಿಬಾನೊದ ಪೊರ್ಲು, ಗಾಳಿ ನೀರ್‌ದ ತಿರ್ಲ್ ತೆಟ್ಟಾದ್,
ನರಮಾನಿ ಕಕ್ಕೆರ್ದ್ ಕಿಲೆಪುನಗ,
ಪಕ್ಕಿ, ಮುರ್ಗ, ಜಲಜಂತುಲೆಗ್ ಅರ್ಕ ಮರ್ಕ ಸಂಕಡ ಆನಗ,
ಓಲುಂಡು ಬಿಸುತ ಕುಸಿ? ಗೆಲ್ಮನೊದ ಬಾಮ?

ಪೊಯ್ಯಸೀಮೆಡ್ ರಣೊತ ಪುಗೆಮುಗಲ್,
ಆಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಗಡುಟು ನಿಚ್ಚ ಗಡುಹಾರ
ಪಿರಿದಾಂತಿ ಪಗೆ, ಇಂದಪತ್ತ್‌ದ ಬೆಂಗ್
ಮದ ಎರ್ಕಿನಾನೆ ಗುದ್ದೊಲಿ ಪೋನಗ
ಅಂಬೆ - ಉಂಬೆ ಮುಂಬುಲೆನ ಅರ್ಯಮುರ್ಯೊ ಕೇಣ್ಣಗ
ಓಲುಂಡು ಬಿಸುತ ಕುಸಿ?, ಗೆಲ್ಮನೊದ ಬಾಮ??

ಕಲುಕಬಟ ಬೋಗಗೊಬ್ಬುಲೆಗೊ ಸಾರ ಸುರ್ಪ!
ಸುಬಗ 'ಮುಗ', ಅಗ್ಗೋಡು ಅಗ್ಗ, !
ಕಯಿಟ್ ತಂಬೂರಿ ತಾಳ -ಮನಸ್ ನಾಯಿದ ಬೀಲ
ಬಂಗಾರೊದ ಉರೆತ ಬೋಂಟೆದ ಬೆರ್ಮೆಡ್
ಮಾರೀಚ ಮಾಯೆ ಗೆಂದುನಗ
ಬದ್ಕ್ ರಾವುನ ನುರೆಗುಳ್ಳೆದಂಚ ತೋಜುನಗ
ಓಲುಂಡು ಬಿಸುತ ಕುಸಿ? ತಲ್ಮನೊದ ಬಾಮ?

ಯಾವು, ಓ ಎನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆದ ಪಕ್ಕೀ !
ಉಂತಾಲ ನಿನ ವರಟ್ ವರಬ್ಯ
ಉಲ್ಲೆಸೊದ ಉಜೆ ಮಾಜಾದ್ ಕಟ್ಟೊಡ್ಚಿ ಗೋರಿ
ಕಯ್ಪೆ ತಿಂಡ್‌ದ್ ಕಯ್ಪೆಗೇ ಕಕ್ಕೊಡ್ಚಿ
ತಿನ್ಲ, ಚೀಪೆ ಚಿಟ್ಟೆ ಬೆಲ್ಲೊನ್ನಾ...
ದಿಕ್ಕ್ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ದಿಸ್ಟಿ ಕಂತಾದ್ ತೂಲ
ಬಿಸುಕು ಎಡ್ಡೆ ನುಡಿನೇ ಪನ್ಲ....

ಇನಿಕ್ಲಾ, ಬುಳೆವುಂಡು ಬಯ್ಲ್ ಕಂಡೊಡು ಬಾರ್,
ಪನಿಪನಿದ್ ಒಡ್ಡುಂಡು ಕೆಂದೆಲ್‌ಡ್ ಪೇರ್
ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಜಿ ಪೂಪುರ್ದ್ಪೊದ ಕಮ್ಮೆನ...
ನಿಸರ್ ದೊಂಬುದ್ಯೆಸ್ರ, ತಿಂಗೊಲ್ ಬೊಲ್ಪುದ ತಂಪು
ನಲಿಪುಂಡು ಕಡಲ್ದಸಿರೆ ಗಾಳಿ ರುಮುರುಮು ಬೀಜುಂಂಡು...
ಇಂದ್ರಬಿರುಟು ಇನಿಕ್ಲಾ ಏಳೇ ರಂಗ್!

ಒರಿದ್‌ಂಡ್ ನನೋಲ ಪನೀತ್ ಸೊರ್ದಯೊದ ಒಸರ್
ಸರ್ವೆರ್ನಸುಕ ಬಯಕೆದ ವೇದಾಂತದಂಗಲ್ಪು
ಹೆರಿಯೆರ್ನ ತಿರಿತುಪ್ಪೆಡೊರಿದ್‌ಂಡ್ ದಯೆದರ್ಮ ಬಿತ್ತ್
ಅಯಿನೇ ಜಗಬಯ್ಲ್‌ಡ್ ಪಟ್‌ಚೆಲ್ಲ್ ಬಿರ್ಕ್‌ಂಡ
ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಪಯಂಡ...
ನೀತಿ, ನಿರ್ಮಲ ನಿಸರ್ಗ, ಒರಿಯು
ಸತ್ಯ ಗೆಂದ್‌ದ್ ಮೆರೆವು
ಓ ಎನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆದ ಪಕ್ಕೀ
ಬಿಸುಕಣಿಕ್ ಪುಡಾಡ್ನಗ
ಸುಕಶಾಂತಿ ಭಾಗ್ಯೊದ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪೇ ಪನ್ಲ
ಬಿಸುಕಣಿಕ್ ಅರ್ತ ಬರ್ಪಾದ್, ಬಿಸುತ ಕುಸಿ ಕಡೆಮುಟ್ಟ ಒರ್ಪಾಲ...

✍ *ಎಮ್ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ*
ಪವನ, ಕಪಿಲಾ ಕಂಪೌಂಡು, ಹೇರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ - 576 213

ಓಲುಂಡು ಬಿಸು ?

ಓಲುಂಡು ಬಿಸು ಓಲುಂಡು?
ಒಲ್ತು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಡೆಗ್ ಪೋಂಡು?
ಬತ್ತಿನ ದೂರ ಲಪ್ಪುನೇರ್ ?
ಪೋಪಿನ ತಾದಿ ತೂಪಾಯಿನೇರ್ ?
ಏತೇತ್ ಊರು ಸುತ್ತೊಡು ?
ಬತ್ತ್ ಓಡೆಗ್ ಎತ್ತೊಡು?
ಆದಿ ತೆರಿಜಿ, ಅಂತ್ಯ ಕರಿಜಿ
ಆಂಡಲಾ ಚಕ್ರ ಸುತ್ತೊಂದುಂಡು
ಮಿತ್ತ್ ತೋಜಂದಿನ ಬಾನೊ
ತಿರ್ತ್ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುನ ಭೂಮಿದ ಗಾಣೊ
ತೂಪಿನ ಬೊಳುಪುಗ್ ತುಂಬಾಯಿನ ರುಣೊ
ಏತ್ ಕಾಲ ಕರೀಂಡ್, ಏತ್ ನೀರ್ ದೊರೀಂಡ್ ?
ಏರ್ ದೀತಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ
ಒಂಜೊಂಜಿ ಊರುಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ಆಚಾರ
ದಾಯೆಗ್ ಈ ಗೊಬ್ಬು, ದಾದ ಅಂಚಿನ ಉರ್ಬು ?
ಓಡೆಗುಂಡು ನಿನ್ನ ನೋಟ, ಈ ಅಮಸರದ ಬಲಿಪಾಟ!
ಓ ಬಿಸು, ದಾದ ನಿನ್ನ ಗುಸುಗುಸು?
ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್
ಕಾಲದ ಗೊಬ್ಬುಗು ಬೆರಿಬಗ್ಗಾವೊಡಾಂಡಲ
ತರೆ ತಗ್ಗಾವೊಡಾಂಡಲ
ಮೂಲು ಕಾಲಾದಿದ ನೇಮೊಲು
ಪಗ್ಗು ಬೇಶೊಡು ತಗ್ಗೊಂದು ನಾಡೊಂದು
ಆಟಿಡ್ ಆನೆ, ಸೋಣೊಡು ಕುದುರೆ
ಏರೊಂದು, ಕನ್ಯೊಡು ದುನ್ನಾದ್
ಬೊಂತೆಲ್ದ ಕೊಡಿ ಪರ್ಬೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ
ಒಂಜೊಂಜೆ ಜಾತ್ರೆಲೆನ ಲೆಕ್ಕ
ಜಾರ್ದೆಡ್ ಜಾರ್ದ್ ಪೆರಾರ್ದೆಡ್ ಬೂರ್ದು
ಪುಯಿಂತೆಲ್‌ಡ್ ಸುಯಿಂತೊಂದು
ಮಾಯಿದ ಮಾಯಕೊಡು
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪದಿನಾಜಿ ಅಬತಾರೊಡು
ಸುಗ್ಗಿನ್ ಸುಗಿತೊಂದು

ಅಗ್ಗಿಡ್ ನಡತೊಂದು
ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಿನಾಯೆ ಈ
ದಿಯಿ ಸುತ್ತೆಡ್, ಪಾಡಿ ಪಣೆಯಾರೊಡು
ಕೊಡತಿ ಬೊಂಡೊಡು ಬಲಸಿ ಅಗೆಲ್‌ಡ್
ಪೊತ್ತಿ ಓಮೊಡು, ನಿತ್ಯ ನೇಮೊಡು
ಎಚ್ಚಿ ಕಡಮೆ ಉಪ್ಪರೆ ಯ್ಯಾವು
ಒಂಜೊಂಜೆ ತೂದು ಉಂತಿಯಡ ಬಯ್ಯಾವು
ಪಣೊನರೆ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು, ಇತ್ತೆ ಈತೆ ಯ್ಯಾವು
ಬಲಸ್‌ದಿನ ಸಾಮಾನ್ ಪೂರ ಅಂಗಡಿದ
ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಂಡೊಲು ಪಡಿಲುಂಡು,
ತೆಂಡೆಲ್ ತಾಲೊಂದುಂಡು
ಅಂಚಾದೆ ಕೇನೊಂದುಂಡು ಜನ
ಬಿಸು ಓಲುಂಡು? ಬಿಸು ಓಲುಂಡು?
ಮಂಡೆದ ಮುಂಡಾಸ್‌ಡೇ ಸುತುದು, ಮಾತೆನ್ನಾ
ತಿರ್ಗಾವೆಂದ್‌ದ್ ನಾಲೂರು ತಿರ್ಗುನ ಜವಣೆರ್ಲಾ
ಇತ್ತೆ ಬುಲಿಪರೆ, ಬಲಿಪರೆ ಸುರುವಾತೆರ್
ಗಾಲಿಡ್ ಇಸ, ಮಣ್ಣಡ್ ಕಸ, ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಕಲ್ಮಶ
ದೊಂಡೆಡ್ದ್ ಜಪ್ಪರೆ ಪನಿಯಿಜ್ಜಿಡ್ಲಾ
ಮಂಡೆಡ್ದ್ ಜೈದ್‌ಜಿ ಪನೀತ್ಲಾ
ಇತ್ತಿನ ಬದಲಾಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯೊನು ತೆರಿಯರೆ
ಉಂದು ನಿನ್ನ ನಲಿಕೆನ
ಬೊಕ್ಕ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆನ
ಪೆರೆಣೊಗು ಬರೊಂದುಂಡು ನಿನ್ನ ಕಲ್ಪ ಕೋಮಟಿಕೆ
ಈ ತೀಪೆಡುಲ್ಲನ ಕೈಪೆಡುಲ್ಲನ ಒರ ಪನ್‌ಗೆ
ಬೊಳ್ಪುಡು ನಾಡ್‌ಂಡ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಪಾರ್ಯ
ಕತ್ತಲೆಡ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡ ಪುಲ್ಯಾದ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾಯ
ಕೇಣೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮಾತ ಓಲುಂಡು ಬಿಸು ಓಲುಂಡು ಬಿಸು?

✍ *ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ*, ಗುರುಕೃಪಾ ಕಾಲೋನಿ, ಚಿತ್ರಾಪು ಮುಲ್ಕಿ

ಎಂಕ್ಲೆನ ಊರುಗು ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನೆಂಚ ?

ಎಂಕ್ಲೆನ ಊರು ದಾಲ ಮಲ್ಲ ಊರತ್ತ್
ಆಂಡಲ ತೂಲೆ ಮುರನಿ ಮುರನಿ
ಈ ಕೊಂಪೆದ ಸಂದಿಸಂದಿಲು ಗಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಲು
ಗುಸುಗುಸು ಸೊರೊಟು ಕಿಚಿಕಿಚಿ ಮಲ್ತ್ತರಿಯ
ನೀರಿಜ್ಜಂದೆ ಸೈದಿ ಪರ ಕೊದಂಟಿಲುಲಾ
ಪಿಸ ಪಿಸಾಂದ್ ಸೊರ ದೆತ್ತ್ತರಿಯ
ಪೊಸ ನೀರ್ ಬತ್ತ್ದ್, ಪೊಸಗಾಳಿ ಬೀಜಿದ್
ಪರತ್ತ್ ಕೊಚ್ಚೆ ಮಾತ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಪೋವು !
ಪೊಸ ಜೀವ ಬರುಂದ್ ಆಸೆ ಪಾಡೊನಿಯ
ಪೊಸ ಪಜಿರ್ ತೆಗ್‌ಲ್ದ್ ಬಂಜಿನಿಲ್ಕೆ ತಿನುವೆಂದ್
ಚೋಮನ ಪರ ಎರುಲಾ ಮೂಂಕು ದೆರ್ತ್‌ಗಾಳಿ ಮೂಸುಂಡ್
ಕಡೆಕ್‌ಲ ಆದಿನ ಬತ್ತೇಬತ್ತ್ಂಡ್
ಬಾನೊ ನಿಲ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪು ಮುಗಲ್
ಅಯ್ತ ಉಡಲ್ಡ್ ಮೆಂಚಿ ತೆಡಿಲ್
ಊರು ಪೂರಾ ರಂಗೋರಂಗ್
ಆಂಡ- ತೂಯಿ ತೂಯಿ ಲೆಕ್ಕೊನೆ
ಗಾಲಿ ಪೋದು ತೂಫಾನಾಂಡ್
ಬರ್ಸ ಪೆರ್ಚಿದ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೊಲ್ಲ ಏರ್‌ಂಡ್
ಕೆಂಪು ನೀರ್ ಕಟ್ಟೆ ಮೀರ್‌ದ್ ಉರ್ಕ್‌ಂಡ್
ಊರುಗು ಊರೇ ಕೊಚ್ಚಿದೇ ಪೋಂಡು!
ಮನದನಿ ಬೊಲ್ಲ ಜತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ
ಏರ್ದಿ ಕೆಂಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಚೋಮನ ಎರುತ
ಪುನ ನೀಂದ್‌ನಗ -
ಕುಡೆಟಿತ್ತಿ ಪರಕಪ್ಪೆ ಒಟಒಟಾಂದ್‌ಂಡ್‌ಗೆ
ಎನ್ನಜ್ಜೆ, ಆಯನಜ್ಜೆರ್‌ನ ಕಾಲೊಡುಲಾ
ಆತಿನಿ ಇಂಚೆನೆ!

✍ ***ಶಶಿಲೇಖಾ ಬಿ.*** ಬೃಂದಾವನ ಪದುವ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಬಳಿ ನಂತೂರು - 575 004

ಗರ್ತ್‌ದಾನಗ

ಗರ್ತ್ ತೂವೊಡು ನೆಲನ್ ದೆರ್ತ್ ತೂವೋಡು ಬಲೊನು
ಪೊರ್ತು ತೂವೊಂದು ಬೇಲೆ ಬೆನೊಡು
ತುರ್ತು ನಿರ್ಣಯ ಹಾಳ್ ನರ್ತೆ ನಡಕೆಡ್ ಸೋಲು
ಅರ್ತಿ - ಪಿರ್ತಿದ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾತೆಡ್ದ್ ಮೇಲ್

ಗರ್ತ್ ತೂಂಡನೆ ತಿಕುಂಡು ಸೆಲೆನೀರ್
ಗರ್ತ್ ತೂದೇ ನಾಡೊಡು ತಾಯ್ಬೇರ್
ಗರ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ನಿಧಿ ಬೊಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ್
ಗರ್ತ್‌ಂಡನೇ ವಜ್ರ, ವೈಢೂರ್ಯ ಅದಿರ್

ಕರಿನ ಕಾಲೊದ ಸ್ಥಿತಿನ್ ಗರ್ತ್ ಪಿನೊಡು
ಒರಿನ ಜನೊಕುಲೆಗ್ಯೆತ ಕತೆನ್ ಪನೊಡು
ಕೆದರ್‌ಂಡ ಬರಂದ್ ಒಕ್ಕುಂಡ ಯಾವಂದ್
ಗರ್ಪೊಡು ಅಡಿಮುಟ್ಟ ತೋಡೊಂದು ಪೋವೊಡು

ಗರ್ತ್ ಗರ್ತೊಂದು ಪೋಂಡ ಪೊಗ್ಗೊಲಿ
ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲಕೋಶೊಗು
ಕಲಿಕಾಲೊಡು ಗರ್ತ್ ತೂಪಿನ ಬೀರೆರಿಜ್ಜಿ
ಅಡಿಮುಟ್ಟೆ ಒಕ್ಕುನ ಒಕ್ಕೆಲ್ಮೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ
ಮೆಯ್ ಅದ್ರುಂದಿ ಕಲೆಂಗಿಲೆಗ್ ಸದ್ರ್ಯಜ್ಜಿ

ಒಕ್ಕು ತೂದು ಕೆದಕುನ ಗೀಳ್‌ದ
ಒಕ್ಕು ಒಯ್ಮಾಲೆದಕುಲೇ ಜಾಸ್ತಿ
ಕೈಕಾರ್ ನಾಲಯಿಡ್ ಕೆದಕೊಂದು ಪೋಂಡತಿಕ್ಕುನಿ
ಜರಿದ್ ಬೂರ್ನ ಗೋಡೆದ ಗಾರೆಡ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತಿ ಚಿತ್ತಾರೊ
ಓಂಕಾರೊ ಸಿಲುಬೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಬಿದಿಗೆ ಚಂದ್ರೆ ದಾರಗೆ
ಅಯಿನ್ ಒಕ್ಯರೆ ಪೋಂಡ ಪದುರುನೆನಂಜಿ
ನಂಜಿ ಲಡಾಯಿಗ್ ಸಾದಿ ಏರೆನ ಬಂಜಿಗ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿಗಂಜಿ

ಗರ್ಪುನೆಗ್ಲಾ ಒಕ್ಕುನೆಗ್ಲಾ ಅಂತರ ಉಂಡು
ಕೆದರ್ಕ್ಂಡಕಲಿ ಒಕ್ಕ್ಂಡ ದ್ವಾಪರ
ದ್ವಾಪರೊಡು ಮಂಡೆ ಒಕ್ಕುದು ಬೊಂಡು ತಿನ್ಪಿನಕುಲೆಚ್ಚ
ಒಕ್ಕುಂಡ ತಿಕ್ಕ್ ಗರ್ಪೊದ ಸುದರ್ಶನ
ಮೋಕೆ ಮೋಪಂದೊದ ಪುರಲ್

ಗರ್ಪೊಡು ಅಡಿಮುಟ್ಟ ಗರ್ಪೊಡು
ಮಾತೆರೊಂಜಾದ್ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಪತ್ತ್‌ದ್‌ಗರ್ಪೊಡು
ಮೆಯ್ ಬಗ್ಗದ್ ಬಿಗರ್ ಜಪ್ಪದ್ ಗರ್ಪೊಡು
ಗರ್ತ್ ಗರ್ತ್‌ದ್ ತ್ರೇತಾಯುಗೊಕೇ ಮುಟ್ಟೊಡು
ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ತೋಜಿದ್ ಬರು ಬಿರು ಪಗರಿ
ಮುದ್ರೆದುಂಗಿಲೊ ಚೂಡಾಮಣಿ
ಆಂಡ ಬಿರುಪಗರಿನ್ ಕೋದಂಡೊಂದು ಎಂಚಪನೊಲಿ
ಅವು ಬಲ ದೇವನ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಆಯರೆಗ್ ದಾಯೆಬಲ್ಲಿ

ಬೊಕ್ಕಲಾ ತೋಡೊಂದು ಪೋಂಡ ತಿಕ್ಕುನಿ ಬಜೀ ಪಾದೆಕಲ್ಲ್
ಅಂಚಾಂಡ ಇತ್ತೆ ಕೃತಯುಗೊಕ್ಕೆತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ
ತಿಕ್ಕಿನವು ಬಜೀ ಕಲ್ಲತ್ತ್ ಅವು ಕಲ್ಲಾಯಿ ಅಹಲ್ಯೆ
ಗರ್ಪುನ ಈಡೆಗ್ ಯಾವು ನನ ಪಾತಾಳೊಗೊಂಜಿ ಗೇಣೇ ಬಾಕಿ
ಗುಂಡಿ ಮಲ್ಲೆ ಆಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆ ಅತ್ತ್
ನಮ್ಮ ನಡಟುಪ್ಪಿ ಗಂಡಿ ದಿಂಜಿಂಡ ಯಾವು

✍ *ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್*
ನೆಲೆ, ಬೆದ್ರಾಳ, ಪುತ್ತೂರು ದ.ಕ.

ಆಲೆನ ನೆಲಟ್

ಬರೆವೊಡುಂದ್ ತೋಜಿನಗ, ಎನ್ನಡ
ಕಬಿತೆ ಪುಟ್ಟಂದೆ ಇಪ್ಪುನಗ
ಯಾನ್ 'ಆನಾ ಆಹ್ಮ ತೋವಾ'ಡ ನಟ್ಟೊನುವೆ
ಎನ್ನ ದುಃಖಗೊಂಜಿ ಪದ್ಯ ಕೊರುಂದ್

ಅಲೆನ ನೆಲಟ್ಟಿಡೀ ವಲಸರಿದೀಪೆ
ಯುದ್ಧ ಸಂತ್ರಸ್ತೆರೆನ ಶಿಬಿರಗ್‌ಲಾ ಪೋಪೆ
ಆಲೆನೊಟ್ಟುಗು ದಾದಿಯಾಪೆ, ಅಪ್ಪೆ
ಪುನತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆತ್ತ ಪಿರವು ಯಾನ್‌ಲಾ
ಪೋಪೆ ದುನ್ನೊ ದುನ್ನೊ ಪಜ್ಜೆದೀಪೆ

ಅಲ್ಲ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆವೆರೆ ಚರ್ಚ್‌ಮರ ಉಂಡು
ಬಾಜೆಲಾಂಡ ಶಾಂತ ತುದೆ 'ದೋನ್'ಉಂಡು
ಆದೆರ್‌ಪಿಯರ 'ಕ್ರೆಮ್ಲಿನ್' ನ ಕೋಟೆಗೋಡೆ ಉಂಡು
ಮೀಂದೊಡಾಂಡ ಮಸ್ತಗೆಲೊದ ಕಡಲುಂಡು

ಶರತ್‌ದ ಬಯ್ಯಡ್ ಆಲೆನೊಟ್ಟುಗು
ಕಡಲ್ದ ಕಡೆಕ್ ತಿರ್‌ಗ್ಯರ ಪೋಪೆ
'ಲಿಂಡನ್' ಮರತ್ತ ಘುಮ ಘುಮ ಗಾಳಿ ಪರ್ಪೆ
ಕಪ್ಪು ಕಣಿ ಪೂರಾ ತಿರ್ಗೊಂದು ಬರ್ಪೆ
ಬಿನ್ನೆರೆಲೆಕ್ಕ ಬತ್‌ಪೋಪಿನ ಆಲೆನ ಕಂಡನಿ
ಯಡಿಕ್‌ಲ್ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಕೊರತೆಗ್ ಜತೆಯಾಪೆ

ಸಾವುತಬಗ್ಗೆ ಆಲೆನ ಪ್ರೀತಿ
ಎನ್ನ ಸಾವುತ ಪೋಡಿನ್ ದೂರಮಲ್ತ್ಂಡ್
ಅಪ್ಪೆನೆಲಕ್ಕ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಗತಿಗ್ ಮುರ್ಗ್ಯೊದೀಡ್‌ನ
ಅಲೆನ ಬೇನೆ, ನಿರಾಶೆ, ಪೂರಾ ಕಬಿತೆಯಾತ್ಂಡ್
ಪೇಪರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಆಲೆನ ಪಾತೆರಪೂರಾ ಭವಿಷ್ಯ ಆತ್ಂಡ್
ಪೆರ್ಪುಗಟ್ಟ್‌ನ ಪೊರಕ್ಕೊಲಿ ಜಗತ್ತ್‌ದ
ಬೇಜಾರ್‌ಗ್ ಸಾಂತ್ವನದ ಪದ್ಯ ಆತ್ಂಡ್.

ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನಾತ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾಯಿನಾಲ್
ಸಾವುತ ಬಾಕಿಲ್ ತಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್‌ನಕ್‌ಲೆಗ್
ಕಬಿತೆ ಓದ್‌ತ್ ವಿದಾಯ ಪಡೊಂದಿತ್ತ್‌ನಾಲ್
ಇತ್ತೆ ಆಲ್ ಎನ್ನ ದೋಸ್ತಿ ಎನ್ನ ಆತ್ಮ
ಪದ್ಯ ಪನೋಡುಂದಾನಗ ಪದ್ಯ ಕೊರ್ಪಲ್
ಬೋಡುಂದಾನಗ ಪೂರ ಆಲೆನ ನೆಲಟ್ಟ್ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುವೆ
ತುದೆಟ್ಟ್ ಮೀತ್, ಮರತ್ತಡಿಟ್ ಉಂತುದ್
ಬೊಳ್ಳಿ ರಾತ್ರೆಡ್ ಆಲೆನ ದೂಪೆ ಸೇರ್ಪೆ
ಬೊಕ್ಕ ಬನ್ನಗ ಯಾನ್ ಕವಿಯಾದಿಪ್ಪೆ

(ನೂತ ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ಪಿರಾಕ್‌ದ 'ಆನಾ ಆಹ್ಮತೋವಾ' ಪನ್ಪಿ ಮಾಮಲ್ಲ ರಶ್ಯನ್ ಕವಯಿತ್ರಿನ ಪ್ರೇರಣೆಡ್ ಮೊಡೆಯಿ ಕಬಿತೆ)

✍ **ಹೇಮಾವತಿ ವೆಂಕಟ್, ಸುಳ್ಯ, 574239**

2003 ನೇ ವರ್ಸೊದ ತುಳು - ಬೂಕುಲು

ಕಡಲ್ - ತುಳು ಕಬಿತೆಲು
ಅತ್ತಾವರ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರಾ
ಸ್ವೀಕಾರ್ ಪ್ರಕಾಶನ
ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು -2
ಬಿಲೆ : 30 ಪುಟ : 66

ಗಂಗಾ - ರಾಮ್ - ತುಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ
ಡಾ. ಸಂಜೀವ ದಂಡಕೇರಿ
ಯೆಯ್ಯಾಡಿ ಮಂಗಳೂರು -8
ಬಿಲೆ : 25 ಪುಟ : 60

೨. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ - ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರ್ಸಂಗೊ
ಮೂಲಕೃತಿ ಪಂದುಬೆಟ್ಟು ವೆಕಂಟರಾಯ
ತುಳು ರೂಪಾಂತರ
ಬಿ. ಮಧುಕುಮಾರ್ ನಿಸರ್ಗ ಮರೋಳಿ,
ಬೋಳೂರು ದೋಗ್ರಪೂಜಾರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ
ಮರೋಳಿ ಮಂಗಳೂರು -5
ಬಿಲೆ : 10 ಪುಟ : 24

ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಜಿ ದೃಷ್ಟಿ

ಎಳ್ ಕುದುರೆದ ಬೊಳ್ಳಿ ತೇರ್‌ಡ್ ಸೂರ್ಯೆ ಬನ್ನಗ
ಪೊರ್ಲುಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರ ಬಣ್ಣೊಡು ಭೂಮಿ ಮೆನ್ಕ್‌ನಗ
ಎಲ್ಯ ನೀರ್ವನಿ ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ನಲ್ತೊಂಡ್
ಮಲ್ಲ ಕಡಲ್‌ದ ಮುತ್ತುದಾ ಮಣಿ ಕಿಸ್ಕ ತೆಲ್ತೊಂಡ್

ಗೂಡು ಬುಡ್ಪಿನ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಆ ಪೊರ್ಲು ಕೂಕುಳು
ಬಾಡಿ ಮೋನೆಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಪೊರುವೆಲ್ ಬುಡ್ಯ ಜೋಕುಲು
ರಂಗ್ ರಂಗ್‌ದ ಪುರ್ಪೊಲರಳುನ ಪೊರ್ಲ ಮಿನದನ
ಪಗೆಲ್‌ದರಸುನು ಎದ್ಕೊನಿಯೆರೆ ಸಿರಿಪಚ್ಚೆ ತೋರಣ

ಭೂಮಿಡಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆಡ್ ನಿಚ್ಚ ಉಚ್ಚಯೊ
ಕರ್ಮ ಜೀವಿಗ್ ಮನಸ್ ದಿಂಜಿದ್ ಗೆಲ್ಪಿ ಸ್ಪರ್ದಯೊ
ಆ ಮಹಾದೇವೆರೆನ ಸೃಷ್ಟಿಡ್ ಬಾರಿ ಚೋದಿಗೊ
ಬಿಮ್ಮೊಡುಲಿಪುನ ಪೊರ್ಲು ರಾಗೊಡು ಅರೆನ್ ಸುಗಿಪುಗೊ

✍ ರಘು ಗುರುಪುರ
ಜೀವ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೆಂಟರ್, ಮಂಗಳೂರು - 1

2003 ನೇ ವರ್ಸೊದ ತುಳು - ಬೂಕುಲು

ದೇಯಿ ಬೈದೆತಿ - ತುಳು ಜನಪದ ಕಥೆ
ಯಶವಂತಿ ಎಸ್ ಸುವರ್ಣ
ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಬಂಟ್ವಾಳ
ಬಿಲೆ : 30 ಪುಟ : 52

ರಾಧಕೃಷ್ಣ - ತುಳು ಸಾಮಾಜಿಕ
ಡಾ. ಸಂಜೀವ ದಂಡಕೇರಿ,
ಯೆಯ್ಯಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು -8
ಬಿಲೆ : 25 ಪುಟ : 36

ಪತ್ತ್ ಪಜ್ಜೆಲು - ತುಳು ಕತೆಕುಲು
ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ
ಕರಾವಳಿ ಪ್ರಕಾಶನ
826 5 ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ
ವಿಜಯನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು - 40
ಬಿಲೆ : 25 ಪುಟ : 64

ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣ - ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ
ಪ್ರಭಾಕರ ನೀರುಮಾರ್ಗ
ಸಿರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣ
ಜಾನಪದ ಕೇಂದ್ರ
ಪಾವಂಜೆ
ಬಿಲೆ : 30 ಪುಟ : 52

ಮೋಕೆದಾಲೆಡ ಕೊಂಡಾಟದ ಪಾತೆರ

ಈಯಿ ಪಾಡುನ ಕ್ರೀಮು ಪೌಡರ್ ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನ ಮೆತ್ತನೆದ ಪೊರ್ಲು ಪೂ ಕೆನ್ನೆಲೆಗ್ ಮುತ್ತು ಕೊರ್ಪುನಾಸೆ

ಈಯಿ ಮುಡಿಪುನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಬ್ಬಲಿಗೆ
ಜಾಜಿ ಸೇವಂತಿಗೆ ಗೊಂಡೆ ಗೋರಂಟಿ ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನ ಮುಡಿಯೇರ್ದ್ ನಿನ್ನ ಪೊರ್ಲು ಸಿಲ್ಕ್ ಕುಜಲ್ದ್ ಗೊಬ್ಬುನಾಸೆ

ಈಯಿ ಪಾಡುನ ಬಿಮ್ಮೊದ ರಂಗ್ ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನ ಬಿಮ್ಮೊದ ಚೀಯೊ ಜುಂಬುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಪೊರ್ಲು ಮೋನೆಗ್ ಪೊರ್ಲ ಕಳೆ ಕೊರ್ಪುನ
ನಿನ್ನ ಸಂಪಾಯಿ ಮೂಂಕುಡು ಟಿಕ್ಕಿಯಾದ್ ಗೊಬ್ಬುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಕೆಂಟೆಲ್ಡ್ ಫಳ ಫಳ ಮೆನ್ಕುನ
ಬಂಗಾರ್ದ ಸರೊ ಯಾನಾದ್ ನಿನ್ನ ಕುಟೆಲ್ನ್ ತರ್ಕುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಕೋಲು ಮಯಿ ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ದಿಟ್ಟಿಯಾಪುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಕೆಬಿತ್ತ ಬೆಂಡೋಲೆ
ಜಿಮ್ಕಿ ಜಾಲರಿ ಯಾನಾದ್ ನಿನ್ನೊಪ್ಪ ಗುಟ್ಟು ಪಾತೆರುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಕೈಕುಲೆ ಗಿಲ್ಕ್ ಗಿಲ್ಕ್
ಕಾಜಿಲು ಯಾನಾದ್ ನಿನ್ನ ಕೈ ಪತ್ತುನಾಸೆ

ನಿನ್ನ ಕಾರ್ದ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ
ಗೆಜ್ಜೆಲು ಯಾನಾದ್ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನಾಸೆ

ಈಯಿ ಪಾಡುನ ಗಂಧ ಪರಿಮಳ ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನ ಮೆಯ್ಯಿಡಿಕ ಪಸೆರ್ದ್ ನಿನ್ನುಡಲ ಐಸಿರಿದ ಪೊರ್ಲು ತೂಪುನಾಸೆ

ಈಯಿ ಪಾಡುನ ಮುಟ್ಟುಲು ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನುಡಲ್ಗ್ ಬೇನೆ ಬೇಜಾರ್ದ ಮುಳ್ಳು ಕೊಲ್ಪಂದಿಲಕ್ಕ
ಕುರೆ ಕಿರಿಂಚಿ ಯೇಸಿಗೆಲು ಮುಟ್ಟಂದಿಲಕ್ಕ ನಿನನ್ ತುಂಬೊಂದು ಬಲಿ ಬರ್ಪುನಾಸೆ

ಈಯಿ ಪಾಡುನ ಮಿಡಿ ಚೂಡಿ ತುತ್ತುನ ಸೀರೆಲು ಯಾನಾದ್
ನಿನ್ನುಡಲ್ದ್ ಒಂಜಾದ್ ಅನುದಿನಲ ಜತೆಯಾದ್ ಇಪ್ಪುನಾಸೆ

ನಿನ್ನೆದೆತ್ತುಳಯಿದ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮೊಲು
ಯಾನಾದ್ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದ ಒಸರ್ ಪಸೆರುನಾಸೆ

✍ *ರಘು ಇಡ್ಕಿದು*
ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರ್ ಕೆನರಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು,ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲ್ ಮಂಗಳೂರು - 3

ಜೋಕೆ !

ಕಡಲ್ ಕಡಪ ಸೀಮೆದಕುಲು
ದಂಡ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಪಿದಾಡ್ದೆರ್
ಬೇರ ಮಲ್ಪರೆ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ
ಬುಡ್ತಿ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟೆಯರ್ನ್ದ
ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೂಡುನೆ ಬಲೆಟ್ ಪಾಡ್ಯರೆ
ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ಬೇರೊಗು ಬತ್ತಿ ಮೊಕುಲೆ ಸಂತಾನದಕುಲು
ನಮನೇ ಆಳ್ದ್ ಪೋಯೆರ್ ಗುಲಾಮೆರ್ ಮಲ್ತೆರ್
ಅಕ್‌ಲೆನ್ ಪಿರ ಗಿಡಪೋಡಾಂಡ ನೆತ್ತೆರೇತ್ ಪರತ್‌ಂಡ್
ಇನಿ ನಮನ್ ಆಳುನಕುಲೆ ಕೋಟೆ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಯಿದೆರ್
ಅಕ್‌ಲೆಗಾದೆ ಕಾನೂನೊಂಜಿ ಕನತೇರ್ ಕನ - ಕನತೇರ್
ಪರದೇಶಿಲು ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬೇರ ಮೂಲು ಮಲ್ಪೊಲಿ
ಅಂಗಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಭಂಡಸಾಲೆ ಪಾಡೋಲಿ
ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ತಾರೆ, ಕಂಗ್, ಮರ, ಮಟ್ಟ್ ಕಡ್ಪೋಲಿ
ಈ ನೆಲತ್ತ ಕಂಡ, ಗುಡ್ಡೆ, ಕಲ್ಲ್, ಮಣ್ಣ್ ಜಪ್ಪೋಲಿ
ನಮ್ಮ ಸುದೆ, ಕಡಲ್‌ನ್ ವಿಷತ ನೀರ್ ಮಲ್ಪೋಲಿ
ಪ್ರಜೆಕುಲು ಇನಿ ಕೆಲಸದಾಂತೆ, ಗಂಜಿದಾಂತೆ
ಸೀಕ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮರ್ದ್‌ದಾಂತೆ ಸೈಯ್ಯೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ನಂಕ್ ನನ ದಾದ ಕಮ್ಮಿ ಪರೆಂಗಿಲು ಕೊರ್ಪಿ
ಕೊಕ್ಕೋ ಕೋಲ ಪರೊಲಿ ಕೆಂಟುಕಿ ಕೋರಿ ತಿನೊಲಿ
ವಿಶ್ವದ ಸುಂದರಿಯೆರ್ನ ನಲಿಕೆ ತೂವೊಲಿ
ಮೈಕೆಲ್ ಜಾಕ್ಸನ್‌ನ ಉರಲ್ ಕೇನೊಲಿ
ಅಮೃತೊನು ಅಪೆಲ್ಗ್ ವಿಷೊನು ಇಪೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್
ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕಲೊಟು
ಅಕ್‌ಲೆ ಕುಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ತುಳುವಪ್ಪೆ ಜೋಕ್ಲೆ ಜೋಕೆ !
ದುಂಬುಗು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಕೊಡಿಕುಲು
ಮುದೆಲೇ ದಾಂತೆ ಮೂಲ ಕೇನೋಡಾವು
ಬೇರ್ ನಾಡೋಡಾವು ತುಳು ಭಾಷೆ ಮಾಯ್ಕ ಆದೆ ಪೋವು.

✍ *ಡಾ. ಕೆ. ಹರಿಪ್ರಸಾದ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೂಲ್ಕಿ,* 'ಜ್ಯೋತಿ' ಮೂಲ್ಕಿ, ದ.ಕ. - 574 154.

ದಿನೊ ಪಟ್ಟಿ - ಜುಲಾಯಿ 2003

ಸುಭಾನು : ಗ್ರೀಷ್ಮ- ವರ್ಷರುತು : ಆಷಾಢ - ಶ್ರಾವಣ : ಮಿಥುನ - ಕರ್ಕಾಟಕ : ಕಾರ್ತೆಲ್ - ಆಟಿ

ಐತಾರ	ಸೋಮಾರ	ಅಂಗಾರೆ	ಬುದಾರ	ಗುರುವಾರ	ಸುಕ್ರಾರ	ಸನಿಯಾರ
✿ ರಾಹುಕಾಲ 4.30- 6.00	✿ ರಾಹುಕಾಲ 7.30- 9.00	ಕಾರ್ತೆಲ್ 16 ಬಿದಿಗೆ 1 ಪುನರ್ವಸು	17 ತದಿಗೆ 2 ಪುಸ್ಯ	18 ಚೌತಿ 3 ಆಸ್ಲೇಸ	19 ಪಂಚಮಿ 4 ಮಘಾ	20 ಷಷ್ಠಿ 5 ಹುಬ್ಬೆ
21 ಸಪ್ತಮಿ 6 ಉತ್ತರೆ	22 ಅಷ್ಟಮಿ 7 ಹಸ್ತ	23 ನವಮಿ 8 ಚಿತ್ರ	24 ದಶಮಿ 9 ಸ್ವಾತಿ	25 ಏಕಾದಶಿ 10 ವಿಸಾಕೆ	26 ದ್ವಾದಶಿ 11 ಜೇಸ್ಟೆ	27 ಚತುರ್ದಶಿ 12 ಮೂಲ
28 ಹುಣ್ಣಿಮೆ 13 ಪೂ. ಷಾಡ	29 ಪಾಡ್ಯ 14 ಉತ್ತರಾಷಾಡ	30 ಬಿದಿಗೆ 15 ಸ್ರವಣ	31 ಕರ್ಕಾಟಕಸಂಕ್ರಮಣ ತದಿಗೆ 16 ದನಿಷ್ಟೆ	ಆಟಿ 1 ಚೌತಿ 17 ಸತಬೀಸೆ	2 ಪಂಚಮಿ 18 ಪೂರ್ವಬಾದ್ರೆ	3 ಷಷ್ಠಿ 19 ಉತ್ತರಾಬಾದ್ರೆ
4 ಸಪ್ತಮಿ 20 ರೇವತಿ	5 ಅಷ್ಟಮಿ 21 ಅಸ್ವಿನಿ	6 ನವಮಿ 22 ಅಸ್ವಿನಿ	7 ದಶಮಿ 23 ಬರಣಿ	ಆಟಿ 8 ದಶಮಿ 24 ಕೃತಿಕೆ	9 ಏಕಾದಶಿ 25 ರೋಹಿಣಿ	10 ದ್ವಾದಶಿ 26 ಮೃಗಶಿರೆ
11 ತ್ರಯೋದಶಿ 27 ಆರದ್ರೆ	12 ಚತುರ್ದಶಿ 28 ಪುನರ್ವಸು	13 ಅಮವಾಸ್ಯೆ 29 ಪುಸ್ಯ	14 ಪಾಡ್ಯ 30 ಆಸ್ಲೇಸ	15 ಬಿದಿಗೆ 31 ಮಘಾ	✿ ರಾಹುಕಾಲ 10.30- 12.00	✿ ರಾಹುಕಾಲ 9.00- 10.30

ಅಗೋಸ್ತು 2003

ಸುಭಾನು : ವರ್ಷರುತು : ಶ್ರಾವಣ - ಭಾದ್ರಪದ : ಕರ್ಕಾಟಕ - ಸಿಂಹ : ಆಟಿ - ಸೋಣ

ಐತಾರ	ಸೋಮಾರ	ಅಂಗಾರೆ	ಬುದಾರ	ಗುರುವಾರ	ಸುಕ್ರಾರ	ಸನಿಯಾರ
14 ಚೌತಿ 31 ಹಸ್ತ	✿	3.00- 4.30 ✿ ರಾಹುಕಾಲ	12.00- 1.30 ✿ ರಾಹುಕಾಲ	1.30- 3.00 ✿ ರಾಹುಕಾಲ	ಆಟಿ 16 ತದಿಗೆ 1 ಹುಬ್ಬೆ	17 ಚೌತಿ 2 ಉತ್ತರೆ
18 ಷಷ್ಠಿ 3 ಹಸ್ತ	19 ಸಪ್ತಮಿ 4 ಚಿತ್ರೆ	20 ಅಷ್ಟಮಿ 5 ಸ್ವಾತಿ	21 ನವಮಿ 6 ವಿಸಾಕೆ	22 ದಶಮಿ 7 ಅನೂರಾದೆ	23 ಏಕಾದಶಿ 8 ಜ್ಯೇಸ್ಟೆ	24 ದ್ವಾದಶಿ 9 ಮೂಲ
25 ತ್ರಯೋದಶಿ 10 ಪೂ. ಷಾಡ	26 ಚತುರ್ದಶಿ 11 ಉತ್ತರಾಷಾಡ	27 ಹುಣ್ಣಿಮೆ 12 ಸ್ರವಣ	28 ಪಾಡ್ಯ 13 ದನಿಷ್ಟೆ	29 ಬಿದಿಗೆ 14 ಸತಬೀಸೆ	30 ತದಿಗೆ 18 ಪೂರ್ವಬಾದ್ರೆ	31 ಚೌತಿ 16 ಉತ್ತರಾಬಾದ್ರೆ
32 ಪಂಚಮಿ 17 ರೇವತಿ	ಸೋಣ 1 ಷಷ್ಠಿ 18 ಅಸ್ವಿನಿ	2 ಸಪ್ತಮಿ 19 ಬರಣಿ	3 ಅಷ್ಟಮಿ 20 ಕೃತಿಕೆ	4 ನವಮಿ 21 ರೋಹಿಣಿ	5 ದಶಮಿ 22 ಮೃಗಶಿರೆ	6 ಏಕಾದಶಿ 23 ಆರದ್ರೆ
7 ದ್ವಾದಶಿ 24 ಪುನರ್ವಸು	8 ತ್ರಯೋದಶಿ 25 ಪುಸ್ಯ	9 ಚತುರ್ದಶಿ 26 ಆಸ್ಲೇಷ	10 ಅಮವಾಸ್ಯೆ 37 ಮಘು	11 ಪಾಡ್ಯ 38 ಹುಬ್ಬೆ	12 ಬಿದಿಗೆ 29 ಉತ್ತರೆ	13 ತದಿಗೆ 30 ಹಸ್ತ

ದಿನೊ ಪಟ್ಟಿ -ಸಪ್ಟಂಬರ 2003

ಸುಭಾನು : ವರ್ಷ - ಶರದೃತು : ಭಾದ್ರಪದ - ಆಶ್ವೀಜ : ಸಿಂಹ - ಕನ್ಯಾ : ಸೋಣ - ನಿರ್ನಾಲ

ಐತಾರ	ಸೋಮಾರ	ಅಂಗಾರೆ	ಬುದಾರ	ಗುರುವಾರ	ಸುಕ್ರಾರ	ಸನಿಯಾರ
•	ಸೋಣ 15 ಪಂಚಮಿ **1** ಸ್ವಾತಿ	16 ಷಷ್ಟಿ **2** ವಿಶಾಕೆ	17 ಸಪ್ತಮಿ **3** ಅನುರಾದೆ	18 ಅಷ್ಟಮಿ **4** ಜ್ಯೇಸ್ಟೆ	19 ನವಮಿ **5** ಮೂಲ	20 ಏಕಾದಶಿ **6** ಪೂರ್ವಷಾಡ
21 ದ್ವಾದಶಿ **7** ಉತ್ತರಾಷಾಡ	22 ತ್ರಯೋದಶಿ **8** ಸ್ರವಣ	23 ಚತುರ್ದಶಿ **9** ದನಿಸ್ಟೆ	24 ಪುಣ್ಣಮೆ **10** ಸತಬೀಸೆ	25 ಪಾಡ್ಯ **11** ಪೂರ್ವಬಾದ್ರೆ	26 ಬಿದಿಗೆ **12** ಉತ್ತರಾಬಾದ್ರೆ	27 ತದಿಗೆ **13** ರೇವತಿ
28 ಚೌತಿ **14** ಅಸ್ವಿನಿ	29 ಪಂಚಮಿ **15** ಬರಣಿ	30 ಷಷ್ಟಿ **16** ಕೃತಿಕೆ	31 ಷಷ್ಟಿ **17** ರೋಹಿಣಿ	ನಿರ್ನಾಲ 1 ಸಪ್ತಮಿ **18** ರೋಹಿಣಿ	2 ಅಷ್ಟಮಿ **19** ಮೃಗಶಿರ	3 ನವಮಿ **20** ಆರದ್ರೆ
4 ದಶಮಿ **21** ಪುನರ್ವಸು	ಷ 5 ಏಕಾದಶಿ **22** ಪುಸ್ಯ	6 ದ್ವಾದಶಿ **23** ಆಸ್ಲೇಷ	7 ತ್ರಯೋದಶಿ **24** ಮಘು	8 ಚತುರ್ದಶಿ **25** ಹುಬ್ಬೆ	9 ಅಮಾಸೆ **26** ಉತ್ತರೆ	10 ಬಿದಿಗೆ **27** ಹಸ್ತ
11 ತದಿಗೆ **28** ಸ್ವಾತಿ	12 ಚೌತಿ **29** ವಿಸಾಕೆ	13 ಪಂಚಮಿ **30** ಅನುರಾದೆ	•	•	•	•

ಎಡ್ಡೆ ದಿನೊಕುಲು

ಕಾರ್ತೆಲ್ -ಆಟಿ : ಜುಲಾಯಿ	13	:	ಗುರು ಪುಣ್ಣಮೆ
	16	:	ಕರ್ಕಾಟಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ
	29	:	ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆ
ಆಟಿ -ಸೋಣ:ಅಗೋಸ್ತು	2	:	ನಾಗರ ಪಂಚೆಮಿ
	12	:	ಪುಣ್ಣಮೆ, ರಕ್ಷಾಬಂಧನ
	15	:	ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ
	17	:	ಸೋಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ
	19	:	ಸಿರಿಕೃಷ್ಣಾಸ್ಟೆಮಿ
	27	:	ಅಮಾಸೆ
	31	:	ಗಣೇಶ ಚೌತಿ
ಸೋಣ -ನಿರ್ನಾಲ:ಸಪ್ಟಂಬರ	9	:	ನೋಂಪಿ (ಅನಂತ ಚತುರ್ದಸಿ)
	10	:	ಪುಣ್ಣಮೆ
	11	:	ಮಾಲಯ ಸುರು
	17	:	ಕನ್ಯಾ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ (ವಿಸ್ವ ಕರ್ಮ ಪೂಜೆ)
	25	:	ಮಾಲಯ ಅಮಾಸೆ
	26	:	ಮಾರ್ನೆಮಿ ಸುರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲೆ ರೂ.

೧.	ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್ (೧೯೯೫)	:	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ	೧೨.೦೦
೨.	ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್ (೧೯೯೫)	:	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ	೧೦.೦೦
೩.	ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (೧೯೯೫)	:	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್	೫.೦೦
೪.	ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (೧೯೯೫)	:	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್	೧೨.೦೦
೫.	ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ (೧೯೯೫)	:	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ	೧೦.೦೦
೬.	ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ (೧೯೯೫)	:	ನಾ. ಪುಜಿರೆ	೧೨.೦೦
೭.	ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ (೧೯೯೫)	:	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	೧೨.೦೦
೮.	ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ (೧೯೯೬)	:	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡ್ಕ	೧೨.೦೦
೯.	ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (೧೯೯೭)	:	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ	೧೨.೦೦
೧೦.	ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (೧೯೯೭)	:	ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್	೧೨.೦೦
೧೧.	ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (೧೯೯೭)	:	ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್	೧೨.೦೦
೧೨.	ವಿಶು ಕುಮಾರ್ (೧೯೯೭)	:	ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್	೧೨.೦೦
೧೩.	ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ (೧೯೯೭)	:	ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ	೧೨.೦೦
೧೪.	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ (೧೯೯೮)	:	ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ	೧೨.೦೦
೧೫.	ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ (೧೯೯೮)	:	ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್	೧೨.೦೦
೧೬.	ಬಿ. ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್ (೧೯೯೮)	:	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು	೧೨.೦೦
೧೭.	ನವಯುಗದ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್ (೧೯೯೯)	:	ನರೇಂದ್ರ ರೈ, ದೇರ್ಲ	೧೨.೦೦
೧೮.	ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ (೨೦೦೧)	:	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು	೧೨.೦೦
೧೯.	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ	:	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ	೧೨.೦೦
೨೦.	ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ (೨೦೦೨)	:	ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ	೧೫.೦೦
೨೧.	ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ (೨೦೦೩)	:	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಾಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್	೧೫.೦೦

ಮರೆಯಬಾರದ ತುಳುವರು ಕನ್ನಡ ಮಾಲಿಕೆ

೧.	ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ (೨೦೦೨)	:	ರಘುನಾಥ ನರ್ಕಳ	೧೫.೦೦
೨.	ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (೨೦೦೨)	:	ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್	೧೫.೦೦

ಬೇತೆ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

೧.	ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು (೧೯೯೬)	:	(ಸಂ) ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ	೨೮.೦೦
೨.	ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು (೧೯೯೭)	:	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್	೨೮.೦೦
೩.	ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ (೧೯೯೭)	:	(ಸಂ) ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೆ. ಆರ್. ಚಂದ್ರ	೩೦.೦೦
೪.	ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣು (೧೯೯೮)	:	ಕೆ. ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ	೨೫.೦೦
೫.	ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ (೧೯೯೮, ೨೦೦೩)	:	(ಸಂ) ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ	೫.೦೦
೬.	ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬದ ಸಿಂಗಾರ ಪದೊಕುಲು (೧೯೯೮)	:	(ಸಂ) ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್	೨೦.೦೦
೭.	ತುಳು ಕೈಪಿಡಿ (೧೯೯೮, ೨೦೦೩)	:	ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೩೫.೦೦
೮.	ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಯರು (೧೯೯೮)	:	ಡಾ. ಕೆ. ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವ	೨೫.೦೦
೯.	ಜೋಕ್ಲೆದನಿ (೨೦೦೦)	:	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ	೫.೦೦
೧೦.	ಮಹಾಭಾರತೊ ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ (೨೦೦೦)	:	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ	೨೪೦.೦೦

೧೧.	ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ (೨೦೦೧)	: ದಿ. ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ	೧೫.೦೦
೧೨.	ತುಳುಲಿಪಿ (೨೦೦೧)	: ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ	೧೦.೦೦

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿ ಬೂಕುಲು

೧.	ಮುಗೇರರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ (೧೯೯೭)	: ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ	೨೦೦.೦೦
೨.	ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ (೧೯೯೭)	: ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ	೧೮.೦೦
೩.	ನಿಲೆ (೧೯೯೭)	: ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ	೨೮.೦೦

ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ತುಳು ಕತೆಕ್ಕುಲು

೧.	ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ (೧೯೯೮)	: ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ	೧೫.೦೦
೨.	ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ (೧೯೯೮)	: ಎ. ವಿ. ನಾವಡ	೧೫.೦೦
೩.	ಕೋಡ್ದಬ್ಬು (೧೯೯೮)	: ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೧೫.೦೦
೪.	ಪರತಿ ಮಂಗನೆ (೧೯೯೮)	: ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ	೧೫.೦೦
೫.	ಪುಳ್ಕೂರು ಬಾಚೆ (೧೯೯೮)	: ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ	೧೫.೦೦
೬.	ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ (೧೯೯೮)	: ಕೆ. ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಲೆ	೧೫.೦೦
೭.	ಮೂಂಕು ಸಂಬಳೊ (೧೯೯೮)	: ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ	೧೫.೦೦
೮.	ಮಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ (೧೯೯೮)	: ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್	೧೫.೦೦
೯.	ಮಾಯಂದಾಲ್ (೧೯೯೮)	: ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ	೧೫.೦೦
೧೦.	ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡೆ (೧೯೯೮)	: ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ	೧೫.೦೦
೧೧.	ಬನ್ನಾಲ್ (೧೯೯೮)	: ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ರೋಡ್ರಿಗಸ್	೧೫.೦೦
೧೨.	ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲ್(೧೯೯೮)	: ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರ್	೧೫.೦೦
೧೩.	ಜೋಗಿ ಪುರುಷೆರ್ (೧೯೯೮)	: ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ	೧೫.೦೦
೧೪.	ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ (೧೯೯೮)	: ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್	೧೫.೦೦
೧೫.	ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವಂದಿನ ಕೆಬಿಟ್ ಕೇನಂದಿನ(೧೯೯೮)	: ಕೆ. ಆರ್. ರೈ.	೧೫.೦೦
೧೬.	ಅಪ್ಪೊ ದಡ್ಯೆ (೧೯೯೮)	: ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ	೧೫.೦೦
೧೭.	ನಾಗಸಿರಿ (೧೯೯೮)	: ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ	೧೫.೦೦
೧೮.	ಮಾಯೊದ ಪೊಣ್ಣು (೧೯೯೮)	: ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ	೧೫.೦೦
೧೯.	ಮುಡಿಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ (೧೯೯೮)	: ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ, ಬಾಳೆಪುಣಿ	೧೫.೦೦
೨೦.	ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ (೧೯೯೮)	: ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್	೧೫.೦೦

ಅಕಾಡೆಮಿದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ 'ಮದಿಪು'

ವರ್ಷದ ಕಿಸ್ತ್ ೫೦.೦೦ ಆಜೀವ ಚಂದಾ ೫೦೦.೦೦

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ.ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಲಾಲ್ ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 3

ಮುದ್ರಣ : ಕೆ. ಜಯರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ತುಳುನಾಡ್ ಪ್ರೆಸ್, ಕದ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು - 575 002.
ದೂರವಾಣಿ - 2215646

Madipu

Form IV (See Rule B)

1.	Place of publication	:	Mangalore
2.	Periodicity of publication	:	Quarterly
3.	Printer's Name	:	K. Jayarama Shetty
	Nationality	:	Indian
	Address	:	Tulunaadu Press, Kadri, Mangalore -2
4.	Publisher's Name	:	S.H. Shivarudrappa
	Nationality	:	Indian
	Address	:	Karnataka Tulu Sahithya Acadamy City Corporation Building, Lalbaug, Mangalore - 575 003
5.	Editors Name	:	Dr. Palthadi Ramakrishna Achar
	Nationality	:	Indian
	Address	:	Drishya Derebail Nele, Bedrala, Narimogar Post, Puttur Mangalore - 575 006
6.	Name and address of the individuals who own News paper and partner holders holding more than one percent of the total capital		Office of the Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academi Lalbagh, City Corporation Bldg., Mangalore - 575 003.

I, S. H. Shivarudrappa here by declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Place : Mangalore
Date : 31-3-2003

Sd/-
S. H. Shivarudrappa
Signature of the Publisher

Reg. WITH RNI NO. KARTULOO 14/10/2000-TC